המטרה האמיתית של החיים
והחיפוש אחר
אושר נצחי
והצלחה אינסופית

תכלית אמיתית של החיים וחיפוש אחר אושר נצחי והצלחה אינסופית

נאסף מיצירותיו הנצחיות של אחד ההוגים והמחייה הגדולים ביותר של הציוויליזציה האנושית כולה - **האימאם אבו חמיד מוחמד אל-ע'זאלי** (1058-1111 לספירה)

מהדורה ראשונה: ספטמבר 2017
מהדורה שנייה: יוני 2021

הכרה

ד"ר מוחמד אחמד האשמי (1929 – 2014 לספירה) על ההשראה וההדרכה לחיבור חיבור זה מאוצרות החוכמה והרוחניות הנצחיים של האימאם ע'זאלי, הנובעים מאהבתו לאנושות ותשוקתו הנלהבת לרווחתה ולתועלתה.

سَنُرِيهِمۡ ءَايَٰتِنَا فِى ٱلۡأَفَاقِ وَفِىٓ أَنفُسِهِمۡ حَتَّىٰ
يَتَبَيَّنَ لَهُمۡ أَنَّهُ ٱلۡحَقُّ

"אנו נראה להם את הסימנים שלנו בקצה הרחוק ביותר של היקום ובתוך נשמותיהם שלהם, עד שיתגלה להם בבירור שזו האמת."

(קוראן, פרק 41, פסוק 53)

תוכן

מופשט

מאז ומעולם, האנושות מתמודדת עם שאלות היסוד של קיומה ומטרתה. שאלות כמו "מי אני?", "מאיפה באתי?", "לאן אני הולך?", "מה מטרת חיי?", ו"מהו אושר והצלחה נצחיים אמיתיים?" חמקו מתשובות מספקות. השלווה הפנימית שאדם משתוקק להשיג, נמשכת סביב פענוח המסתורין סביב שאלות הקיום הבסיסיות הללו. לאורך ההיסטוריה האנושית ניסו לענות על שאלות מפתח אלה, אך לא במידה של סיפוק מלא של החיפוש אחר האמת, שעליה נשענת רווחת ישותו הפנימית והחיצונית של האדם.

חיבור זה מספק נתיב לענות על שאלות יסוד אלה של הקיום, החל מהסברים אך מגיע לשיאו בהזמנת כולם להכרה פנימית באמצעות התנסות בעין פנימית של ודאות, ותוך כדי כך, הארת נתיב האושר הנצחי וההצלחה האינסופית. בנוסף, חיבור זה מתחבר באופן טבעי לשיח על האסלאם שהורד משמעותית בתקופה המודרנית לרמה חיצונית טקסית גרידא, בשל בורות כללית של חסידיו עם תורתו הרוחנית העצומה, המטריאליזם הכללי הרווח ומחסור או היעדר ידע אמיתי ושאפתנות רוחנית. התוצאה של מצב עניינים זה היא מסלול כלפי מטה, המטשטש את יופיו של המסר האמיתי של השאיפה לפסגת ההישג האנושי. ניתן להפוך זאת רק על ידי חזרה לאידיאלים הנשגבים שהיא באה להציב עבור האנושות כולה. חובה להעלות את רמת השיח הזו לרמה הגבוהה ביותר שלה, אליה היא שייכת באמת, כדי לרומם תקוות, שאיפות ורוחות כדי להיטיב עם האנושות כולה.

חיבור זה, בהשראת אחד הנציגים הטובים ביותר של האסלאם ושל תורתו הרוחנית לאנושות כולה, פנינה של המין האנושי, מעלה את השיח על האסלאם ותורתו הרוחנית למקום שבו הם שייכים - לרמה הגבוהה ביותר האפשרית של הישגים אנושיים - לפסגת ההתעלות הרוחנית, שבתורה מובילה לאושר נצחי ולניצחון אינסופי. המשאבים הארציים מוגבלים, מה שמוביל לתחרות עזה על רכישתם, איבה וכתוצאה מכך מהומה שעמה מתמודדת האנושות. אולם, אוקיינוס האהבה האלוקית, המתבטא במצוינות רוחנית של משיגיו, הוא ללא גבול ומספק את הצרכים הפנימיים של הראשונים והאחרונים של האנושות לנצח, מבלי לגרוע טיפה מגודלו. כשם שהשמיים אינם פוחתים כהוא זה כאשר האנושות כולה מתבוננת בהם כדי למצוא הקלה ושלווה מרגיעים, כך אף אחד לא מצטמצם מאוקיינוס הנדיבות האלוהית, שממנו זורמים נהרות האושר הנצחי והניצחון האינסופי, אם האנושות כולה לוקחת בהם חלק במלוא הפוטנציאל שלה.

חיבור זה מאתגר את הקוראים להעלות שאיפות ולהמריא לגבהים של פסגת ההישג האנושי, במקום לשקוע לתהומות של ייאוש והישגים נמוכים בשל היעדר תכלית וכיוון אמיתיים בחיים, התמסרות תת מודעת ליומיומי ושביעות רצון מהרגיל. חיבור זה, המתגלה בעוצמתו ככל שהוא מתקדם, מראה את אמנות הפוטנציאל והערך האפשריים והאמיתיים של האדם, אשר בתורו מוביל לאושר נצחי ולהצלחה אינסופית לחיי נצח נצחיים. מגבלות הגוף, הנפש והאינטלקט האנושיים, הלכודים באילוצי ממדי הזמן והמרחב, מפוצות יותר על ידי נשגבות הלב והנשמה, לאחר שהשתחררו מהכבלים המחזיקים אותה. חיבור זה מוביל את האדם אל האוקיינוס הבלתי נתפס של אושר נצחי והצלחה אינסופית, מציב את האדם בחוזקה על נתיב האושר הנצחי, פותח אופקים חדשים של מודעות והארה רוחנית שלא היו ידועים קודם לכן ומגיע לשיאו בשחר האמיתות הנצחיות. זה יושג באמצעות אבני החן של מחבר אמן של הנושא שכל הציוויליזציה האנושית ייצרה אי פעם.

הקדמה

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

בשם אלוהים, הרחום ביותר, הרחום ביותר

מטרת הדרשה הזו היא לדעת את המטרה האמיתית של חיי האדם, כיצד להשיג את המטרה הזו, ואת היתרונות של השאיפה להשיג את מטרת חייו של האדם. חשוב לדעת זאת מכיוון שאלו השאלות הקריטיות ביותר עבור כל אדם ואדם. כדי לברר את התשובות לשאלות מפתח אלה, נסתמך על ספריו של אחד מגדולי ההוגים, המחייה והמדריכים הרוחניים של ההיסטוריה האנושית כולה – האימאם אבו חמיד מוחמד אל-ע'זאלי (1111-1058 לספירה) הידוע בכינויו אל-ע'זאלי.

ישנם שלושה חלקים באקספוזיציה זו.

החלק הראשון עוסק בשאלות: מהי המטרה האמיתית של חיינו? מהו אושר נצחי? מהי הצלחה נצחית אמיתית? מה הקשר ההדדי בין השניים?

החלק השני עוסק בדרך הרוחנית הפנימית שעלינו לעבור כדי להשיג את המטרה האמיתית של חיינו ואת האושר הנצחי.

החלק השלישי עוסק במקורות מידע נוסף ולימוד מפורט על התכלית האמיתית של חיינו והשגת האושר הנצחי כדי שנוכל להתקדם בדרך המובילה למימוש והשגת תכלית חיינו והאושר הנצחי.

<u>חלק ראשון: הצגת התכלית האמיתית של חיי האדם והשגת אושר נצחי וניצחון אינסופי</u>

המטרה האמיתית של חיי האדם היא להכיר את אלוהים ובאמצעותה להשיג את ה"*מעריפה*" או הגנוסיס של אלוהים ולפתח איתו קשר רוחני אינטימי קרוב. רק כך יכול האדם להשיג אושר נצחי, כלומר אושר נצחי וניצחון אינסופי. אקספוזיציה זו תיקח צלילה עמוקה לתוך זה כדי לגלות כיצד ומדוע זה כך, לאחר כמה הסברים ראשוניים.

אלוהים אומר בקוראן:

وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

ווא מא ח'לקטו אל-ג'ינה ואל-אינסא לא לי יבודון
"בראתי את הג'ינים ואת האנושות רק כדי לעבוד אותי". (קוראן, פרק 51, פסוק 56)

עבדאללה בן עבאס (עליו השלום), בן לוויה גדול של הנביא מוחמד (עליו השלום) שהיה מגדולי חוקרי הקוראן מבין בני לווייתי הנביאים, הסביר כי משמעות המילה "*לי יאבודון*" או "לעבודתי" בפסוק זה היא "*לי יעריפון*" או "לגנוסיס שלי". הסבר זה לפסוק זה של הקוראן ניתן למצוא, בין היתר, בפרשנות הקלאסית המפורסמת של הקוראן הנקראת "*תפסיר ג'לאליין*". במילים אחרות, משמעות פסוק זה היא שמטרת בריאת האדם היא להכיר את ה', לפתח קשר אינטימי קרוב עם הקב"ה, להיות בעל גנוסיס של ה', ולהגיע למעמד הרוחני הנשגב של האינטימיות והקרבה הא-לוהית. כאשר אדם מגיע למעמד רוחני נשגב זה, הוא משיג עושר אינסופי, שלווה פנימית אמיתית, נחמת לב, הצלחה אמיתית

מתמשכת וחיי נצח שלעולם אינם נגמרים, במילים אחרות, הוא משיג את האושר הנצחי. אם כן, זוהי ההגדרה של אושר נצחי (או אושר נצחי) והדרך להשיג אותו היא להכיר את אלוהים ולהשיג את הגנוסיס של אלוהים ("*מעריפה*"). האושר הנצחי הזה מתחיל בחיים האלה והשלמתו ושלמותו, בצורה של חיי נצח המונצחים את האדם, מתרחשים בחיים שלאחר החיים האלה.

תהליך זה של טרנספורמציה רוחנית, שהוא המטרה האמיתית של האסלאם, מוסבר על ידי המסורת הבאה של הנביא מוחמד (עליו השלום) מתוך "*חדית'* " או אוסף של סיפורים נבואיים הידועים *כסאחי בוכארי* וסאחי *מוסלמי* :

מסופר על ידי עומר (שאלוהים ישמח ממי שהיה עוזרו ובן לווייתו של הנביא מוחמד): "יום אחד, בעודנו יושבים עם שליח האל, הנביא מוחמד (עליו השלום), הופיע לפנינו אדם שבגדיו היו לבנים מאוד ושערו שחור מאוד; לא נראו עליו סימני מסע ואיש מאיתנו לא הכיר אותו. הוא ניגש והתיישב ליד הנביא. הוא הניח את ברכיו על ברכיו והניח את כפות ידיו על ירכיו ואמר: 'הו מוחמד, ספר לי על *האסלאם*'. שליח האל אמר: *האסלאם* הוא להעיד שאין אלוהים מלבד אלוהים ומוחמד הוא שליח האל, לבצע את התפילות, לשלם את *הזכאת* (עזרה כלכלית לנזקקים), לצום *ברמדאן* ולעלות לרגל לבית [האל, המקדש הקדוש במכה] אם אתה מסוגל לעשות זאת.' הוא אמר: 'דיברת נכון', והשתוממנו על כך שהוא שאל [את הנביא] ואמר שהוא דיבר נכון. הוא אמר: 'אז ספר לי על *אימאן*'. הוא (הנביא) אמר: 'זה להאמין באלוהים, במלאכיו, בספריו, בשליחיו, ביום האחרון, ולהאמין בגורל האלוהי, הטוב והרע שבו'. הוא אמר: 'דיברת נכון'. הוא אמר: 'אז ספר לי על *אחסאן*'. הוא (הנביא) אמר: 'זה לעבוד את אלוהים כאילו אתם רואים אותו, ואף על פי שאינכם רואים אותו, הוא באמת רואה אתכם'... אחר כך הוא הוריד את עצמו ואני נשארתי לזמן מה. אז הוא (הנביא) אמר: 'הו עומר, האם אתה יודע מי היה השואל?' אמרתי: 'אלוהים ושליחו יודעים הכי טוב'. הוא (הנביא) אמר: 'הוא היה *ג'יבראל* (המלאך גבריאל), שבא אליכם (כלומר, בצורת אדם) כדי ללמד אתכם את דתכם.'" (מסורת זו לקוחה מתוך אוסף *חדית'* [או מסורות הנביא מוחמד] הנקרא "*סאחיח מוסלמי* ").

על פי חכמי האסלאם, אירוע זה התרחש ארבעים וחמישה ימים לפני מותו של הנביא מוחמד (עליו השלום). באותה עת הושלמה ההתגלות האלוהית של הקוראן כולו (הספר הקדוש של האסלאם שאלוהים התגלה לנביא מוחמד במשך תקופה של 23 שנים) והתגלו פסוקי הקוראן המפורסמים באומרם:

ٱلۡيَوۡمَ أَكۡمَلۡتُ لَكُمۡ دِينَكُمۡ وَأَتۡمَمۡتُ عَلَيۡكُمۡ نِعۡمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلۡإِسۡلَٰمَ دِينٗا

"היום השלמתי עבורכם את הדין , השלמתי את חסדי עליכם, וקראתי לו (כלומר, הדרך לאלוהים) 'אסלאם'." (הקוראן, פרק 5, פסוק 3). הגעתו של המלאך גבריאל עם הציווי האלוהי, בצומת זה של ההיסטוריה, ללמד כי לאסלאם יש שלוש רמות הנקראות אסלאם או כניעה לאלוהים, *אימאן* או אמונה באלוהים, *ואחסאן* או גנוסיס של אלוהים ("*מעריפה*"), היא בעלת חשיבות מכרעת. *בחדית'* או במסורת זו של הנביא מוחמד (עליו השלום), הידוע גם בשם "*חדית'* (סיפור נבואי) של גבריאל", על פי הסברים של מלומדים מוסלמים גדולים, אלוהים אמר לנביא מוחמד באמצעות המלאך גבריאל (או *ג'יבראל*) כי לאסלאם יש את שלוש הרמות הבאות:

א. **אסלאם**: הרמה הראשונה של האסלאם נקראת גם "*אסלאם*" והיא קשורה לגוף והיא מתייחסת לציות לתורת האסלאם <u>לניהול חיינו החיצוניים</u>, כלומר, פעולות פולחן חיצוניות, מגעים עם אנשים, אחריות חברתית אישית וקולקטיבית, תורות מוסריות ואתיות וכו', כל הדברים שניתן לצפות בהם בעין חיצונית. רמה זו נחשבת לממד האופקי של האסלאם והיא הבסיס לאמונה האסלאמית.

ב. **אימאן**: הרמה השנייה של האסלאם נקראת "*אימאן*" או <u>אמונה וודאות באלוהים ובאמונות</u> והיא קשורה ללב והיא מתייחסת לאמונות שצריכות להיות למוסלמי יחד עם מאמץ להגביר את הוודאות שלו באלוהים ובהדרכתו בכל ענייני החיים על ידי רכישת ידע בכנות ויישומו בחיי היומיום שלנו, מה שגורם להעמקת האמונה באלוהים עד לא נותר ספק לגבי אלוהים והדרכתו. רמה זו נחשבת לממד האנכי של האסלאם המעניק לאסלאם את גובהו.

ג. **אחסאן**: הרמה השלישית של האסלאם נקראת "*אחסאן*" או <u>רוחניות</u> המסומלת על ידי מילותיו של הנביא מוחמד: "עבדו את אלוהים כאילו אתם רואים אותו, ובעוד שאתם רואים אותו עדיין אין לכם [תודעה חיה ונצחית] הוא באמת רואה אתכם" והיא קשורה לנשמה. משמעות הדבר היא שמוסלמי שלם או מושלם נמצא

במצב של עדות לאלוהים בעין נשמתו או [אם הוא אינו מסוגל להגיע למצב רוחני נשגב כזה, אזי הוא נמצא] במצב של התבוננות מתמדת שהוא נמצא לנצח בעיני האל. רוחניות זו מושגת באמצעות מאמצים מרוכזים לייפות את נשמתו של האדם על ידי שחרור הלב והנשמה מכל התכונות הרעות כמו כעס, שנאה, קנאה, קנאה, יהירות, חמדנות, חוסר צדק, חוסר סבלנות, אגואיזם, גזענות, פנאטיות, קיצוניות, צדקנות, נקמה, קשיחות לב, בורות, פחדנות, מחשבות רעות משעשעות, תשוקה לתהילה/שליטה/כוח, וכל התכונות והנטיות השליליות; ועל ידי ייפוי הנפש על ידי פיתוח כל התכונות הפנימיות והחיוביות הטובות כמו אהבה, סבלנות, הכרת תודה, מחילה, טוב לב, חמלה, נדיבות, ענווה, כנות לאלוהים ולכל בני האדם ללא הבדל גזע, דת ולאום, ביטחון באלוהים, זיכרון אלוהי, טוהר פנימי, כל התכונות והנטיות החיוביות, וכתוצאה מכך לפתח מערכת יחסים אינטימית עם אלוהים ובכך לקבל הגנה והדרכה אלוהית בכל ענייני החיים.

רמה זו נחשבת לממד השלישי של האסלאם המעניק לאסלאם את עומקו ויופיו. זוהי הרמה הגבוהה ביותר של האסלאם שהאדם שואף להגיע אליה כדי לממש את מלוא הפוטנציאל האנושי על ידי סילוק מוחלט של החושך שבנשמתו וכתוצאה מכך קבלת אור החכמה האלוהי שבו הוא מוצא תשובות לכל שאלות החיים כגון "מי אני?", "מאיפה באתי?", "לאן אני הולך?", "מהי מטרת החיים?", "מדוע אלוהים ברא את הכל?", ו"מה זה באמת אושר והצלחה אמיתיים?". זה המקום שבו מחפשי האלוהים הכנים משיגים מצב של מימוש האל, כלומר, גנוסיס שהוא פסגת ההישג הרוחני, וכתוצאה מכך שלווה פנימית מוחלטת ואושר אינסופי. מעניין שהרמה הגבוהה ביותר של האסלאם היא גם הכי פחות מובנת.

מטרת הרמה הראשונה של האסלאם, הידועה גם בשם "*אסלאם*" או "כניעה לרצון האל", היא להעלות את האדם על הנתיב לאלוהים באמצעות פעולות חיצוניות של סגידה ומסירות לאלוהים המתייחסות לגוף או לישות החיצונית של האדם. הרמה השנייה של האסלאם, הידועה בשם "*אימאן*" או "אמונה וודאות באלוהים", קשורה לבירור ולוודאות של הלב. כאשר אדם עובד את אלוהים בכנות, רוכש ידע על דרכו ושואף לעבודת ה', הוודאות בישות האלוהים מתחילה לשקוע עמוק יותר בלבו, וכתוצאה מכך מתיקות האמונה בלב הופכת את אמונתו לוודאות בלתי מעורערת באלוהים ובכך מסירה את כל הספקות באלוהים ובהדרכתו. בהתקדמות נוספת בדרך זו לאלוהים, מגיעים לרמה השלישית, הגבוהה והגבוהה ביותר של האסלאם הידועה בשם "*אחסאן*" המתוארת על ידי הנביא מוחמד (עליו השלום) כ"סגידה לאלוהים כאילו אתה רואה אותו ואם אינך רואה אותו, אז [יש לך מודעות חיה ונצחית לכך] שהוא באמת רואה אותך". זה אומר שהנוסע הרוחני, שהגיע למעמד רוחני נשגב כזה, נמצא במצב של "*מושהאדה*" או "*מוראקבה*". "*מושהאדה*" או "עדות לאלוהים" אין פירושו "עדות לישות האלוהים" מכיוון שעדות כזו תתרחש בעולם הבא כפי שנאמר בהרחבה בספר האלוהי, אך בחיים הארציים האלה, "עדות לאלוהים" פירושה "עדות לתכונותיו ופעולותיו של אלוהים". תכונות ופעולות כאלה של אלוהים זורמות בשפע דרך כל אטום של היקום הזה ומעבר לו ובכל צורות ה"קיום", וניתן לראות תכונות ופעולות כאלה של אלוהים בחיים האלה דרך עין הנשמה. הסבר מלא לכך צפוי להתפרסם בספרו של האימאם ע'זאלי "*ג'וואהר אל-קוראן*" או "אבני החן של הקוראן". שליח האל, הנביא מוחמד (עליו השלום), בסיפור הנבואי הזה הידוע בשם "*חדית'* גבריאל", אמר שאם זה לא אפשרי עבורך לעבוד את אלוהים כאילו אתה רואה אותו, אז אתה צריך לעבוד את אלוהים כאילו הוא רואה אותך. זה אומר שאם אין לך את היכולת הרוחנית להיות בעל "*מושהאדה*" או "עדות לאלוהים", אז לפחות תהיה לך "*מוראקבה*" או "התבוננות רוחנית דרך לבך" שאתה לנצח בעיני אלוהים. הוכחה לכך ניתן למצוא *בחדית'* או נבואי אחר מאוסף *החדית'* "*סאחי מוסלמי*" בו הנביא מוחמד (עליו השלום) אמר כי "אלוהים אינו מסתכל על פניכם וגופכם אלא הוא מסתכל על לבכם". כאשר אדם מהרהר ומרגיש את מבטו של אלוהים על לבו, הוא לא רק יימנע ממעשים רעים, אלא גם ימנע מכל המחשבות הרעות אפילו להיכנס לליבו, מכיוון שהוא נמצא במצב של התבוננות בכך שאלוהים צופה בכל מצב, חיצוני ופנימי, גלוי ונסתר, הוא נמצא בפנים ואלוהים מודע לחלוטין לכל נימי הווייתו.

ברור מתורתם של קדושים מוסלמים גדולים (גנוסטיקנים, מקורבים לאלוהים ומאסטרים רוחניים) שכדי להגיע לרמה הגבוהה ביותר של האסלאם הידועה בשם "*אחסאן*" (כלומר, לעבוד את אלוהים כאילו אתה רואה אותו ואם אינך רואה אותו, הוא באמת רואה אותך), שם משיגים את הגנוסיס של האלוהים ("*מעריפה*") שבאמצעותו משיגים את האושר הנצחי ובאמצעותו משיגים את התכלית האמיתית של החיים. כדי להגיע לפסגה הגבוהה ביותר הזו של הישגים, הכרחי לטהר את נשמתו על ידי שחרורה מכל הנטיות והאיכויות הרעות והשליליות ולקשט אותה בכל הנטיות והאיכויות

היפות והחיוביות. מאבק רוחני פנימי אדיר שכזה לטיהור הנשמה, מאפשר לנשמה, שהיא הכלי והאמצעי היחיד להשגת הגנוסיס של האל, באמצעות תחנות רוחניות עולות, להמריא אל נוכחות האל. בניגוד ליכולות אנושיות אחרות כמו הנפש, הגוף והאינטלקט, לנשמה אין מגבלות והיא מסוגלת להגיע לגבהים שיכולות אנושיות אחרות אינן מסוגלות להגיע אליהם. לפיכך, הגעה לפסגת ההישג האנושי אפשרית לא באמצעות השכל, הגוף והאינטלקט אלא רק באמצעות הנשמה, לאחר שהאזיקים והמעצורים שלה, המחזיקים אותה, נשברים.

הדרך לרפא את המחלות, הרעות וכל הנטיות השליליות של הנשמה כדי לטהר אותה, היא מאבק רוחני פנימי נחוש לאור תורת הקוראן והנביא מוחמד (עליו השלום) להסיר את כל הרעות הפנימיות המרחיקות את האדם מהדרך לאלוהים ולהטמיע את כל התכונות הרוחניות הפנימיות הגדולות שלוקחות את האדם למטרת קרבת האל. אינטימיות וגנוסיס. את הרעות הפנימיות, שהן מחלות הנפש, יש להסיר באמצעות מאבק רוחני נחוש ומתואם. הרעות או המחלות הפנימיות הללו של הנפש כוללות, בין היתר, איבה, שנאה, קנאה, אכזריות, דיכוי, עבירה, גסות רוח, חוסר נימוס, שקרים, האשמות, דיבור מוגזם, התרברבות, גאווה, יהירות, הונאה, התנהגות לא מתורבתת, חוסר צניעות, קמצנות, פזרנות, דעות קדומות ויהירות גזעית/לשונית/לאומנית/דתית, צדקנות, צביעות, אנוכיות, ריכוז עצמי, חוסר סבלנות, אכזריות, עגמומיות, דיכאון, פחדנות, חוסר אומץ, קוצר ראייה, רשלנות, חוסר תשומת לב, חוסר אכפתיות, כל המחשבות, המילים, המעשים, הנטיות והנטיות השליליות, שמרחיקים את האדם מדרך האמת ומסיטים אותו מהטבע האנושי הפנימי האמיתי ומהדרך אל ה'.

לאחר הוצאת המחלות הפנימיות של הנפש ממעמקי נשמתה, יש לטפח את כל התכונות הרוחניות הפנימיות החיוביות והנאצלות המניעות את האדם לגבהים של אופי וטבע אציליים המובילים אותו לנתיב להתעלות רוחנית ומאירות אותו. איכויות רוחניות פנימיות נאצלות כאלה כוללות אהבה, רחמים, טוב לב, חמלה, כנות, אמת, אומץ, אומץ, נחישות, נדיבות, אצילות, רוחק ראות, חוכמה, צדק, הגינות, אלטרואיזם, נימוסים ואופי אציליים ונעימים, נימוס, שירות חסר אנוכיות לאנושות ללא כל מניעים נסתרים, ענווה, צדק ומעשים צדיקים, הרחבת הלב, זיכרון אלוהי תמידי, אמון והסתמכות על אלוהים, טוהר הלב והנשמה. וכל המחשבות, המילים, המעשים, הנטיות והנטיות הטובות והחיוביות שמובילות את האדם לכל התכונות הרוחניות הפנימיות הטובות והאופי הנאצל לקבלה ולנוכחות של אלוהים. הגעה לנקודה זו היא הגעה לדרגת "*אחסאן*", שהיא הרמה הגבוהה ביותר של האסלאם והיא פסגת ההישג האנושי, כפי שמצוין ב*'חדית'* (סיפור נבואי) של גבריאל" במילים "עבדו את אלוהים כאילו אתם רואים אותו ואם אינכם רואים אותו, הוא באמת רואה אתכם", במילים אחרות "*מושהאדה* או *מוראקבה*" או "עדות לאלוהים או התבוננות באלוהים שעוטף כל סיב של הווייתו של האדם". זה נרמז בפסוק הבא בקוראן:

أَفَمَن شَرَحَ ٱللَّهُ صَدْرَهُۥ لِلْإِسْلَٰمِ فَهُوَ عَلَىٰ نُورٍ مِّن رَّبِّهِۦ ۚ

"מי שאלוהים פתח את לבו והתרחב למען האסלאם (כלומר, כניעה לרצון האל), נמצא באור [רוחני פנימי] (או הארת חוכמה) מאדונו". (הקוראן, פרק 39, פסוק 22)

זוהי דרגת ה"*אחסאן*", כלומר הגנוסיס או הרמה הגבוהה ביותר של האסלאם שהיא פסגת ההישג האנושי, אליה הגיעו נביאי האלוהים ואחריהם בני לוויה נבואיים (*סחאבה*) ואחריהם הקדושים והגנוסטים הגדולים. זוהי אותה רמה כאשר האדם מושג, הוא הופך לאדם אמיתי ומושלם ולמשנה לאלוהים עלי אדמות, וכאן הוא משיג אושר נצחי וניצחון אינסופי (*סעדה אבאדיה* או *סעדת א-עבאדי*) שנשאר איתו לנצח. הגעה למעמד רוחני נשגב זה של התעלות מוחלטת והשגת העושר העצום הזה אפשרית עבור כל אדם. נביאים באו לעולם הזה כדי ללמד את הדרך הזו לאנושות ולאחר שהעידן הנבואי הגיע לסיומו, יורשי הנביאים שהם הקדושים והגנוסטים, יהיו כאן עד קץ הזמנים כדי ללמד את הדרך הזו לאנושות עם לשונם ועם מצבם הרוחני הפנימי המפואר. זאת כדי שהדרך הזו תישאר פתוחה בפני האנושות עד קץ הימים, וכדי שהבטחת אלוהים שהבטיח לאנושות כולה בקוראן עד קץ הימים, "הנאבקים בדרכינו, בוודאי ובוודאי נדריך אותם בדרכינו. ואלוהים עם עושי הטוב" (קוראן, פרק 29, פסוק 69), שההבטחה האלוהית מתגשמת ואהבתו וחמלתו של אלוהים שיש לו כלפי האנושות כולה, מתגשמת.

לאור ההסבר לעיל, אנו יודעים כעת בקצרה את מטרת חיינו ואת הדרך להשגתה. בהמשך יוצג הסבר מפורט יחסית על מטרת חיינו והדרכים להשגתה. כדי להציג הסבר זה, נבקש עזרה מאוצרות החוכמה הגדולים והמוארים הנצחיים של אחד הנציגים הטובים ביותר לא רק של הציוויליזציה האסלאמית אלא של הציוויליזציה האנושית כולה, שהגיע לפסגת ההישג האנושי לדרגת השלמות, לרמתו של *אחסאן*, שספריו מאירים גם היום את נתיב השלמות ואת פסגת ההישג של האנושות כולה. אישיות דגולה זו היא "הוכחת האסלאם" האימאם אבו חמיד מוחמד אל-ע'זאלי (1058-1111 לספירה) הידוע בכינויו אימאם ע'זאלי או סתם ע'זאלי.

האמאם ע'זאלי, בספרו הקצר "*מיזאן אל-אמל* " או "קריטריון למדידה ושיפוט של נכונות פעולות האדם", שהוא ספר קצר מתוך אוסף ספריו הקצרים "*מג'מועע רסאיל האמאם ע'זאלי* " או "אוסף הספרים הקצרים של האמאם ע'זאלי", מסביר את האושר הנצחי וההצלחה האינסופית (*סעדה אבאדיה* או *סעדת עבאדי*) כדלקמן[[1]:

רשלנות ועצלנות בחיפוש אחר האושר [הנצחי] דומה לאבסורד

מה שאנו מתכוונים באושר נצחי הוא: נצחי ללא מוות, הנאה ללא מאמץ, אושר ללא טרגדיה, שגשוג ללא עוני, שלמות ללא פגם והערכה ללא השפלה.

ככלל: כל מה שעולה על הדעת, בין אם זו בקשה של מתפלל ובין אם שאיפה של משתוקק שנמצא שם לנצח באופן שלא יפחת בחלוף הזמן והכחדת הדורות.

אכן, אם העולם כולו מלא דגנים וציפור הייתה גונבת גרגר אחד כל אלף שנה, אז הגרגירים יכלו ולא יפחיתו דבר מנצח נצח.

אז זה לא יזדקק לעידוד כלשהו כדי לבקש אותו או לרפיון מפליל בחיפוש אחריו לאחר אישור קיומו? מכיוון שכל יצור תבוני ירוץ להשיג רווחים פחותים מזה, וזה לא יעכב אותו גם אם הדרך להשיג זאת היא מפרכת, ודורשת לעזוב את תענוגות העולם ולסבול קשיים רבים.

הזמן המושקע במצוקה הוא סופי ומה שמתפספס הוא מינימלי שכן ההנאות הארציות הן חולפות ומתכלות בקלות.

באשר לאדם הנבון, קל לו להיפרד מסכום קטנוני כדי להרוויח את הכפלה שלו פי עשרה. לכן אתה רואה שכולם במסחר ובתעשייה ואפילו ברדיפת הידע יעמדו בכל מיני השפלות, עוני, קשיים וכאב בלתי נסבל, ומשתוקקים בהתלהבות לרווח של הנאה בעתיד שהיא גדולה יותר ממה שהם מחמיצים ברגע זה, עלייה מוגבלת. כיצד אם כן הם לא יעזבו את התנאים הנוכחיים כדי להגיע לרווחים בלתי מוגבלים שלא יסולא בפז?

אין יצור אינטליגנטי בבריאה שמשתוקק לצבור עושר כאשר הוא מתבקש להוציא *דינר* כדי להמתין חודש כדי לזכות בזהב טהור, בוודאי שהאגו שלו יאפשר לו להוציא אותו במהירות. ואף על פי שאפשר לבקש באותו רגע, אכן אדם שלא יעמוד אפילו בכאב הרעב, למשל, באותה תקופה כדי לזכות בשכר רב בעתיד, לא ייחשב שפוי.

ייתכן שלא יעלו על דעתו להתקיים בבריאה, אף על פי שהמוות תמיד מרחף ומאיים על כולם וזהב לא יועיל לאף אחד בעולם הבא.

ייתכן שהוא ימות באותו חודש או יום לאחר אותו חודש ולא ייהנה מהזהב הזה. כל זה לא ירתיע את דעתו להוציא אותו על להיטותו לקצור את הפרס הזה. אם כן, כיצד דעתו של הישות האינטליגנטית מרומה בנשיאת עול התשוקות בחייו שהם לכל היותר מאה שנים והשכר על כך הוא אושר נצחי?

עם זאת, חוסר הרצון של הבריאה ללכת בדרך האושר נובע מחוסר האמונה שלהם ביום האחרון. כי אפילו השכל החסר ישפוט מהר ללכת בדרך האושר על פני אדם בעל תבונה שלמה.

האמאם ע'זאלי, בספרו הגדול "*קימיה א-סעדאת*" או "אלכימיה או סוכן שינוי טרנספורמטיבי לאושר נצחי והצלחה אינסופית", שנכתב בפרסית, מסביר את האושר הנצחי כך[2]:

הכרת תודה אינסופית השווים למספר הכוכבים בשמים, טיפות בגשמים, עלי העצים, חלקיקי חול המדבריות והאטומים בשמים ובארץ, ראויים רק לאלוהים, שתכונתו היא אחדותו וכל הוד, גדולה, רוממות ומצוינות מיוחדים לו. אף משרת אינו מודע לשלמות הוד מלכותו. לאף אחד אין את הדרך במציאות של הגנוסיס שלו. במקום זאת, להודות בחוסר היכולת להבין את הגנוסיס של המציאות הוא שיאו של האמיתי ביותר, ולהודות בחוסר בשבח ובמזמור הוא שיא ההלל והמזמור שנאמרו על ידי המלאכים והנביאים. להתפעל מהקרן הראשונה של הוד מלכותו הוא שיא האינטלקט של האינטליגנטים. להיות מוכה פליאה בחיפוש אחר קרבתו של חסדו הוא שיאם של עוברי הדרך המיסטית. הבסיס שלה הוא עזיבת התקווה לגנוסיס ולעזוב את הרצונות של העצמי. הטענה לשלמות בעניין הגנוסיס שלו היא לחשוב על דמיון ודמיון. על ידי הצצה בחסד הווייתו, כל העיניים מסנוורות. על ידי ראיית מעשיו המופלאים, הפרי הנושא על ידי כל האינטלקט הוא הגנוסיס ההכרחי. אף אחד לא צריך להיות כזה שצריך להרהר בגדולת הווייתו, כלומר איך ולמה הוא קיים. שום לב לא צריך להיות כזה שיוכל להישאר אדיש למעשיו המופלאים. מה הם ועם מי זה עובד. וכדי שיכיר שכולם בוודאות סימני גבורתו, ואורות גדלותו. כל מה שיש שם, זה ממנו ובזכותו. אלא כל מה שיש, זה הוא. כמו במציאות, לשום דבר אין קיום מעבר לו. במקום זאת, קיומו של הכול הוא השתקפות של ישותו.

הו אהובים יקרים! דעו היטב שאלוהים לא ברא את האדם לשם ספורט ויהירות. אלא חובתו של האדם והסכנות הטמונות בה הן עצומות, כאילו אין הוא נצחי אך ודאי שהוא יחיה לנצח. כלומר, אם אדם אינו תמיד (או חי מנצח), הוא יהיה לתמיד. למרות שגופו של האדם הוא חסר חשיבות, בהיותו עשוי מחימר, אך המציאות של נשמתו היא עצומה, בהיותו אלוהי. למרות שמקורו מעורבב בתכונות של בעלי החיים, החיות, השדים וטומאותיהם אך כאשר הוא נתון בקשיים, הוא מטוהר ומקבל את היכולת להתקרב לאלוהים. תפקידו של האדם הוא להיות הגרוע שבנמוך ולהיות הטוב שבגבוהים. השפל הנמוך ביותר שלו הוא שעל ידי נפילה לבור של בעלי חיים וחיות ושדים, הוא מסתבך ברשת של כעס ותשוקה. שיאו הוא בכך שהוא מגיע לדרגת מלאכים [כלומר, לתחום הרוחני]. לדוגמה, היא (הנשמה) צריכה לקבל גאולה מציפורני הכעס והתשוקה. שניהם צריכים להיות שבויים של אחד ואחד צריך להיות המלך שלהם. כשאדם זוכה בדרגת מלכות זו, הוא הופך להיות ראוי לעבוד את אלוהים. יכולת זו לסגוד היא תכונתם של המלאכים. זוהי השלמות של דרגת האדם. כאשר אדם זוכה לטעום את אהבת חסדו של אלוהים, הוא לא יכול לעבור רגע אחד ללא הראייה האלוהית. מראה החסד הבלתי נגמר הופך לגן העדן של האדם. גן העדן של תענוגות העין, הבטן והגוף הופך לחסר משמעות וחסר ערך עבור האדם. מכיוון שהבסיס של האדם אינו מושלם וחסר חשיבות בתחילת לידתו, לכן להפוך אדם למושלם אינו אפשרי ללא קשיים, וטיפול כמו האלכימיה שמטהרת את הנחושת והנחושת והופכת אותם לזהב הוא קשה ביותר. כולם לא יכולים לזהות את זה. כמו כן, האלכימיה הזאת, שמטהרת את הבסיס של האדם מטומאת ההרגלים הבהמיים, ומביאה אליו את ההיטהרות המלאכית, שבגללה הוא מקבל את האושר הנצחי. זה קשה מאוד, וכל אדם לא יודע את זה. מטרת כתיבת תזה זו היא לנסח את מרכיבי האלכימיה הזו שהיא למעשה האלכימיה של האושר הנצחי. מסיבה זו, קראנו לספר זה "*קימיה א-סעדאת*" או "אלכימיה או סוכן שינוי טרנספורמטיבי לאושר נצחי והצלחה אינסופית". השם "אלכימיה" הולם מאוד את הספר הזה. והטעם הוא, כי בפליז ובנחושת אין הבדל מלבד הצהוב והמשקל, ועל ידי האלכימיה הזאת אין שום דבר אחר מלבד להתעשר בעולם הזה. החיים הארציים קצרים. העושר הארצי הוא כלום בפני עצמו. יש עולם של הבדל בין הרגלי הבקר לתכונות המלאכים. פרי האלכימיה הזו הוא אושר נצחי. אין סוף לגבול

שלו. אין סוף לטובותיו. שום טומאה לא יכולה להיכנס לטהרתו. הספר הזה הוא למעשה אלכימיה. מלבד זאת, לקרוא לכל דבר אחר כאלכימיה, זה לא יותר מאשר מביש.

הו אהובים יקרים! עליכם לדעת שכפי שהאלכימיה של הזהב אינה נמצאת בבקתה של כל גברת זקנה, אלא היא נמצאת באוצרות של האנשים העשירים ביותר והמלכים. באופן דומה, גם האלכימיה של האושר הנצחי לא נמצאת בכל מקום. אלא הוא נמצא באוצר האלוהי. האוצר האלוהי שבשמיים, הוא ישות המלאכים ובארץ, לבבות הנביאים. כל מי שיחפש אותם בכל מקום מלבד בחצר הנבואה, הוא יטעה ובסופו של דבר ירמה. אדם לא יקבל דבר מלבד דמיון שווא. העוני של האדם יתגלה ביום הדין. הבריאה כולה תדע את המטבעות המזויפים (המזויפים) של האדם, וכולם יידעו שלא היה לו היגיון. נשמע את הקול:

لَّقَدْ كُنتَ فِى غَفْلَةٍ مِّنْ هَٰذَا فَكَشَفْنَا عَنكَ غِطَآءَكَ فَبَصَرُكَ ٱلْيَوْمَ حَدِيدٌ

"אתה בהחלט היית בחוסר תשומת לב ובבורות לגבי זה. הסרנו מכם את הצעיף, כך שראייתכם היום חדה [כפי שמה שהיה מוסתר מכם בעבר נמצא כעת במיקוד החד שלכם]." (קוראן, פרק 50, פסוק 22)

החסד הגדול ביותר של הרחמן מכל הרחמנים (כלומר, אלוהים) הוא שהוא שלח מאה עשרים וארבעה אלף נביאים (עליו השלום על כולם) בעולם ללמד את מכשיר האלכימיה הזו [לאנשי העולם] ולומר להם לשים את מטבע הלב בסדן המצוקה וללמד אותם את דרך התיקון של המוסר הרע הגורמים לדחיסות וטומאת הלב ולדרך למלא את הלב במוסר טוב. כשם שאלוהים שיבח את עצמו בהאדרת עצמו ובריבונותו, כך הוא הכריז על תכונתו לשלוח את הנביאים [ואת השליח הנביא מוחמד (עליו השלום)] והתייחס לכך כאל חובה שלו על הבריאה. אלוהים אומר:

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ٱلْمَلِكِ ٱلْقُدُّوسِ ٱلْعَزِيزِ ٱلْحَكِيمِ ﴿١﴾
هُوَ ٱلَّذِى بَعَثَ فِى ٱلْأُمِّيِّۦنَ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُوا۟ عَلَيْهِمْ ءَايَٰتِهِۦ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ ٱلْكِتَٰبَ
وَٱلْحِكْمَةَ وَإِن كَانُوا۟ مِن قَبْلُ لَفِى ضَلَٰلٍ مُّبِينٍ ﴿٢﴾

"מהלל את כל אשר בשמים ובארץ לאלוהים, המלך, הקדוש, הגבור והחכם. הוא זה ששלח מקרב חסרי ההשכלה שליח [הנביא מוחמד (עליו השלום)] מקרבם, שמדקלם בפניהם את התגלויות שלו ומטהר אותם [בטיהור פנימי של הנפש] ומלמד אותם את הספר והחכמה. ולפני כן, הם היו בבורות גלויה". (קוראן, פרק 62, פסוקים 1-2)

המילה "*יוזכים*" [בפסוק הנ"ל] מתייחסת לאותם מוסר רע שהם תכונותיהם של בעלי החיים ומהם משחרר אותם שליח האל [עליו השלום] [או מטוהר אותם באמצעות תהליך של טיהור פנימי ושינוי רוחני]. המילים "*יועלמוהומל כתעבה והכמתה*" [שפירושה "ומלמד אותם את הספר והחכמה" באותו הפסוק הנ"ל] מתייחסות לכך שיכרישם ללבוש את בגדי המלאכים. ומטרת האלכימיה (כלומר, הגורם הטרנספורמטיבי של הטרנספורמציה הרוחנית) היא שהאדם צריך להיטהר מכל הדברים המזיקים והמיותרים (כלומר, כל הפגמים הפנימיים והנטיות השליליות המזיקות של הנשמה) וצריך להיות מעוטר בתכונות השלמות [הרוחנית הפנימית]. הגדולה מכל האלכימיה היא שאדם צריך להפנות את פניו מהעולם (ארציות) ולהיות קשוב לאלוהים שדי, כפי שלימד את שליח ה' (עליו השלום):

وَٱذْكُرِ ٱسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا

"*Wadhkurusma rabbika wa tabattal ilayhi tabteela*"
"וזכרו את שם אדוניכם והתמסרו [אליו] במסירות שלמה". (קוראן, פרק 73, פסוק 8)

[מילה בערבית] "*תבטילה*" [בפסוק לעיל] פירושה ניתוק מכל דבר מלבד האל הכול יכול ולהשאיר את עצמך כנוע לחלוטין בפני האל הכול יכול. זהו התיאור הקצר של האלכימיה הזו [של אושר נצחי והצלחה בלתי נגמרת]. פרטיו ארוכים ואינם יודעים גבולות. אבל הכותרת שלה היא לדעת ארבעה דברים, והמרכיבים העיקריים שלה הם לדעת ארבעה עסקאות, ולכל יסוד מהותי יש עשרה עקרונות בסיסיים.

ארבעת התארים [של האלכימיה הזו של אושר נצחי והצלחה אינסופית] הם:

(1) הכרת העצמי שלך,
(2) הכרת אלוהים,
(3) הכרת המציאות של העולם, ו
(4) הכרת המציאות של העולם הבא.

ידיעת ארבעת הדברים הנ"ל היא למעשה הכותרת של ידיעת האסלאם (כלומר, כניעה לרצון האל). אבל העניינים של היסודות המהותיים של האסלאם הם ארבעה.

שני היסודות המהותיים מתייחסים לעצמי החיצוני ("*זאהיר*") והשניים הקשורים לעצמי הפנימי ("*בטין*").

שני היסודות המהותיים הנוגעים לעצמי החיצוני הם:
(1) לציית למצוות האל. פעולות אלה נקראות פעולות הפולחן [החיצוניות] ("*אבאדה*").
(2) לשים לב אליהם בעניין תנועותיו ופרנסתו של האדם. אלה נקראים עסקאות [חברתיות] ("*מעמלאאת*").

שני היסודות המהותיים הנוגעים לעצמי הפנימי ("*בטין*") הם:

(1) לשמור על הלב [או הנפש] מטוהר מכל מוסר [פנימי] רע כמו כעס, קמצנות, יהירות, גאווה, צדקנות וכו'. [תכונות אופי פנימיות רעות ונמוכות] אלה נקראות "*מוהליכאת*" (שליליות או פגמים פנימיים או הרסניים של הנפש) ו"*עקבת*" (המקומות החשוכים והצרים שבהם אנשים הופכים לקורבנות של שודדים) בדרך האמונה.
(2) לקשט את הלב [או את הנשמה] במוסר [פנימי] טוב כמו סבלנות, הכרת תודה, אהבה, תקווה, ביטחון באלוהים וכו'. מוסר זה נקרא "*מונג'יאת*" (חיוביים או כל תכונות האופי הפנימיות הנשגבות של הנשמה המביאות לה גאולה, אושר, אושר אמיתי והצלחה [נצחית]).

היסוד הראשון [מבין הארבעה] שבו מוזכרת עבודת [ה'] מורכב מעשרה יסודות. הם:

(1) בעניין האמונות של *אהל אל-סונה* (כלומר, אלה הנמצאים במתודולוגיה המסורתית הנכונה הנשענת על שרשרת רצופה של מסירה ומחקר מוסמך בכל הרמות [של ניהול חיים חיצוניים, אמונה פנימית ורוחניות] שחוזרת לנביא מוחמד [עליו השלום] ודרכו לאל הכול יכול),
(2) בעניין בקשת ידע,
(3) בענין הניקיון (או הטהרה החיצונית),
(4) בעניין התפילה (לאלוהים),
(5) בעניין זכאת (או חובת עניים או צדקה),
(6) בעניין הצום,
(7) בעניין החאג' (או העלייה לרגל *לכעבה* במכה שהיא סמל לאלוהים ולרחמיו עלי אדמות),
(8) בעניין קריאת הקוראן הקדוש,
(9) בעניין זיכרון ה', תחינות ותחנונים, ו

(י) בענין סידור התפילות.

גם ליסוד המהותי השני הנוגע ליחס ההדדי [עם כל בני האדם] יש עשרה יסודות:
(1) אופני אכילת ארוחות,
(2) נימוסי נישואין,
(3) אופני מסחר ומקצועות,
(4) דרכי חיפוש החוקי [והימנעות מבלתי חוקי],
(5) נימוסי חברות,
(6) נימוסי התבודדות,
(7) אופני מסעות ומסעות,
(8) נימוסים של דקלומים ("*סמאע*" או רסיטל מסירות הקשור לאהבה ולכמיהה לאלוהים) ואקסטזה [רוחנית הנובעת מכך],
(9) אופני ציווי הטוב ואיסור הרע, ו
(10) נימוסים לשליטים ולנשלטים.

היסוד המהותי השלישי המתייחס ל"*מוהליכאת*" (או הרעות ההרסניות של הנפש) כולל גם הוא עשרה יסודות:
(1) נימוסים של משמעת עצמית [פנימית] [ותרגילים רוחניים לריסון הרצונות הבסיסיים של העצמי הנמוך ("*נאפס*")],
(2) דרכי ריפוי להתענגות יתר על המזון ותענוגות הגוף,
(3) אופני ריפוי של דיבור מופרז ושל רעות הלשון,
(4) דרכי ריפוי של כעס ויהירות והערכה כוזבת,
(5) אופני ריפוי אהבת העולם,
(6) דרכי ריפוי האהבה לרכוש,
(7) אופני ריפוי של פאר והערכה (האדרה עצמית והאדרה עצמית),
(8) אופני ריפוי של ראוותנות וצביעות,
(9) אופני ריפוי של יהירות וצדקנות, ו
(10) אופני ריפוי של גאווה וחוסר תשומת לב.

היסוד המהותי הרביעי המתייחס ל"*מונג'יאת*" (או התכונות הפנימיות הנאצלות של הנפש המביאות לה גאולה ואושר) כולל גם הוא עשרה יסודות:
(1) תשובה [לאלוהים על עוולות שאדם עשה ובקשת סליחה מאלוהים],
(2) סבלנות [על קשיים] והודיה [לאלוהים על הברכות והחסדים האלוהיים],
(3) יראת [אלוהים] ותקווה [באלוהים],
(4) עוני [או מצב של נזקקות מוחלטת לפני אלוהים] וסגפנות,
(5) כוונה [טובה], כנות ואמת,
(6) מסירות ואחריות עצמית,
(7) התבוננות [רוחנית] (או "*מורקבה*" או התבוננות במבטו של אלוהים על הלב והתבוננות עצמית והערכה עצמית ביקורתית),
(8) אחדות [או אחדות] אלוהים וביטחון באלוהים,
(9) אהבת אלוהים, ו
(10) המוות וזיכרונו (או התבוננות בתמותה הבלתי נמנעת של האדם עצמו ובסיום קיומו הארצי כדי לשים את הדברים בפרספקטיבה הנכונה).

זוהי רשימת המרכיבים החיוניים והיסודות של הספר "*קימיה א-סעדאת*" או "אלכימיה או סוכן שינוי טרנספורמטיבי לאושר נצחי והצלחה אינסופית". נסביר את ארבעת הכותרות וארבעים העקרונות

בבהירות ונרסן את עטנו מלהתמכר לביטויים קשים ומורכבויות כך שספר זה יהיה מובן בקלות. הסיבה לכך היא שכל מי שרוצה לחקור או להעמיק במורכבויות, יכול לעיין וללמוד את הספרים הערביים שלנו כמו "*חיא אל-עולום א-דין*" או "החייאת הידע של הדרך לאלוהים", "*ג'וואהר אל-קוראן*" או "אבני החן של הקוראן" או אוספים אחרים על דיסציפלינה זו.

לאחר מכן ממשיך ע'זאלי לספק הצגה נפלאה של ארבעת התארים (או הדרישות) וארבעים העקרונות של האלכימיה הזו או הסוכן הטרנספורמטיבי של אושר נצחי וניצחון אינסופי. הסבר מפורט של אותם ארבעים עקרונות של אלכימיה של אושר נצחי מסופק בפירוט עצום על ידי האימאם ע'זאלי בקובץ החוכמה בן ארבעת הכרכים שלו "*יחיא אל-עולום א-דין*" או "תחיית הידע של הדרך לאלוהים". האימאם ע'זאלי מספק פרטים על ארבע הדרישות של אלכימיה או סוכן טרנספורמטיבי של אושר נצחי, לאחר הקדמה לעיל של ספרו "*קימיה א-סעדאת*" או "אלכימיה או סוכן שינוי טרנספורמטיבי לאושר נצחי והצלחה אינסופית". בפירושו את התואר הראשון או הדרישה להשגת אושר נצחי והצלחה אינסופית, כלומר "הכרת העצמי שלך", כותב ע'זאלי [2]:

הכרת העצמי

אהובים יקרים! היזהר שהכרת העצמי היא המפתח להגשמת אלוהים. לפיכך נקבע על ידו כי:

مَنْ عَرَفَ نَفْسَهُ فَقَدْ عَرَفَ رَبَّهُ

"מי שהכיר את עצמו, הכיר את אדונו".

سَنُرِيهِمْ ءَايَٰتِنَا فِى ٱلْءَافَاقِ وَفِىٓ أَنفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ ٱلْحَقُّ

"נראה להם את אותותינו בקצה הרחוק ביותר של היקום ובעצמם (נשמותיהם), עד שיתגלה להם בבירור שזו האמת". (הקוראן, פרק 41, פסוק 53).

אהובים יקרים! שום דבר בעולם הזה אינו קרוב אליך יותר מאשר ה'עצמי' שלך (*נאפס*). לכן, אם לא הייתם מנסים להיות מודעים להווייתכם, כלומר לעצמכם, מה עוד הייתם מנסים לחפש לשווא? אם אתה חושב ש"אנו מחשבים ומזהים את עצמנו" אז אתה בוודאי טועה, מכיוון שידע כזה לא יכול להועיל. היא אינה יכולה, בשום פנים ואופן, להיות המפתח לגנוסיס ("*מעריפה*"), לניסיון האנושי להכיר באדון העליון ובריבונו של עולם (כלומר, אלוהים). כי כך, אפילו בעלי החיים יודעים על עצמם. גם הם יכולים להבחין בחלקים גלויים של גופם כמו ראשם, פיהם, ידיהם, רגליהם ובשרם וכו', בעוד שאתם מכירים את העצמי האחר שלכם במידה שאתם אוכלים את ארוחותיהם כשאתם רעבים, מתחילים לריב עם מישהו שאתם כועסים עליו וכאשר דחף תשוקות הבשר משתלט עליכם. אתה נכנס לנישואין. אם כן, מה ההבדל בינך לבין בעלי החיים האלה? למעשה, מה שעליכם לדעת הוא, באשר למי שאתם, מהיכן באתם ולאן תלכו? מה הסיבה שבאת לכאן [בעולם הזה]? לאיזו מטרה נבראתם על ידי האדון? בקיצור, מה טוב לך ומה רע לך?

אפילו הציפורים והחיות ניחנו בתכונות שיש לכם, מלבד כמה מאפיינים של השטן. עם זאת, ישנן תכונות באופי שלך שבהן אתה והמלאכים שווים. אם כן, מה הם המאפיינים הארעיים והקבועים שלך? מה המקור שלך, המהות? לכן, אם לא תצליח להתמודד עם ה"יסודות" החיוניים הללו על עצמך, לא תוכל להשיג את מעמד המבורך.

לכל אחת מהתכונות הללו יש 'מזון' ייחודי משלה שמזין אותה, מקיים ומקדם את צמיחתה, וכתוצאה מכך מקדם את הטוב ואת ההתנהגות הראויה לשבח. השיפור של בעלי החיים, כפי שניתן לראות, טמון

באכילה, בשתייה ובהיותם בריאים וחזקים. לכן, אם גם אתם בעלי חיים, עליכם ללכת בדרכם יום אחר יום, למלא את הבטן עד אפס מקום ולהגשים את תשוקותיכם הגשמיות עד תום.

תקיפה והרג הם המאפיינים העיקריים של בעלי החיים בג'ונגל. מטבע הדברים, ראוי להם לעשות זאת, ואילו הרוע, השלכותיו, מעשיו המרושעים והבגידה הם סימניו וסמליו של השטן. לכן, אם אתה חושב שגם אתה אחד מהשדים האלה, עליך לרצות את לבך על ידי הליכה בעקבותיהם. מאידך גיסא, בניגוד לבעלי החיים והחיות, הדרישה לגדולת ה' היא מזון לנשמות המלאכים. ואם אתם מן המלאכים, עליכם להשתדל, כמוהם, לחזות בכבוד האל, כדי להשתחרר מתענוגות חושניים בלתי-מוסריים ומכעס יהיר על אחיכם בני האדם.

אם כן, הטמיעו בכם את הרוח, כדי לחפש את האמת בעצמכם. עשו זאת במסירות כזו כדי שתבינו שהתכונות האחידות שברא אלוהים ביניכם, החיות, העופות הדורסים והחיות נועדו לטובת הכלל, ולא כדי שגם אתם תהפכו לבהמה וזוועה. החיות, הציפורים והחיות נוצרו כדי לשרת אתכם.

חדי ההבחנה ויודעי האל כינו את הסטטוס הזה 'של היותם בדרכו של אלוהים ולפני אלוהים' בשם '*ג'ניב-א-אלהיה*'. אנשים (כלומר, פשוטי העם) קוראים לזה גן עדן. ככזה, חובתכם להתעורר לחיים מלאים לערך הפנימי הגדול והמוסרי שאלוהים החדיר בכם כדי שתוכלו להשיג את הגנוסיס שלו ("*מעריפה*"). אכן, אחד מהם הוא האדם האומלל ביותר, שלמרות שהוא יודע את הערך של "*דין*" (הדרך לאלוהים) נשאר במקרה רחוק ממנו.

אהובים יקרים! אם אתם רוצים בכנות לקבל תובנה על העצמי הפנימי שלכם, דעו שאלוהים יצר אתכם משני דברים, כלומר, המבנה החיצוני, הגוף הנראה לעין והעצמי הפנימי הנקרא '*נאפס*' (עצמי), '*קלב*' (לב) או '*רוח*' (נשמה). עם זאת, ניתן לראותם דרך עיניו של ה'*בטין*' (הישות הפנימית), כלומר, על ידי העצמי האחר הנראה והבלתי מובן מאליו. עצם האמת הזו היא העיקר, הבסיס הבלתי ניתן להפרה, המשמעות העיקרית של הקיום. כל שאר הדברים כפופים לו (כלומר, ללב). לכן כשאנחנו מדברים על לדבר על ליבנו, אנחנו באמת מתכוונים לאמת. לפעמים היא נקראת "נשמה" ("*רוח*"). לפעמים זה נקרא '*נאפס*'. ה*קלב*', הלב אין פירושו גוש הבשר הממוקם בצד השמאלי של גוף האדם שגם לבעלי החיים ואפילו למתים יש לצורך העניין. ה*קלב*' הזה, כלומר הלב, הוא העובדה האמיתית שאין להכחישה עבור האנושות. זוהי האמת הייחודית, האמיתית והראשונית, שלמרות שהיא גלויה, העין האנושית אינה יכולה לעיין בה. היא מתייחסת לתחום [הנראה או הנראה] הנקרא *שהאדה*'. זהו תחום נשגב. הטוב יוצא ממנה במלוא הדרו!

גוש הבשר הזה, הלב, הוא רוכב האביר של הגוף. שאר הגוף הוא חייליו או כפופים לפקודותיו. הלב הוא המלך והמפקד של הכוח הזה. תפקידו העיקרי הוא השגת ה"*מעריפה*" או הגנוסיס של האל, תפיסה ורכישה של חסדו הנשגב בשל התכונות הטבועות בו בלב האדם למטרה זו. היא פועמת באהבתו. כל הזמן הוא נשמע בקול רם, מקריא את תהילתו, שרק הוא ראוי לסגוד לו. רק לו, הוא משמיע ללא הרף, יש את הכוח להעניק רחמים או להעניש את עמו. גמול וגמול הם רק זכותו, רק הוא יכול לברך או לחסום. לפיכך, חתירה בלב שלם לרכישת ה"*מעריפה*" או הגנוסיס של אלוהים היא המפתח למטרה זו.

הו אהובים יקרים! אתה צריך להבין שאתה צריך להעריך את זה, מכיוון שהעצמי שלך הוא פנינה שלא תסולא בפז. יש לה קרבה מלאכית. השיא הגבוה ביותר הוא גן העדן שלו. הוא הולך דרך אצילי בדרך אל המטרה האולטימטיבית הנשגבת של אלוהים. במסע הקצר הזה בחיים, הוא נשאר במסחר, בחקלאות ובמקצועות אחרים בעודו נוסע הלאה [לעבר יעדו הסופי והסופי] כל הזמן.

חבר יקר! הבינו שאם לא תציצו לתוך עצמכם, לא תוכלו להבין את האמת על הלב ("*קלב*"). ברגע שאתה מצליח להבין את הלב, לאחר מכן אתה צריך לחפש את הצבא שלו, כלומר את הכוח הבלתי מנוצח שלו. לאחר מכן נסו להכיר בקשר בין ה"*מעריפה*" (או הגנוסיס של האל) לבין ה"*סעדה*" (או האושר הנצחי וההצלחה הנצחית). אי אפשר להתכחש לגדולתו של הלב בהשוואה לגוף השטחי, שהוא כמו מסגרת עץ, תשתית רדומה בלבד. זה כלום. זה כמו המתים. ב"*קלב*", כלומר הלב, אנו מתכוונים לאמיתות הנשמה ("*רוח*"). ללא נשמה, הגוף מת וגופה. אם אדם עוצם את עיניו לזמן מה ומגרש את כל המחשבות על ישותו הפיזית, שקודם לכן נראית לגמרי לעין ושוקע בחיפוש אחר עצמו, את נשמתו, הוא ימצא את החיפוש שלו. אכן, החיפוש האמיתי שכדאי לעשות הוא זה של הלב. זה גם יכלול את אחד מהעולם הבא. אם לא יהיה מה שיהיה הפוך, האדם יבין בו זמנית את האימננטיות של הלב.

מהו ה"לב"? מהם המאפיינים המיוחדים של הלב? החוק האלוהי אינו מאפשר דיון אקדמי בו. לפיכך, הנביא מוחמד (עליו השלום) וחבריו האצילים לא העלו את הנושא שלפיו הוכרזו הפסוקים הבאים על ידי אלוהים בקוראן:

وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلرُّوحِ ۖ قُلِ ٱلرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّى

"והם שואלים אותך על הנשמה. אמרו, הנשמה היא ציווי של אדוני." (קוראן, פרק 17 [בני ישראל], פסוק 85)

أَلَا لَهُ ٱلْخَلْقُ وَٱلْأَمْرُ ۗ

"הנה הוא הבריאה ('*ח'לק*') ושלו הוא הציווי (*'עמר'*)". (קוראן, פרק 7, פסוק 54)

בתחום ה"*ח'לק*", הבריאה וזו של ה"*עמר* ", ההסמכה שונה לחלוטין זו מזו. ה"*ח'לק*" (הבריאה), מרכיבי המדידה הממדית, הכמות והמסה קרובים. במילון, המשמעות "*ח'לק*" (או בריאה) מתייחסת להערכה. אך לב האדם אינו יכול לעמוד במבחן זה, מכיוון שהוא אינו מקבל חלוקה. אם הלב יכול להיות ניתן לחלוקה, הנחת היסוד יכולה להחזיק מעמד, לפיה הוא יכול להיות חכם או טירון גמור בנושא, בכל פעם. לפיכך, לא יעלה על הדעת שאדם הוא "*עלים*" (מלומד או איש ידע) ו"*ג'אהיל* " (בורות) בעת ובעונה אחת. בניגוד לכך, למרות שהנשמה ("*רוח*") נבראה על ידי אלוהים, היא גם בלתי ניתנת לחלוקה לחלוטין, ואין לה כל קשר לקוד המסה, למדידה או לכמות. ה"*עמר* " (ציווי) הוא רצון האל, גלוי ועליון.

כמו כן, אלה המחשיבים את הנפש כמשהו שהוא רחוק, רחוק ועתיק, בעל טווח, טועים כולם. כיצד ייתכן שהטווח, המוגבל, אינו כפוף להגבלה ולסמכות? כאשר הנשמה היא באמת אמיתית ומכריעת, כיצד יכול המסגרת הפיזית, הגוף, לשלוט בנשמה? ככזה, איך הנשמה יכולה להיות ה"*ארד* " או הטווח?

באופן דומה, אלה שקראו לנשמה הגוף, הם סותרים את עצמם וככאלה מרמים. בוודאי, ניתן לפרק את הגוף לרסיסים, אך לא את הנשמה, שאינה ניתנת לחלוקה כאמור. אם נעלה נקודה עדינה יותר בנושא, הנשמה בבעלי החיים אמורה להתפוגג במבוכותיה הסופיות, אך הנשמה האמיתית שאנו מכנים הלב, היא המקום הגדול של הגנוסיס של אלוהים ("*מעריפה*") אבל החיות חסרות את זה [הנשמה השנייה]. הנשמה אינה גוף פיזי או טווח, אלא היא פנינה מלאכית טהורה שקשה להעריך אותה, אסור לפרוץ אותה או להעצים אותה. אדם יכול להיות בעל ידע הוגן עליו רק במסגרת הפרמטרים שנקבעו:

وَٱلَّذِينَ جَٰهَدُوا۟ فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا ۚ

"המשתדלים למעננו (בדרכינו), בוודאי נדריכם בדרכינו". (קוראן, פרק 29, פסוק 69)

وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ

"איש אינו מכיר את צבאות אדונך מלבדו." (קוראן, פרק 74, פסוק 31)

פסוקי הקוראן לעיל מצביעים בבירור על כך שהלב יועד במיוחד לעולם הבא. הכמיהה לברכות ה' היא מטרתה. ברכות אלה תלויות בגנוסיס של אלוהים. אדם מקבל מושג על המחבר או המפיק של דבר על ידי המוצר שלו. חושי ההבחנה של האדם עוזרים לשפוט אותם, את ערכם. עם זאת, ניתן להעריך ולהעריץ את מעשי הבורא הנשגבים של פלאי העולם, שכל אחד מהם גאוני וייחודי בחוזקו שלו, בשל קסמם המעודן רק באמצעות הפיקחות של יכולת ההבחנה החיצונית והפנימית של האדם. התכונות לכאורה של תפיסה וחדירה הן בעיקר פונקציות גופניות בניגוד לכך, אך המטרה הממשית של הלב היא ה"*מעריפה*" או הגנוסיס של האל שאינה ניתנת להשגה באופן שטחי. היכולות החושיות של הגוף הן אפוא החבל (כלומר, "נפש החיה"), ואילו הגוף הוא המקיים והנושא של שניהם, החבל והרוכב (כלומר, הנפש האמיתית או "נפש האדם"). מכאן שהמסגרת המאחדת (כלומר, הגוף) היא תנאי מוקדם ללב, המורכב ממים, חימר וחום. לכן, זה לא כל כך חזק. הוא חשוף לסכנת מוות חמורה בשל המחסור במזון הדרוש בישות הפנימית ("*בטין*") והחיצונית ("*זאהיר*"), בשל הצרכים הפנימיים והחיצוניים, בשל היסודות כמו החיה, כמו אש ומים, כמרכיבים האבולוציוניים הבסיסיים של האדם. לכן, הוא משתוקק באופן טבעי לאוכל לאכול ומים לשתייה. אין פלא שמאז ומתמיד היא חשה את הצורך של שני הכוחות הללו להילחם באויבים הפיזיים מצד אחד [המאיימים על חיי האדם ושלומו] ובתאוות הבצע והכעס מצד שני [שכן רעות פנימיות אלו ואחרות מאיימות על חיי הנפש ורווחתה]. אלה הם כוחות פנימיים. לכן באה תחילה מהות הנשמה, אחר כך צבאותיה ואחר כך ה"מאבק" (כלומר, החתירה הרוחנית בדרך ה') נגד הכוחות המרושעים הללו של הפנימיות. מכאן שראשית באה מהותה של הנפש [הידועה גם בשם "נפש האדם", בניגוד ל"נפש הבהמית" התורמת רק לחיי איברי הגוף והחושים האנושיים), לאחר מכן צבאותיה או כוחותיה ולאחר מכן ה"מאבק" או החתירה נגד הכוחות הפנימיים המרושעים הללו (כלומר, הרעות והנטיות השליליות).

מכיוון שלא ניתן לראות את הדברים הבלתי נראים ולרדוף אחר אויב בלתי נראה הן של הגוף והן של העצמי הפנימי, מכאן הצורך באיברי חישה אלה של הגוף וברגישויות פנימיות, הפך להיות הכרחי. [חושים אנושיים של] ראייה, ריח, טעם, מגע ושמיעה הם איברי החישה הבסיסיים של הגוף. כל אחד מהם ממלא תפקיד יחיד. אם אחד מהם ישתבש, זה יעכב את הדברים ואת ענייני העולם הזה (כלומר, חיי העולם) והעולם הבא יושפעו. כוחות אלה של הפנים והחוץ [היכולות האנושיות] נמצאים תחת שליטת הלב. אלוהים בחוכמתו העליונה הפך אותם למשועבדים ללב, לפי רצונו הנשגב, כדי שיוכלו לדאוג לגוף האדם. זה כדי שהלב יקבל את שכרו, יביא את טרפו, יתברך [בשפע האלוהי של הגנוסיס] וכתוצאה מכך, ישלים את העסקה שלו לעולם הבא. כוחות טובים אלה משרתים במסירות ניכרת, כפי שעושים המלאכים, ומתגאים עמוקות בציות לאלוהים בהנאה עמוקה. הם לעולם אינם פועלים בניגוד לרצונו. הפרטים על הלב ארוכים למדי.

אהובים יקרים! אם לצטט דוגמה, הגוף הוא כמו עיר, הידיים והרגליים הן כמו פועלים בעיר הזאת. התשוקה היא המניע העיקרי שלה (כלומר, המסית). הכעס הוא כמו מפקד משטרת העיר. הלב הוא המלך שלו והסיבה הוא ראש הממשלה שלו. המלך זקוק לכולם כדי לנהל את הממשלה, אך התאווה, שהיא כוח מניע חזק, היא רעה ופרובוקטיבית. מצד שני, האינטלקט, שהוא כמו ראש הממשלה החכם, מתנגד לכך תמיד, כדי שכספי הממשלה לא ייגזלו או ייגזלו. הכעס, שהוא כמו מפקד המשטרה, הוא תמיד לא יציב, ריאקציונרי וחורג מגבולותיו. בנסיבות אלה, המלך, שהוא מעל כולם, בוחן את כל הדברים בכובד ראש, מתייעץ עם ראש הממשלה (כלומר, האינטלקט) ואינו נותן לעניינים לצאת משליטה. זה מצביע בבירור על כך שהתשוקה והכעס ממלאים את תפקידם [בגבולות], ולעקור את הרוע בניצן הופך לחובתו העיקרית של המלך. זוהי עמדת הלב.

מזון ומים סופקו על ידי האל הכול יכול כדי להגן על הגוף. ככאלה, הם משרתי הגוף. הגוף, בתורו, נברא כדי להחזיק ולשאת את עול החושים, כלומר סוכני ההבחנה הללו של התחושות, ולכן הם פועלים כמשרתים של הגוף. חושים או יכולות חושיות אלה הם ככאלה כלבי השמירה של הסיבה ללמוד ולהטמיע עובדות לצורך הבחנה והערכה אמיתית של יצירותיו המדהימות ומעוררות היראה של אלוהים. האינטלקט, מצדו, אמור לשמש כמוצא הנתיב הזוהר נושא הלפיד שלהם - המדריך המאפשר לאדם להתענג באושר על הפאר הייחודי של היופי האלוהי - יופיו של אלוהים פר אקסלנס, במה שהוא פיתח ועיצב יש מאין, ביקום הזה. לכן, אם זה (כלומר, עדות ליופי האלוהי) הוא "גן העדן של הלב", השכל (או "*עקל* ") הוא משרתו. ברגע שלבו של אדם מוקסם באופן זה ומוקסם מכבודו, הוא הופך למשרתו המבורך של אלוהים. הדבר מתואר בפסוק הקדוש הבא [מהקוראן]:

وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"אני (כלומר, אלוהים) בראתי *ג'ינים* (יצורים על-טבעיים בלתי נראים הנמצאים על פני האדמה) ובני אדם רק כדי לעבוד אותי". (קוראן, פרק 51, פסוק 56)

אלוהים נתן לאדם את הלב ואת מלכותו למלוך עליו. הוא סיפק לאדם את הצבא - את הכוח לעשות זאת, וגם את האמצעים לרכוב, כדי לגרום לו להתרומם למחוזות הגבוהים יותר של הפאר. לפיכך, מי שרוצה לעמוד בחסד הנשגב של מעמד נשגב זה, ורוצה לכבד את שבועתו לאל שדי, לציית לו כעבד ענווה, עליו לעבוד אותו בלבו ובנפשו, ועליו לצעוד בדרך שנקבעה לכך. בנסיבות אלה, יש להעמיד את עצמו על כסא המלך ולהפוך את השהות בנוכחות ה' למטרה הסופית שלו. אדם חייב ללכת אחרי הלב, לעשות מעשים טובים ולהתייחס לעולם הבא כאל ארץ מגוריו האמיתית של האדם. ככזה, יש להתייחס לעולם הזה כאל מעבר ארעי, מעבר זמני למסע בחיים, למפגש סופי עם אלוהים. יש להתייחס לגוף כאל הר הרכיבה, הידיים והרגליים המשרתים, האינטלקט הוא ראש הממשלה והמשגיח על ענייני העולם. אדם צריך לקחת את הכעס כשופט קפדני ולהשתמש בחמשת החושים שהוענקו לו מאלוהים כסוכני האינטליגנציה שלו. כמו כן, אדם צריך להשתמש בשכלו כדי לנפות את הראיות שהושגו כך ולהגן על עצמו מכל המלכודות והסכנות הרעות בדרכו. גם ראש הממשלה, שהוא האינטלקט, צריך לפקח על כך שהכול בסדר בתחומו ושכוחו וצבאו לא יתקוממו נגדו. אדם חייב לתכנן תוכנית כזו כך שהמטען שלו יישאר מקלט של שלווה. זה מבטיח שאדם יהיה ראוי לשפע מאושר ולתגמולים עשירים מאלוהים. עד כדי כך, שאדם יענוד בקרוב את כתר ההצלחה שהובטח למאמינים על ידו. אחרת, אחד ייחשב בין אלה שאיבדו הכל. אדם אומלל כזה יילקח על עצמו והעונש יהיה מנת חלקו.

מכאן יש להסיק שלכל אדם יש קשר ישיר עם כוחות הישות הפנימית, הנשמה. לשם כך ניחן האדם באיכויות ובמאפיינים מיוחדים. התכונות והמאפיינים הרעים הורסים את האדם, בעוד שהטובים מרוממים אותו לרמות הגבוהות של ברי המזל. אף על פי שהן מרובות, ניתן להתייחס לארבע מהנטיות הללו (או האיכויות הפנימיות) כאל קטגוריות עיקריות באדם:

1) המאפיינים של החיות [פראיות הפרא],
2) התכונות המלאכיות,
3) הרעות השטניות,
4) תכונות של בעלי חיים.

לדוגמה, תאוות הבצע האנושית הופכת את האדם לנתון לדחפים לא קדושים, בעוד שהדחפים הרגילים, כמו אלה של אכילה, שתייה והגשמת אינסטינקטים מיניים טבעיים, שגם הם מחזיקים בבעלי חיים, נשארים משותפים לשניהם (כלומר, בין בני אדם לבעלי חיים). מצד שני, התכונות דמויות החיות [הפראיות] של האדם לתקוף ולקרוע את האויב לגזרים על ידי תוהו ובוהו פיזי, מעוררות על ידי זעם בלתי נשלט, וכתוצאה מכך מריבות קשות, מריבות קטנוניות והכפשה והתעללות באלה שאדם לא יכול לסבול.

בניגוד לכך, האינטלקט, החוכמה שבאדם, מניעים את האדם לעשות מעשים שרפיים במטרה הבסיסית לעשות את הטוב ולמנוע את הרע, כדי לרצות את האל. אדם כזה מקדם את החינוך (המודעות וההארה) של אנשים, עוזר להם בדרכים רבות ובדרך כלל הוא מלאך משרת לזולת. האדם מעריך את האמת האלוקית ומחשיב בורות והתנהגות רעה [כלפי מישהו, כלא רצויים ו]לא רצויים.

ככאלה, ניתן לסמל את נטיות האופי הספציפיות הללו באופן כללי עם הטרנדים הנבלים דמויי כלבי הציד, הדרכים דמויות החזירים, הרעות השטניות וההרגלים המלאכיים. הכלב, למשל, אינו מכוער לראות, אך נוטה להיות פרוע בשל הרגל. עד כדי כך, שלפעמים הוא מתחיל לנבוח בסוגו. באותו אופן, החזיר אינו המכוער ביותר מבין היצורים, אך הוא בדרך כלל מתועב בשל שיגעונו הסמוי לדברים המלוכלכים והמזוהמים. עצם המילה חזיר היא מילה חמורה ומתועבת. השטן והכלב נמצאים במיקום דומה. גם לאדם יש את התכונות הללו. זו הכוונה ב"תכונות שטניות". ההפך שלו הוא "איכויות מלאכיות". מונחים אלה פירושם להיות שטני או להיות כמו מלאך, בהתאמה.

זו הסיבה לכך שהנביא מוחמד (עליו השלום) הצהיר: "שטן נוכח כמעט בכל אדם. אני גם לא חסין מפניו, אבל אלוהים, הרחמן, גבר עלי והכריע אותי עליו. הוא (כלומר, השטן) חסר אונים [נגדי]".

בדומה לכך, על האדם מצווים וחובה לנסות להתגבר על חזירי התאווה וההפקרות ועל קללת הקטל והזעם הפרוע. לכן על האדם להדוף את כל מה שמרושע ומרושע. אין ספק שמי שיעשה כן, יזכה לשכר כזה מאלוהים, שמגיע בשל התנהגות יוצאת דופן שכזו. כמו כן, ההרגלים המכוערים של מידות רעות יביאו את האדם למזל רע ולעונש [הראוי לו] מאת ה' [מתוך הצדק האלוקי המוחלט].

אפשר לדמיין את מצבו של אדם כזה. אדם היה מוצא את עצמו עומד אזוק לפני הכלב, החזיר או השטן. הגיוני שאם מאמין נמסר ללא-מאמין, היחס שיוענק לו ברור. ואם מלאך יימסר לחזיר, לקללה או לשטן, מצבו יהיה גרוע יותר מזה של המאמין. למורת רוחו של האדם, האדם המקולל בתכונת הזעם הארצי ימצא את עצמו בצורת כלב ציד מחריד או זאב, וזה שנפל קורבן לתאוות, יראה את עצמו בדמות חזיר, ביום הדין. אם מישהו רואה זאב באופן דומה בחלום, זה אומר שהאדם הוא רודן. במקרה של החזיר, ניתן להסיק שהוא מלוכלך ומושפל. ככל שאדם מתרחק מהם ומהדומים להם, כך ההתנהגות הכללית והעצמי הפנימי שלו יתאימו יותר לאופן שבו הוא מתנהל.

כעת, כשאנחנו יודעים על נותני הסדרים של העצמי הפנימי, שימו את עיניכם פנימה על העצמי הפנימי שלכם ונסו להעריך בעצמכם מי מהם השפיע עליכם הכי הרבה והיכן אתם נמצאים. היזהר שמעשיך ומעשיך ייצרו בך תכונת אופי תואמת שתעשה או תשחית אותך. אכן, שום דבר מלבד הטוב לא צומח מתוך הטוב. בדומה לכך, אם תצייתו לחזירי התשוקה, יהיו לכם הרגלים דומים של ניבול פה, חוסר בושה, תאוות בצע, חנופה, טינופת ושמחה על רשעותם של האחרים. עם זאת, אם תצליח לדכא את החזירים [כמו תכונות בעצמיות הפנימית שלך], להתגבר עליו, תוכתר בתכונות של שביעות רצון, חסד, חוכמה, אדיקות וחוסר אנוכיות וכו'.

אם כלב האימה והאימה ישתלט עליכם, אזי התכונות [הפנימיות] המזיקות שיתפתחו בכם יהיו אלה של פזיזות וחוסר מודעות לתוצאות, טומאה, התרברבות, יהירות, התפארות מופקרת בפגמים שלכם, התגרות ועינויים של אחרים, מריבות ומריבות עם אחרים. אף על פי כן, אם תנצחו את כלב ההרס הזה, תרכשו את התכונות הנוספות של סבלנות, עליזות, מחילה, יציבות, אומץ, שלווה וקדושה (טוהר פנימי).

בדומה לכך, אם תצייתו לשטן, שמשימתו העיקרית היא לסייע לקללה ולחזירים, להטעות אנשים על ידי תוכניותיו המרושעות, לנקוט בצרות, חוסר יושר וניאוף וכו', אתם בעצמכם תירשו ממנו את התכונות השטניות הללו. אך אם תצליח להביס אותו על ידי כך שלא תיפול בפח אחר תחבולותיו ותמשיך לחזק

את כוחות השכל והטוב שלך, תשיג חוכמה, גנוסיס ("*מריפה*"), ידע, תבונה עמוקה, יכולת ואופי פנימי יפה והתנהגות חיצונית ("*חוסן אל-ח'ולק*" או "*חוסן אל-אח'לק*""). התכונות האציליות הללו יהיו בני הלוויה והמדריכים הקבועים שלך. הם יזרעו את זרעי המזל הטוב שלך עם ביסוס אמיתי של זיכרונות טובים ממך, לנצח.

לעומת זאת, המעשים הרעים נקראים חטאים או רעות. בניגוד להבדלם, המעשים הטובים נקראים "*עבדה*" או עבודת האל. הלב הוא כמו זכוכית זוהרת למראה או מראה מלוטשת. הדרכים הרעות הן כמו עננים וחושך. האופי הרע מכתים ומחשיך את מראה הלב. אדם בעל אופי כזה, לעולם לא יוכל לזכות בברכות הנדיבות של נוכחות אלוהים או עדות לאלוהים. אדם אינו יכול להתברך בברכת הראייה הנשגבת של חסדו. אכן, שלמות נשגבת של אופי היא כמו אור ("*נור*"). הנביא מוחמד (עליו השלום) אמר:

اتْبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمْحُهَا

"צריך לעשות מעשה טוב אחר מעשה רע כדי שיסיר את השפעתו הרעה".

כלומר, שאדם צריך לעשות מעשה טוב מיד לאחר מעשה רע [שנעשה בלי לשים לב מה הוא עושה בגלל בורות, חוסר תשומת לב או תחת השפעה פסולה]. רק מי שיבוא טהור מהרוע יבורך. ביום הדין, לב אנושי יהיה בהיר או חשוך. רק בעל פנים מאירות (המייצג את היופי הפנימי של הלב) יתברך:

إِلَّا مَنْ أَتَى ٱللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ

"חוץ מזה שבא לאלוהים בלב שלם." (קוראן, פרק 26, פסוק 89)

כבר מראשית הבריאה, לב האדם מוצק כמו פלדה שממנה עשוי הלב השקוף. אפשר לראות בו את כל היקום, בתנאי שהוא נשמר בבטחה ואסור להכתים אותו. האל הכול יכול ציווה זאת:

كَلَّا ۖ بَلْ ۜ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِم مَّا كَانُوا۟ يَكْسِبُونَ

"לא, אכן, מה שהם הרוויחו גרם לחלודה על ליבם". (קוראן, פרק 83, פסוק 14)

אהובים יקרים! אתה יכול לומר שמכיוון שגם לאדם יש את התכונות והמאפיינים של החיות, השדים ובעלי החיים, אז איך זה שתכונות דמויות המלאך הן נכסיו של האדם ואילו הדברים האחרים הם בני חלוף? כיצד ניתן לוודא שהאדם נברא כדי להיות בעל אופי של מלאכים ולמעשה, אין לו שום קשר לדברים אחרים? התשובה טמונה בעובדה הבלתי ניתנת לערעור שהאדם נברא כ"*אשראפול מח'לוקאת*" או הנעלה מכל יצירי האל. לפיכך, האדם נעלה על החיות והבהמות. אין ספק ששיעור הקומה שהעניק אלוהים לכל דבר הוא שיא חסדו כלפיו. לדוגמה, הסוס עדיף על החמור מכיוון שהחמור נושא רק משקל, בעוד שסוס דוהר באומץ בקרב לפקודתו המושלמת של האביר-הרוכב, אם כי בפורטה שלו, הסוס יכול גם לשאת משקל כמו החמור. לפיכך, יש הבדל ניכר ביניהם. אם הסוס לא היה בעל תכונות אלה ונשיאה חיננית יותר, גם קומתו הייתה מצטמצמת לזו של החמור לכל דבר ועניין.

באופן דומה, יש אנשים שחושבים שהם נאלצו לאכול, לשתות ולמלא את הדחף שלהם לתענוגות גשמיים. בני אדם מסוג זה מבזבזים את כל חייהם בעיסוקים אומללים כאלה. יש אחרים שמאמינים שהם נולדו רק כדי לזלזל, להשפיל ולהכניע את יריביהם ואת אחיהם בני האדם. המנצח או המנוצח, כוח עליון מופעל כדי להשיג עליונות עליהם, בין אם הם ערבים, תורכים או כורדים [או כל גזע או מוצא אתני אחר לצורך העניין]. ברור ששתי האידיאולוגיות הללו שגויות, מכיוון שהחיים שהוזכרו לעיל של אכילה,

שתייה וצימוד מיני בלבד מיואשים מיסוד התשוקה. אפילו לבעלי החיים יש תשוקות כאלה. הגמל ידוע באיכותו לצרוך כמויות אדירות של מזון ומים, בעוד שלחזיר יש יכולות גשמיות מוגזמות. אם כן, איך זה שהאדם נחשב בעיניהם למעלה במעמד?

כמו כן, הדחף להתגבר על אחרים ולשעבד אותם נובע מעליית המזג והכעס. תופעת טבע זו נוכחת, ניתן לטעון, גם בחיות המרעה וביצורי הבר של היערות. אם כן, שוב, איך זה שהאדם נעלה עליהם? היכן ההבדל וההבחנה [בין בני אדם לבעלי חיים]? התשובה מובנת מאליה, שלמרות זאת (כלומר, תכונות שפלות נמוכות שיש לאדם עם בעלי החיים), התכונה הגואלת שיש לאדם בהשוואה אליו, היא שהאדם, מכל הנבראים, מתברך בשכל, שבו מכירים גם את אדונו העליון, האלוקים. זה גם מאפשר לאדם להעריך ולהעריץ מרצון את עבודת היד שלו, את הגאונות היצירתית שלו. זה גם עוזר לאדם להביס את אויביו בני התמותה, את הזעם ואת תאוות הבצע. אלה (כלומר, היעדר זעם, חמדנות ותכונות שפלות אחרות של העצמי הנמוך) הם מאפיינים של המלאכים. עצם תכונותיהם גורמות לאדם להתעלות מעל [מדרגת] העופות, הבהמות ובעלי החיים. לפיכך, האדם נעלה על כל הדברים שנבראו ויש לו יתרון בולט עליהם. כולם עומדים לרשותכם. האחד נעלה מכל היצורים הנבראים ("*אשרף אל-מח'לוקאט*").

وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِ جَمِيعٗا مِّنۡهُۚ

"והוא נתן לכם את כל אשר בשמים ואת כל אשר בארץ, הכל ממנו". (קוראן, פרק 45, פסוק 13)

ככזה, גדולתו של האדם היא בגדלות היושרה של האדם, במידה שהוא מצטיין במידות שנקבעו, וההישג הגדול מכל הוא ה"*מעריפה*" או הגנוסיס של ה'. שאר התכונות מחווירות, אם כי אינספור כוחות מניעים (יכולות) אציליים הוענקו לאדם לתפארתו. ככזה, זה חומר למחשבה שכאשר האדם מת, מתות גם התכונות הבולטות הרעות כמו הרצון והכעס. מה שנותר [מהאדם בעת המוות ולאחריו] הוא 'פנינה' באיכות גבוהה המעוטרת באופן שרפי עם ה"*מעריפה*" או הגנוסיס של האל. היא בת לוויה קבועה של האדם. אבן זו היא גם חברם של המלאכים, הנוטים תמיד בענווה, משתחווים לפניו, כל הזמן:

فِي مَقۡعَدِ صِدۡقٍ عِندَ مَلِيكٖ مُّقۡتَدِرِۭ

"על כסא האמת, בנוכחות מלך כל-יכול." (קוראן, פרק 54, פסוק 55)

או, כאשר אדם מת, שרידיו של אדם הם דבר אפל ועיוור - חשוך ומוכתם בגלל פגמיו, אך עיוור בגלל היעדר כעס ויהירות שבעבר הרגיעו וסיפקו את האגו [בחיי העולם]. כתוצאה מכך, האדם יושב בממלכה שפלה זו שירשה מהאזור הקודם לאחר מכן:

وَلَوۡ تَرَىٰٓ إِذِ ٱلۡمُجۡرِمُونَ نَاكِسُواْ رُءُوسِهِمۡ عِندَ رَبِّهِمۡ

"היית רואה את הפושעים עם ראשים מורכנים לפני אדונם." (קוראן, פרק 32, פסוק 12)

משמעות הדבר היא שאדם יהיה במצב כזה כאשר כתוצאה מכך הוא יישלח ל"*סיג'ין*" (ממלכת הקיום הנמוכה והחמורה ביותר בעולם הבא) עם השטן. הפרשנות של המונח "*סיג'ין*" אינה ידועה לכל. לפיכך, אלוהים ציווה:

وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا سِجِّينٞ

"ומה אתה יודע מה זה *סיג'ין*?" (קוראן, פרק 83, פסוק 8)

פלאי עולם הלב הם בלתי מוגבלים. המעמד המרומם, הדום האמיתי של האדיקות שיש ללב בהשוואה לכל איברי הגוף, הוא בגלל העובדה שהלב הוא חידוש כשלעצמו, אבל רוב האנשים אינם מודעים לכך. גדלות הלב ואדיקותו נובעות משתי סיבות עיקריות:

1) בשל "*אילם*" או ידע, ו
2) בשל "*קודרה*" או כוח ויכולת.

הגדולה הנובעת מהידיעה נובעת משני סיבות: האחד ידוע לכל, והוא מובן מאליו, והשני נסתר וסמוי. אף אחד לא יכול להבין את זה. היכולות והכוח של הלב להטמיע ידע על כל מורכבויותיו נמצאים בתחומו. למרות שהוא בלתי ניתן לחלוקה, הוא יכול לקרוא ולהבין בקלות נומרולוגיה, חשבון, רפואה, אסטרולוגיה, חוק אלוהי וכו'. היא מקיפה את כל צורות החינוך, הנמצאות בלב כמו חול במדבר. תוך זמן קצר, הוא מכסה את המרחק מכדור הארץ לשמיים וממזרח למערב בשל תנועתו המתמשכת וחוכמתו. למרות שהוא נמצא על הקרקע, הוא מודד את הקצוות הרחוקים של האופקים העצומים ומודע לכל הכוכבים וקבוצות הכוכבים בגלקסיה ולמרחקים ביניהם. הוא מוציא את הדגים מהמים על ידי תיקול, יורה ציפורים מהשמיים אל האדמה, גורם לבעלי חיים כמו גמל, סוס ופיל לציית לפקודה. חמש התפיסות החושיות של הגוף הן ייעודו. ניכר שכולם מכוונים אל הלב. הם הדלתות להבחנה בעולם הרוחני (ממלכת הנשמות), דלת פתוחה בלב [לעבר ממלכת הנשמות]. לרוב האנשים, לעומת זאת, אכפת רק מהעולם החומרי (העולם הפיזי) ורואים ברגישויות הפיזיות הללו את הדרך היחידה להשגת ידע.

למעשה, שתי הדלתות הללו הן קטנות למדי, ובכל זאת, ישנן דלתות רבות בלב הפתוחות לקבל סוגים רבים של ידע והשכלה. מבין שתי הנחות היסוד, הבה ניקח את הראשונה, כלומר, כאשר אדם הולך לישון וחולם חלום, איברי החישה הללו נרדמים אך דלת הלב נפתחת, והתוצאה היא שבעולם הנשמות ו"*לא מחפוד*" או "הלוח המשומר" (כלומר, ספר הרשומות של אלוהים המכיל את ידע העבר, בהווה ובעתיד), האדם מתחיל לראות דברים שנועדו (שאלוהים כבר מודע להם) או לומד לדעת מה עומד לקרות בעתיד. לפעמים מקבלים אינדיקציות לדברים שעתידים לבוא, שעבורם יש לחפש פרשנות. זאת למרות שככלל, חושבים שמי שנשארת ערה ראויה יותר ל"*מעריפה*" או לגנוסיס. עם זאת, הם מבינים שבאופן כללי, יש פחות סיכוי שהם יכירו את הדברים הללו של "*עלם אל-ע'ייב*" (נחלתם של הבלתי נראה והלא ידוע) בזכות סוכנויות חושיות אלה.

לא ניתן להתעכב על נושא החלומות הללו כבדרך אגב, אך די אם נאמר שהלב הוא כמו מראה נקייה ומלוטשת והלוח המשומר ("*לו מחפוד"*) הוא כמו מראה שבה התמונות של כל הדברים בתחום הקיום הפיזי ("*עלם מאוג'ודאת*"), ניתן לראות את הממלכה בה אנו נמצאים. כאשר המראה המלוטשת והנקייה [של הלב] מונחת מול הפקסימיליות הללו, הן נראות בבירור. אין פלא אפוא שכאשר הלב הוא כמו מראה נקייה ומלוטשת והאדם מנתק את עצמו מהגירויים המסיטים את התחושות הללו [מתחום הקיום הפיזי], הוא מתקרב ללוח השמור ("*לו מחפוד*"). כל עוד הלב מלא בתחושות אמיתיות כאלה, הוא מסתובב באקסטזה בעולם הרוחני ("*עלם רוחאני*"). עם זאת, בחלום, התחושות הללו נפסקות אך הדימוי או המחשבה שלהן נשארים. ואילו ב"*עלם מיתאל*" (ממלכת הדמיון) ניתן לתפוס את הרגש או המחשבה, אם כי לפעמים, באופן עמום למדי. כאשר האדם מת, הצעיף מורם לבסוף. לא נותרו תפיסות או תחושות [מהתחום הפיזי]. העניין (כלומר, האמת, המציאות והטבע האמיתי של הדברים) הופך לשקוף. לאחר מכן נאמר לנפטר:

فَكَشَفْنَا عَنكَ غِطَآءَكَ فَبَصَرُكَ ٱلْيَوْمَ حَدِيدٌ

"עכשיו הסרנו ממך את הצעיף שלך והיום ראייתך חדה." (קוראן, פרק 50, פסוק 22)

אחת עונה:

رَبَّنَآ أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَٱرْجِعْنَا نَعْمَلْ صَٰلِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ

"אדוננו! ראינו ושמענו; השיבנו [לעולם] ונעשה מעשים צדקים; כעת אנו בטוחים [בוודאות לגבי מציאות החומר]". (קוראן, פרק 32, פסוק 12)

ההוכחה השנייה לכך שדלת הלב היא לעבר "*עלם אל-מלקוט*" או ממלכת המלאכים היא שאין אדם שיכול להיות חסין מפני מחשבה זהירה וחששות אדוקים או פחד מפני המיצרים הצפויים לפנינו. מחשבות כאלה אינן נובעות מהחושים, אלא הן יוצאות מהלב. אין לדעת את מקורן ומקורן של הסכנות הצפויות הללו. ניתוח זה מאשר שכל הידע אינו נובע מאיברי החישה. יתר על כן, הלב שייך למעשה ל"*עלם רוחאני*" או ממלכת הנשמות ולא לעולם [החומרי]. ברור שאיברי החישה הללו נוצרו עבור העולם הזה. אם האדם לא ייפטר מהשיקולים הארציים של העולם הזה, לא ניתן יהיה לעבור בצורה חלקה לשיקול הבא, שבו איברי החישה הללו לא יועילו כלל.

לכן אל תפרשו לא נכון שאם אדם לא ייכנס לתרדמה עמוקה או ימות, דלת הלב לממלכת הנפשות לא תיפתח. אם אדם עובד קשה, מתגבר על זעם יהירות, מטהר את עצמו, כלומר את נשמתו, מהרוע, עוצם את עיניו, יושב במקום מבודד, משמיד את כל מחשבות העולם הזה ומכניס את ליבו ונפשו במסירות רבה ביותר בתחום הנשמות באופן כזה שאינו מוציא מילה מפיו בלשונו, אלא כל נימי גופה אומרים: "*אללה, אללה*" (כלומר, שמו הפרטי האחד והיחיד של אלוהים, בעוד ש"אלוהים" הוא דרך ספציפית בשפה כללית להתייחס לישות העליונה שהיא האדון, הבורא, המקיים והמפרנס של כל מה שהוא הביא לידי קיום) בכל פעימת לב, ברציפות עד שהאדם נעשה לגמרי לא מודע לעצמו ולעולם כולו מלבד אלוהים, דלת הברכות שבלבו תיפתח ותישאר פתוחה. אדם היה רואה במצב של ערות מה אחרים היו עושים בשינה. נשמות יפות של המלאכים היו יורדות על אחד בצורות ציוריות. אדם יתחיל לראות את נביאי האלוהים ויפיק מהם תועלת. היצורים השמימיים של העולם הזה והבא של ה"*מלאכות*" - מלאכים נשגבים, יהיו גלויים לו. אדם בר מזל כל כך היה עד לחזיונות מוזרים ודברים על-טבעיים, הרבה מעבר לתפיסתו. אמירה זו של הנביא מוחמד (עליו השלום) עוסקת באדם כזה. הוא מבהיר שדברים כאלה אפשריים ללא האדם ישן או מת:

رُوِيَتْ لِي الْأَرْضُ فَأُرِيتُ مَشَارِقَهَا وَمَغَارِبَهَا

"כל הארץ נראתה לי, וראיתי את מזרחיה ואת מערביה".

הפסוק הבא מהקוראן הקדוש מתייחס גם הוא לנושא:

وَكَذَٰلِكَ نُرِىٓ إِبْرَٰهِيمَ مَلَكُوتَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ

"וכך הראינו לאברהם את מלכות השמים והארץ". (קוראן, פרק 6, פסוק 75)

האמונות הבטוחות והשיפוט הבריא של הנביאים היו דומים. לא היה לזה שום קשר לחושים, אלא ההישג המפואר היה פרי עבודתם הקשה למען האל. אלוהים הכריז:

وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا

"והקדש את עצמך לאלוהים בדבקות (במסירות כנה ביותר)". (קוראן, פרק 73, פסוק 8)

אכן, כאשר זה המצב, הוא מתקן את הכל. הוא לבדו מוכשר:

رَّبُّ ٱلْمَشْرِقِ وَٱلْمَغْرِبِ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ فَٱتَّخِذْهُ وَكِيلًا

"אדון המזרח והמערב; אין אלוהים מלבדו, לכן קחו אותו כמשגיח [על כל ענייניכם]". (הקוראן, פרק 73, פסוק 9)

לכן, כאשר אתם תלויים בו ובו בלבד, אז הסירו את כל הקשרים [שלכם] עם כל דבר אחר מלבדו ולא יהיה לכם מה לדאוג [שכן הוא המטפל הטוב ביותר בכל ענייניכם]:

وَٱصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَٱهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا

"ולשאת בסבלנות את מה שהם אומרים [במונחים של שקרים, דברים פוגעים, התקפות, האשמות, התעללויות וביקורת] ולזנוח אותם באדיבות". (קוראן, פרק 73, פסוק 10)

מוסריות נעלה כזו מוצגת בתרגול המאומץ של האיתנים בעמל הבלתי נלאה שלהם ובקשיחותם להיות צייתנים לו ללא הרף. היא מטהרת את ליבו של האדם. האדם מתעלה מעל כל הפחדים מפני איבה של האנשים והמלכודות המפתות של הדאגות והתשוקות הארציות. להיות הבעלים הגאה של ידע כזה, שהושג לאחר עבודה כה קשה, הוא המזל הטוב המעורר קנאה של המבורך היחיד, ה"*ואלי*" או ידידו ומקורבו של אלוהים. אחד מותקן על כן גבוה. עם זאת, מעמדם של נביאי ה' גבוה מהם מהסיבות המובנות.

אך אל תטעו שקניית מעמד כזה חלה רק על נביאי ה'. למעשה, כל אדם בזכות עצמו מסוגל לכך. למשל, אין ברזל, שבגלל אופיו הפנימי הבסיסי, ייתכן שלא ניתן לעצב אותו למראה מלוטשת שבה ניתן לראות את פניו של כל דבר בעולם. זה, זה עלול להיות מוכתם ומזוהם מאוחר יותר זה עניין אחר. מטבע הדברים, תאוות הבצע והפיתויים הארציים גורמים לו נזק רב ומשחיתים את המראה [המצוחצחת] של הלב. הרוע הוא איום כזה [שהוא מכסה ומעוות את המראה המלוטשת של הלב שכבר לא מסוגלת לשקף את האמת ואת אורו של אלוהים].

האדם לא צריך להגביל את עצמו להבנה שטחית של המציאות והאמת. [במקום זאת,] אדם צריך להבין שבשליחותו, בלימוד שלו, נמצא ה"*מעריפה*" או הגנוסיס של אלוהים. זו המשמעות של ידע [אמיתי]. עם זאת, הידיעה כשלעצמה צרה וקטנה יותר מהלב. הלב הוא הרוכב של הגוף [ולא להיפך]. מטרת הארט היא שהרוכב ירכב על הרכוב שלו. הסוס (כלומר, הגוף) מיועד לרוכב (כלומר, הלב) ולא הרוכב (כלומר, הלב) לסוס (כלומר, הגוף).

הבינו ששום דבר לא קרוב אליכם יותר מאשר העצמי שלכם, אבל אתם לא מצליחים לעשות זאת. האדם שאינו מכיר את עצמו וטוען שהוא מכיר את הזולת, הוא כמו אותו עני שאינו יכול להאכיל את עצמו אך טוען שיש לו את העניים והעניים של העיר ליד שולחן האוכל שלו. טענה כזו היא אבסורדית.

מטרת השיח הזה היא שהאדם יבין כמה גדול ופריבילגי הלב שלו. אלוהים העניק לך את הברכה העצומה הזו אך הסתיר אותה ממך. אם לא תחקור אותו, [אלא] תבזבז אותו, תישאר רשלני כלפיו, זה יהיה עניין של אובדן וקינה גדולה עבורך. לכן חובה עליך להתאמץ להשיג את האמת - את מעלתה של המתנה הא-לוהית הגדולה הזו. במקום לאבד את החיפוש שלו בעיסוקים הרגילים של העולם הזה, חפש את שיאו [ואת המטרה הסופית] שלו כדי שתוכל להיחשב ולהיות מכובד בעולם הזה ובעולם הבא. כלומר, אלוהים יכול להעניק לך מעמד ויציבות כאלה שלא תהיה שום חוסר יציבות לאחר מכן, כדי שתוכל לקבל כוח כזה שלא תהיה חולשה אחריו, כדי שתוכל להיות מקודש ב"*מעריפה*" או גנוסיס כאלה כדי שהקרבה של היופי האלוהי תהיה גורלך המעורר קנאה. אתה יכול להתברך באושר כזה שלא צריך

להיות שום דבר שיעכב אותו. המעמד האמיתי שאתה עשוי להשיג ככזה תלוי בביצועים שלך וביכולת שתוכל לרכוש כדי להיות ראוי לו.

זה חיוני מאוד. אחרת, אם תנתח את הדברים, תראה שאין סבל גדול יותר מאשר להיות בענווה של חום, קור, רעב, צמא, מחלה ומצוקה. הדברים שאדם נהנה לעשות, עלולים לפעמים להזיק לו. הדברים שאדם חושב שעשויים להועיל לאדם, עשויים להיות כרוכים בדאגות, מתח ומתח. לפיכך, יש לפסוע בזהירות.

אדם נערץ, [כולנו בדרך כלל] יודעים, הוא אדם של כבוד בשל הידע, העוצמה, ההישגים, הרצון החזק, הנחישות והפרופיל הטוב. יחד עם זאת, מבחינת הידע, הלמידה או ההשכלה של האדם, אם נביט בו במבט מדיטטיבי, נגלה שהוא הבור מכולם, כלומר, אם אפילו וריד אחד במוחו מעוות, קיימת סכנה שהוא ישתגע או אפילו ימות. אין לדעת את הסיבה או הטיפול בה. יתר על כן, התרופה לטיפול בה עשויה להיות מונחת ממש לנגד עיניו, אך ייתכן שהאדם אינו מודע לכך שעצם התרופה הזו היא התרופה למחלתו. באשר לכוחו של האדם, הוא כל כך חסר אונים שלפעמים הוא אפילו לא יכול להרוג זבוב. לצורך העניין, אם אריה נקבע על ידי אלוהים לעשות זאת, הוא נהרג על ידו. אם צרעה מיתרים, האדם הופך לחסר מנוחה. וכן האדם מאבד את אחיזתו, ונעשה מודאג וחסר מנוחה גם אם אבד מעט כסף. אם כן, האם אדם מאבד את שיווי המשקל שלו, אם הוא חייב להישאר בלי פיסת מזון למשך זמן מה. אם כן, מי יכול להיות חלש יותר מבן אדם. אם כבר מדברים על היופי והיופי של התנהגותו הכללית, ניתן להשוות זאת להארכת יתר של אוהל עור על ערימת בוץ. עובדה ידועה היא שאם אדם לא מתרחץ במשך יומיים, הוא יתחיל להסריח; נמנעים על ידי אנשים ובאופן כללי להיות מושפלים בפומבי, בנוסף למספר סיבוכים אחרים שעלולים להתרחש. אין דבר מלוכלך יותר מהאדם, שכן חומר מלוכלך נשאר באדם כל הזמן, שהאדם נושא איתו ושוטף אותו פעמים רבות ביום.

צוטט משל שפעם השייח' אבו סעיד (שאלוהים ישמח ממנו), קדוש וגנוסטי מכובד מאוד, הלך למקום כלשהו בחברת כמה *סופים* (אנשים השואפים בדרך הרוחנית לשינוי פנימי כדי להגיע לקרבה אלוהית). הם הגיעו למקום וראו שהאנשים שם מבצעים את מלאכת ניקוי ההפרשות האנושיות. השביל היה זרוע עפר מסריח. כולם הופתעו למראה זה, סתמו את אפם ורצו הצידה פה ושם, אך השייח' (המדריך הרוחני) נשאר עומד שם ואמר: "הקשיבו, הו אנשים! אתה יודע מה ערימת הזוהמה הזו אומרת לי?" הם שאלו, "מה?" הוא ענה: "אומרים שעד אתמול הייתי בשוק בצורת פירות וממתקים וכו'. אנשים הוציאו עליי כסף בנדיבות. נשארתי בבטן שלהם למשך הלילה ואז הפכתי לריקבון המסריח המגעיל הזה. האם עלי לברוח ממך, או אתה ממני?"

העובדה היא שהאדם הוא חלש, לא מושלם וחסר אונים בעולם הזה. אף על פי כן, אדם יהיה בעיצומו ביום הדין. בנסיבות אלה, אם אדם שומר על "*קימיה א-סעדה*" או "אלכימיה או סוכן טרנספורמטיבי של אושר נצחי וניצחון אינסופי", הוא יתעלה מעל למעמד של בעלי חיים ויגיע לשיעור קומתם של המלאכים. אבל אם אדם נפל טרף לעולם ולתאוות העולם, הכלבים והחזירים יהיו טובים מאחד, כי הם יתפוגגו [וייעלמו לעולם] אבל האדם יישאר שקוע בעונש האלוקי ובייסורים בגלל מעשיו הרעים שעשה בחיי העולם. משמעות הדבר היא שאם האדם הכיר בעצימות ובנשגבות של מעמדו, עליו לזכור בו זמנית את הנזק וההפסד שעלולים להיגרם לו, אם לא יעמוד בכך. עריכת חשבון נפש כזו היא המפתח ל"*מעריפה*" או לגנוסיס של אלוהים. כל זה צריך להספיק כדי שהאדם יכיר את עצמו.

הכרת אלוהים

האימאם מוחמד אל-ע'זאלי ממשיך את ההצגה המופלאה שלו של האלכימיה (או הסוכן הטרנספורמטיבי) של האושר הנצחי וההצלחה המתמשכת האמיתית בספרו "*קימיה א-סעדאת*" או "אלכימיה או סוכן טרנספורמטיבי של שינוי

לאושר נצחי והצלחה אינסופית", על ידי הסבר השני מבין ארבעת הכותרות (או הדרישות) של האלכימיה (או הסוכן הטרנספורמטיבי) של האושר הנצחי שהוא "ידיעת האל". בהסברו את הדרישה השנייה לסוכן טרנספורמטיבי של אושר נצחי - "ידיעת האל", הוא כותב [3]:

אהובים יקרים! בספרים [האלוהיים] שנקבעו על הנביאים הקודמים [לפני הנביא מוחמד (עליו השלום)] נאמר שאלוהים ציווה:

اَعْرِفْ نَفْسَكَ تَعْرِفْ رَبَّكَ

"הכירו את עצמכם, אז תדעו את אדונכם".

כמו כן, אמרה זו ידועה מאוד מאז זמנם וחיבוריהם של החדית' (סיפורים נבואיים) ובני לווייתו של הנביא מוחמד (עליו השלום):

مَنْ عَرَفَ نَفْسَهُ فَقَدْ عَرَفَ رَبَّهُ

"מי שהכיר בעצמו, הכיר באדונו".

לב האדם הוא כמו מראה [מלוטשת] [בתנאי שהאבק ששקע עליה הוסר ופני השטח נוקו מכל מה שמפריע לתפקודו כמראה מלוטשת]. מי שממקד את מבטו ותשומת לבו בו, יכיר את אלוהים. הנקודה היא שיש אנשים שממשיכים להעריץ את עצמם לשווא מבלי להביט במראה הזו ולכן הם לא מתקרבים להכיר את אדונם. שוב, התשובה טמונה בראיית המראה הזו של הלב שיש לה את "*מעריפה*" (גנוסיס) של אלוהים בעיצורו הנכון. מכאן, שכדי לדעת את מציאות הלב בפרספקטיבה הנכונה יש צורך בשני הצדדים הבולטים שלו. קשה מאוד להבין את האדם, כי הוא מעבר להבנה של האנשים [הרגילים]. לכן, עדיף לא להעלות את זה. ההיבט השני הוא שאדם צריך לנסות להשיג הבנה של האל הכול יכול באמצעות עצמו, כלומר באמצעות המאפיינים המיוחדים השוכנים בו לשם כך. כלומר, יש לנסות ולהעמיק בלימוד השפע של האדון העליון ויופי הבריאה המפוזרים במרחבים העצומים של היקום כולו יחד עם מה שהוא העניק בטובו ללב האדם במלכות גופו ובאיבריו. אדם חייב להרהר באופן מלא במקורו מלכתחילה, שהוא היה רק אי-ישות בהתחלה ושעכשיו הוא 'ישות'. היא מוצהרת בספר הקדוש (הקוראן):

هَلْ أَتَىٰ عَلَى ٱلْإِنسَٰنِ حِينٌ مِّنَ ٱلدَّهْرِ لَمْ يَكُن شَيْـًٔا مَّذْكُورًا ﴿١﴾

إِنَّا خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَٰهُ سَمِيعًۢا بَصِيرًا ﴿٢﴾

"האם קרה זמן שבו אדם לא היה דבר שצריך להזכיר? בראנו את האדם מטיפת זרע מעורבת; ואז ניסינו אחד, עשינו אחד לשמוע ולראות". (קוראן, פרק 76, פסוקים: 1-2)

אדם היה מבין ממוצאו הצנוע שהוא היה רק טיפת מים טמאים שאפילו לא הכילה את התכונות שהוענקו לו מאוחר יותר, כגון אלה של אינטלקט, שמיעה, ראייה, טעם, מגע ודיבור. הוא גם לא הכיל את האוזניים, העיניים, הלשון, הידיים והרגליים, הראש, הוורידים, הרקמות, העצמות או עמוד השדרה וכו'. בקיצור, ההוויה הגנטית של האדם מורכבת מטיפת מים לבנבנה זו בלבד, בצורתה המתהווה.

הרהוריו של האדם לאורך הקווים הללו יגידו לו שלמרות הפוטנציאל האנושי לעלות לגבהים נשגבים כאלה, הוא לא נוצר מעצמו ומהאבולוציה שלו. אדם לא יצר את עצמו. אחד נוצר על ידי מישהו אחר. בחוזקה של האדם, הוא לא יכול אפילו לייצר שערה בודדת אחת. אדם חסר אונים לחלוטין. אחרי הכול, האדם היה בעצם מהותו, רק טיפת מים טמאים. אם כן, כיצד ניתן לייחס לאדם את תכונת היצירה

העצמית? מובן מאליו שהתבוננות פנימית כזו תעניק לאדם הארה למציאות של הווייתו ושל בוראו. אם נניח בצד את הפאר האלגנטי של יצירותיו ביקום, כאשר אדם יתבונן באורגניזם הנשגב של גופו, בתפקודיו השונים, שלכל אחד מהם איכות ותפקוד ייחודיים משלו, הוא יבין את הפאר ואת המיומנות שאין דומה לה של הבורא המאסטר, האל הכול יכול.

יש להודות לאלוהים על דברים רבים. אלוהים גם העניק לאדם נשמה נעלה וגוף נאה. הפרופיל היפה לבדו צריך לגרום לאדם להשתחוות בפניו בהכרת תודה עמוקה. לפיכך, אדם בר מזל שקיבל גם את ה"*ג'מאל*" או היופי וגם את ה"*כמאל*" או המצוינות והשפע על ידי לא אחר מאשר אלוהים לבדו. אחרי הכל, מה זה אחרת? שום דבר מלבד חופן אבק! אלוהים לא ברא דבר ללא מטרה. כל חלק באנטומיה האנושית הוא חיוני, יש לו חובה מיוחדת לבצע באופן שנקבע. כל אחד מהרכיבים הללו יוצר, תוכנן ותוכנת במומחיות [עבור פונקציות ספציפיות הייחודיות לון]. שום דבר לא חסר וחסר. החוקה כולה כה מושלמת עד שאי אפשר להצטיין בה בשום צורה. לדוגמה, הסתכלו על השיניים בלסת. הקדמיים מחודדים וחדים כדי לעזור לחתוך ולנקב את המאכלים בצורה מספקת. האחרים לידם רחבים למדי, גרוביים ומשוטחים כדי לאפשר לטחון אותם לחלקיקים עדינים הניתנים לעיכול. החלק התחתון מתחת ללשון מרטיב את פיסת המזון שנוצרה כך, מה שהופך אותו לגמיש יותר למעבר קל ובטוח דרך הגרון. באותו אופן, לכף היד האנושית יש חמש אצבעות. ארבע אצבעות דומות. אבל האגודל ממוקם במרחק מה מהם. הוא קצר יותר וקצת יותר עבה מהם. יש לו את היכולת לתאם ולעבוד יחד עם כל אחד מהם וגם לעבוד יחד עם כל האצבעות ביחד, לתפיסה וטיפול טובים. בתורו, לכל אצבע יש שלוש נקבוביות, אך לאגודל יש שתיים. האדם יכול להזיז ולסובב את הנקבוביות הללו כרצונו. על ידי כיפוף ביד אחת, אפשר לכסות את כף היד. על ידי איחוד וסיבוב הנקבוביות של שתי הידיים, ניתן להשתמש בהן כצלחת חלולה. כמו כן, על ידי סגירת הנקבוביות הללו וכף היד, ניתן להפוך אותה למעין כפפת אגרוף, כדי להילחם באויב. מצד שני, אפשר להשתמש בו כמגש עם כפות ידיים ישרות. לכן, כל ויכוח על המיקום, הגודל או הכמות של האצבעות הללו יהיה תרגיל חסר תוחלת. הם נעשו בצורה כה מעולה! הארכיטקט העליון של כל הדברים הללו ושל היקום הוא השופט הטוב ביותר. הוא יודע הכול על כל מה שהוא פיתח.

הצרכים והרצונות של בני האדם הם בלתי מוגבלים. גם יצירותיו של הבורא הן בלתי מוגבלות. אדם זקוק לבגדים ללבוש, בית לגור בו ועוד עשרות דברים אחרים. האלמנטים הטבעיים כמו הגשם, האוויר, החום, הקור והאדמה לגידול המזון, נוצרו גם הם עבור אחד. המתכות החיוניות כמו בדיל, ברזל, ברונזה וכו', סופקו באופן דומה לאדם כדי לסייע לאדם לייצר את הכלים והכלים שלו למטרות ותעשיות שונות. כל הדברים הללו ורבים אחרים נמצאים שם בשביל אחד כדי לקחת, כדי להפיק מהם תועלת, כדי לנהל חיים נוחים. האם האדם לא צריך להיות סקרן מספיק כדי להרגיש בסופו של דבר את נוכחותו של הכול-יכול שלו, שבחסדו העילאי עשה את כל זה עבור אדם [אפילו מבלי שמישהו אפילו הבחין בו וביקש אותו]? האם לב האדם לא צריך להיות מועשר באהבתו ובעבודתו? על פי *חדית' קודסי* (סיפור נבואי שיוחס לאלוהים כמקורו), הנביא מוחמד (עליו השלום וברכות האל) הצהיר [שאלוהים אמר]:

سَبَقَتْ رَحْمَتِي عَلَى غَضَبِي ۔

"רחמי גברו על זעמי."

על פי הנביא מוחמד (עליו השלום): "רחמיו וחסדו של אלוהים על האנושות, הם הרבה יותר מאלה של אם מלטפת על תינוקה היונק".

בסולם נמוך יחסית, אדם פשוט אך טוב, רואה את ה"*מעריפה*" או הגנוסיס של אלוהים בדברים כאלה:

א. בבריאתו של האדם ממקורה הצנוע של טיפת מים.
ב. בתכונות המוזרות של איברי הגוף.

ג. בסיפוק על ידי אלוהים לכל רצונותיו וצרכיו של האדם.
ד. ביופי של המבנה הפיזי של האדם. הדברים האסתטיים שברא אלוהים באחד המעניקים לאדם מראה מושך ומושך.

הקב"ה אוהב אדם כזה ומברך אותו ב"*מעריפה*" או בגנוסיס שלו. הערכה כזו של העצמי הופכת למפתח לגנוסיס האלוהי ("*מעריפה*").

היקום שבך

האדם שואף להבין את הדבר שאינו יודע. אדם מנסה כמיטב יכולתו להבין את אלוהים על פי התכונות הפנימיות והחיצוניות שיש לו. בעוד שהמאמץ של האדם ראוי לשבח, העובדה היא שהבנתו ויכולתו של האדם מוגבלות, לא משנה עד כמה מעמדו נשגב. המחקר הבלתי פוסק של אדם בהקשר זה ללא ספק ישפר את מעמדו בחיים; ככל שהלב והנפש ישקעו יותר ויותר בתהליך זה, על ידי אהבתו הגדולה אליו, הוא יגיע לקרבה יחסית אליו, אך בסופו של דבר הוא יבין את האמת ש"רק ה' יודע את ה' בשלמות" ושלא ניתן להקיף אותו.

לדוגמה, לא ניתן לכמת את לב האדם, ה"*נאפס*" או העצמי, במציאות. אין לו ממדים. הוא בלתי ניתן לחלוקה [ולכן מעל אילוצי הכמות, הגבול והמגבלות של ממדי הזמן והמרחב]. אין לו צבע. בקיצור, זה מעל לכל שיקולים כאלה. איך יכולים, במקרה כזה, לקבוע את צורתו של דבר כזה? כיצד ניתן לדמיין דבר כזה שצורתו או כיוונו אינם ידועים? לכן, היא אינה עולה בקנה אחד עם שום תכונה באדם שיכולה להבחין בה בהתאם.

ישנם דברים רבים באדם שהאדם מרגיש אך אינו יכול להבין אותם. אהבה וכאב, למשל, יכולים להיות מורגשים, אבל לא ניתן לראות אותם או להעלות אותם בראש ואין להם שום צורה, צבע או גודל. העניין מורכב למדי. הבחנות ומצבים שונים שמרגיש האדם, נוגעים למרכיבים שונים של החושים של האדם. למשל, אנחנו יודעים שהקול דומה לאוזן. הצבע נראה ומוערך על ידי העיניים. הלשון מזהה את הטעם והאף מריח את הריח. הגורם המשותף הגואל, האינטלקט, עשוי להיות קשור אליו. ספר של לוגיקה אינדוקטיבית עשוי אולי להיות רלוונטי לנושא במידה מסוימת, אבל בוודאי לא ללב ולמתת המיוחדת שלו, שהיא נושא במעמד אחר לגמרי.

אלוהים נמצא בכל מקום. אך לא ניתן להגביל את נוכחותו למקום מסוים, להוציא את השאר. נוכחותו ופיקודו מורגשים בכל מקום. לא ניתן להרגיש את הנפש לבדה ביחס לאיבר כלשהו בגוף. לא ניתן לומר שהוא נמצא בידיים, בכפות הרגליים, בראש או בכל חלק אחר של הגוף. איברי הגוף הללו ניתנים לחלוקה כאמור, אך הלב והנשמה אינם ניתנים לחלוקה. מבחינה לוגית, דבר שאינו ניתן לחלוקה, אינו יכול להיות מוכל בשום דבר הניתן לחלוקה.

עם זאת, באמירה שללב ולנשמה אין קשר לשום איבר בגוף, אין זה אומר שאין לכך השפעה עליהם. למעשה, כל חלקי הגוף כפופים לו ונתונים לשליטה ישירה של הלב, הנשמה, או ה"*נאפס*" או העצמי של האדם. נשמת האדם היא המלך בהקשר זה, כשם שהיקום כולו נתון לשליטתו הישירה של האל הכול יכול, מלך היקום וכל הקיום.

נושא הנפש הוא עדין ועדין מאוד. למרות כל ההתלבטויות והדיונים בנושא, זהו סוד ייחודי ושמור היטב. לפיכך, לא ניתן לדון בה מעבר לגבול מסוים. לדוגמה:

"אכן إِنَّ اللهَ خَلَقَ ادَمَ عَلَى صُوْرَتِهِ
אלוהים ברא את אדם [ומכאן את כל האנושות שיצאה ממנו] בצלמו שלו".

כאן אין ברירה אלא לומר שאלוהים יודע הכי טוב.

עד כה קבענו כי:

א. אלוהים הוא כל יכול. נדיבות תכונותיו הא-לוהיות הגדולות של המצוינות העליונה מתגלה בו.
ב. הוא נוכח בכל מקום, אך לא ניתן להתייחס לנוכחות כמוגבלת למקום אחד ולא לכלול כל מקום או מקום אחר.
ג. הכרת העצמי היא המפתח לגנוסיס או ל"*מעריפה*" שלו.
ד. המטרה והמטרה האמיתית של האדם היא להשיג את הגנוסיס או ה"*מעריפה*" שלו.

עכשיו רוצים להבין כיצד. הוא השליט העליון, המלך העליון בממלכת האדם. ישנן חידות רבות שצריך לפתור:

א. הוא נותן פקודות למלאכים. צייתנותם הצנועה.
ב. הסמכויותיו מהשמיים ממעל וצייתנותם המתחננת לארץ מתחת.
ג. התנועה המתמדת של הכוכבים וקבוצות הכוכבים.
ד. הענקת פרנסת יצוריו החיים למחייתם על ידו (מהשמיים ממעל).

אלה שאלות משכנעות הנוגעות לגנוסיס שלו. עניינים אלה ודומיהם נכנסים לתחום של מה שנקרא "מעשי חסדו".

בתזה זו קבענו מסלולים רבים המובילים לגנוסיס שלו ("*מעריפה*"). כעת ברצוננו לדעת על הגנוסיס של פעולותיו האלוהיות ("*עפאל*"). במילים אחרות, אם לא תדעו את האופן שבו האדם שולט בממלכת הגוף, לא תוכלו להבין כיצד הוא, אדון כל המאסטרים, מולך על היקום כולו. מכאן שוב, אנו מגיעים למסקנה הבלתי נמנעת שאם האדם לא יכיר את ה'עצמי' שלו וכל פעולה שלו מונחית בפרספקטיבה זו, הוא לא יוכל לפתור את התעלומה.

לדוגמא, כאשר אתם מתכוונים לכתוב "*ביסמיללה*" (ביטוי ערבי ל"בשם האל, הרחמן והרחום") על פיסת נייר, הלב שלכם משתוקק לעשות זאת תחילה, ואז הלב (כלומר, הלב האמיתי ולא האיבר הפיזי בצד שמאל של הגוף שנקרא גם "לב") מעורר את האפקט הזה ומצווה על המוח ליישם אותו. החדר הרגיש הראשון במוח שהוא מקומו של ה"*ח'יאל* " האנושי, כלומר, העלאת המחשבה עליו, עושה זאת. מושג המחשבה נתפס. הוא מועבר על ידי המוח לשרירי המוח המתפשטים ומרחיבים אותו לגוף; האצבעות הכותבות מכוונות, הוורידים והרקמות שלהם מקבלים את המסר לכך, בתורם הם מחזיקים את העט וכותבים את המילים בהתאם לגירויים שהתקבלו. גם איברי החישה האחרים מסייעים ומסייעים ונכתב "*ביסמיללה*". מכאן, שניתן להסיק כי העסקה כולה נעשתה בשל ה"רצון" הבסיסי לעשות כן. באותו אופן, בהתחלה או בתחילתו של כל דבר, ה"רצון" או ה"*איראדה*" הזה הוא המהות. כאשר הוא מיוחס לאלוהים, ה"רצון" הזה נקרא "הרצון העליון" של אלוהים.

כשם שרצונו של האדם נובע תחילה בלבו של האדם ומשם והלאה הוא מגיע לחלקים אחרים [של הגוף], כך גם הרצון העליון של אלוהים והשפעתו, מתחיל תחילה מה"*ארש*", כלומר, ריבונות הכל-יכול האלוהי, ואז הוא מגיע לעמדות אחרות ולאנשים אחרים. יתר על כן, האופן הגאוני שבו מושג זה של הרצון מגיע למוח האנושי דרך הסיבים העדינים והעדינים של הלב, הנשמה; באופן דומה, פנינה בלתי ניתנת להפרה

זו של רצון האל, ה"*איראדה*" או ה"רצון" שלו, מועברת על ידו מה"*ארש*" (או "שלטון הכל-יכול האלוהי") ל"*כורסי*", "המושב השמימי של המצוינות האלוהית העליונה". פנינה פר אקסלנס זו מתגלה במלאכו או ב"*רוח אל-קודס*" (רוח הקודש). כשם שריבונות המוח כפופה ללב האדם, כך גם השפעת פקודות האל מועברת ל"*כורסי*" דרך ממלכת הכניעה של ציווין, לציות וציות מיידיים. כל התהליך המתואר בפרק הקודם, מהופעת המחשבה על כתיבת "*ביסמיללה*" ("בשם האל, הרחום והרחום") בלב, ביצועו הסופי, מתחיל גם הוא על ידי "*ג'אוהר טליף*" או "רצונו המופלא של האל" בדרך מלכותית, המניעה את הכוכבים וקבוצות כוכבים אחרות בגלקסיה, הקצה להם את התפקידים הרצויים להם. כתוצאה מכך, על ידי הקרינה שלהם (קרניים), המבוססת על הפוטנציאל הפנימי שלהם, האטמוספירה מעוררת ליצירת תנאי מזג אוויר כמו חום, קור, עונת הסתיו וכו'.

כמו כן, כאשר העט מניע את הדיו להטמיע ולאסוף מראש מילים מפוזרות כדי לתת לו את הצורה המאוחדת של "*ביסמיללה*", באותו אופן, החום, הקור, המים והאבק מניעים את תרכובותיהם כדי לאסוף צורות תקפות המורכבות מהאינטראקציה ביניהם כדי לתת לחומר את צורותיו השונות, את החום והאבק כדי למזג אותם ואת היובש כדי ללכד אותם.

כאשר העט נע לכתוב, כל מה שנתפס להיכתב, החזון שלו מנוסח, שבסופו של דבר מתגבש במילים שנכתבות. באותו אופן, כאשר הערכים האינהרנטיים של התרכובות הנ"ל מופעלים, לאחר מכן, באמצעות שליחותם של המלאכים, צורות החיות והצמחייה האחרת מוצגות באופן חזותי בהתאם לתעתיק של הנ"ל המכונה "*לא מחפוד*" (הלוח השמור המכיל תיעוד מלא של כל הבריאה והקיום וכל ההתרחשויות הקשורות אליהם). לאור רוממותם של "*ארש*" (פשוט "כס", אך במציאות, זהו ריבונות הכל-יכול האלוהי), "*לו מחפוד*" (הלוח המשומר) וה"*כורסי*" (המושב השמימי של המצוינות האלוהית העליונה), אנשים רבים חושבים מאז ומעולם שאלוהים שוכן בשמיים ב"*ארש*"! בפרק של [הנביא] יונה (*סורת יונס*) בקוראן נאמר:

ثُمَّ ٱسْتَوَىٰ عَلَى ٱلْعَرْشِ يُدَبِّرُ ٱلْأَمْرَ

"אז [אלוהים] הקים על כס המלכות וניהל את העניין". (הקוראן, פרק 10, פסוק 3)

כשמדברים על אלה שניחנו ב"*קאשף*" או גילויים רוחניים, אפשר לומר שלמילה שלהם יש את הערך שלה:

إِنَّ اللّٰهَ خَلَقَ آدَمَ عَلٰى صُوْرَتِهِ

"אכן, אלוהים ברא את אדם בצלמו".

היזהר אפוא שכמו שאומרים, "רק מלך יודע את ערכו האמיתי של מלך". אם אתה עצמך לא היית מלך בתחומך ואם אלוהים לא היה מברך אותך במראית-עין של רחמיו שבך, לעולם לא היית מתקרב לגנוסיס שלו ("*מעריפה*"). לכן תודה למלך הכול יכול שברא אותך והכתיר אותך במלכות ממלכתך.

ה"*ארש*" (כס המלכות) שלך הוא הנפש החייתית ("נפש החיה" נפרדת מ"נפש האדם" שהיא החלק הנעלה ביותר של הקיום האנושי). מקורו בלב. ה"*ישראפיל*" שלכם (המלאך שיתקע בחצוצרה ביום הדין שיחזיר את כולם לחיים; כאשר הנשמה מוחזרת לחיים, יש לה פוטנציאל לחדש, להחיות ולהחיות כל היבט של הקיום האנושי) נוצרה ממנה על ידי אלוהים. ה"*כורסי*" שלך (מושב) נבנה באופן דומה מהמחשבות. עיניים, אוזניים ואלמנטים חושיים הם כמו המלאכים. המוח הוא כמו חופה. הכיפה שלו, שעשויה ממרכיביכם בעלי התפיסה, היא השמיים שלכם. לאחר שניקיתם את כל המושגים הבסיסיים מלבכם, הוא הוצב כמלך השולט על כל חלקי גופכם. לאחר שעשיתם כל כך הרבה למענכם, נאמר לכם

לעולם לא להזניח את עצמכם או את הממלכה שלכם. אחרת, הזנחה זו שקולה להתעלמות מהוראות האל שתביא לסכנה חמורה של מעמדכם בפניו:

فَاِنَّ اللّٰهَ خَلَقَ آدَمَ عَلٰى صُوْرَتِه فَاعْرِفْ نَفْسَكَ يَا اِنْسَانُ
تَعْرِفْ رَبَّكَ

"אז אכן, אלוהים ברא את אדם (אבי האנושות כולה, ובכך בהרחבה, את כל בני האדם) בצלמו שלו. אז דע את עצמך הו בן אדם! [אז] תדע את אדונך".

מושג מלכות האדם נגזר במזעור ממושג מלכות האל ומלכותו על היקום כולו. כשלעצמו, רעיון זה מכיל את הדגש על:

א. הידע של העצמי של האדם עצמו לגבי לימוד התכונות החיוניות והמקצועות של איברי הגוף השונים המרכיבים את ממלכתו של האדם.
ב. הידע של הגנוסיס של אלוהים, מלכותו ביחס לתשומת הלב המיטיבה של אלוהים כלפי מלאכיו, בתורו יחסי המלאך, זה לזה וה"*ארש*" המרומם (הכסא האלוהי), השמים וה"*כורסי*" (המושב השמימי של המצוינות האלוהית העליונה) שהוא גם פן של ידע ייחודי בעל זכות גדולה.

אדם נבון לעולם לא יישאר אדיש, כנגד טיפש רשלן שרק יקצור את יבול בורותו המופקרת. למרבה הצער, חלק מה"נטורליסטים" וה"אסטרולוגים" אינם מושגים כל כך בהסתמכותם על השכלתם המוגבלת של הנושא, עד שהם נוטים לייחס את ההשפעה הסופית, התוצאה של הכול, בהשפעת הכוכבים. אמונתם כה דוגמטית, כה הולכת רגל עד כי במונחים של אשליה זו, ניתן להשוות את מצבם לזה של נמלה הזוחלת על פיסת נייר שעלולה לקבל את הרושם שהעט יוצר עקבות שחורים על פני השטח [של הנייר], בעודו מתקדם בחוסר מנוחה. נמלה אחרת שזוחלת על נייר, בעלת ראייה גבוהה יותר, עשויה להרחיב עוד יותר את האמונה שהיד [האוחזת בעט] יוצרת סימנים על הנייר. זו הדוגמה של חוקרי הטבע. הכשל הברור של אמונתם [השגויה] טמון, באמונתם המוגזמת, שכל בני האדם מושפעים באופן בלתי הפיך מכוכבים ללא קשר לכל העובדות האחרות. הניגוד של עובדה הוא דמיון או פארסה. אז האסטרולוגים שוכחים בקלות שגם הכוכבים הללו מצייתים למלאכים, כפי שציווה אלוהים, המאסטר העליון של השמיים והכוכבים ושל כל מה שנמצא ביקום ומעבר לו. אחיזתם מוגבלת לדברים החומריים בלבד. הם טירונים גמורים בתחום הרוחני הנעלה מכל השיקולים הארציים הפיזיים. לכוכבי העולם הפיזי (או החומרי) יש פחות זוהר מאשר האור הזוהר של העולם הרוחני ("*עלם רוחאני*"). הם לא יודעים שהנשמה שולטת על הגוף. ההיפך אינו נכון. הם גאים בידע ובידע שלהם, אך באבסורד שלהם, הם נותרים נטולי הברכות של הנתיב של הממלכה הרוחנית של הנשמה, שבה כוכבים זוהרים רבים של הישות הפנימית ("*בטין*") מסמנים אבן דרך במהלכו של אלוהים וה"*מרג*'" (התעלות רוחנית או תפארת הגבהים העולים לנתיב האל). כפי שהוענק לנביא מוחמד [עליו השלום]). בהתאם לכך הכריז אלוהים בספר הקדוש (הקוראן):

وَكَذَٰلِكَ نُرِىٓ إِبْرَٰهِيمَ مَلَكُوتَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ

"וכך הראינו לאברהם את מלכות השמים והארץ". (קוראן, פרק 6, פסוק 75)

הנביא אברהם (עליו השלום) קרא בתגובה:

إِنِّى وَجَّهْتُ وَجْهِىَ لِلَّذِى فَطَرَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ

"אני מפנה את פניי (כלומר, את כל ישותי - הפנימית והחיצונית) אל מי שברא את השמים והארץ". (קוראן, פרק 6, פסוק 79)

הנביא מוחמד (עליו השלום) אמר גם הוא:

إِنَّ لِلّٰهِ سَبْعِينَ أَلْفَ حِجَابٍ مِنْ نُورٍ لَوْ كَشَفَهَا لَأَحْرَقَتْ
سُبُحَاتُ وَجْهِهِ كُلَّ مَنْ أَدْرَكَهُ بَصَرُهُ

"אכן, ישנם שבעים אלף צעיפים של אור טהור עבור אלוהים. אם הוא היה חושף אותו, קרני פניו היו שורפות את כל מי שהביט אליו".

באופן דומה, אנשי הידע של הרפואה ביססו חלק גדול מהעיסוק שלהם באופן דומה על ההשפעה החמה או הקרה של הדברים. זה עזר להם במידה מסוימת בתרגול המקצוע שלהם. תכונתו הגואלת של הבורא בהפיכת השמש לבהירה וחמה, שבתאי יבש וקר ומרקורי חם עוד יותר, אינה חסרת מטרה. האסטרולוג המסכן, בראייה הרוחית האסטרונומית של האדם, לא יכול היה להבין את כושר ההמצאה של בוראו במיקום השמש הקרוב ביותר לכדור הארץ, או וריאציות של היום והלילה, או לצורך העניין, את הציות הצנוע בחובה של כל הכוכבים וקבוצות הכוכבים בשמיים לרצונו העליון. אדם כזה שכח לתת אמון בסגולתם הרוחנית ביחס לקיומם הפיזי ותכונותיהם הידועות. רק אם אדם היה יודע שכל הכוכבים הללו בחצי הכדור משועבדים וכפופים לרצונו ולציוויו של אלוהים, הוא לא היה מאמין כל כך בהיבט הפיזי שלהם בצורה עיוורת:

ٱلشَّمْسُ وَٱلْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ

"[בהוראתו] השמש והירח עוברים את מסלולם הקבוע". (קוראן, פרק 55, פסוק 5)

وَٱلشَّمْسَ وَٱلْقَمَرَ وَٱلنُّجُومَ مُسَخَّرَٰتٍۭ بِأَمْرِهِۦٓ

"והשמש, הירח והכוכבים כפופים לפקודתו". (קוראן, פרק 7, פסוק 54)

דבר נחשב למשועבד אשר נרתם ונתון לשליטה וגורם לו לעבוד. כמו שהאיברים האנושיים עושים לאדם. לכל אחד מהם הוקצתה פונקציה לבצע. גם הכוכבים הם משרתי ה' וממלאים את מצוותיו. באותו אופן, כפי שהמוח מכוון את האיברים האחרים של גוף האדם לפעול בשילוב עם יכולות ההבחנה שהוא העניק לאדם, גם הכוכבים נשארים עסוקים בביצועיהם שנקבעו באמצעות המלאכים שהוקצו על ידי אלוהים למטרה זו, וממלאים את תפקיד המנהלים והמניעים העיקריים שלהם. למעשה, מלאכיות אלו הינן המבשרות החיים של דברים רבים בתחומים שנקבעו להם.

הסיבה לכאורה ותוצאתה, כלומר התוצאה, חשובים רק כל כך. צירופי המקרים הבלתי מסויגים כולם שם כדי לגרום לאנשים להאמין בדברים עד כדי כך שניתן להשוות את עמדתם לעיוורים האגדיים שמיששו פיל בחלק האפל חלק אחר חלק, ובמקום לחשוב על השלם, נתנו לכל אחד מהם שם אחר המבוסס על שיפוט מוטעה. אותו הדבר חל על אסטרולוג זה, הרואה הרוחי, שבאופן דומה מחשיב את העבד כאדון, המלך. דבר זה מתואר בבהירות בקוראן הקדוש [באמצעות דברי הנביא אברהם (עליו השלום)]:

لَآ أُحِبُّ ٱلْأَفِلِينَ

"אני לא אוהב את אלה ששוקעים [כמו השמש בשקיעה]". (הקוראן, פרק 6, פסוק 76)

הירח והשמש נחשבים לאלוהים על ידי הבורים. המפקדים נקראים המפקדים עד שהשפיות גוברת. ישנם שנים עשר "*בורוג*"', כלומר הרים בכדור השמימי. ניתן לדמות זאת למלך נשגב היושב בתוך חדר

החסד המפואר שלו עם ה"*זיר* " (השר) שלו. סביבו, בנקודת תצפית, יושבים עוזריו המובחרים של ה"*זיר* " (שר המלך) בשנים עשר שמיים מכובדים של שלום, שלכל אחד מהם דלת. שבעה פרשים צייתנים אך זריזים מרחפים סביב כל דלת לבקשתם של עוזרי ה"*זיר* " ומקשיבים בתשומת לב לזימון שהתקבל. לצורך יישומם המיידי, ישנם ארבעה אנשים העומדים ברגל במרחק מה מהפרשים הללו, מוכנים עם קשתותיהם וצופים בתשומת לב בפרשים הללו, ובכך ממלאים את ההוראות שקיבלו על ידי חבל קבוצה מסוימת של אנשים והבאתם לפני הפיקוד העליון. ואז הם נענשים או מתוגמלים.

לפיכך, ה"*ארש* " ("שלטון הכל-יכול האלוהי") הוא מקום מושבו של השר המכובד ("*הוזיר* ") הממונה על העניינים, כלומר המלאך המועדף בשמים העליונים. זה מנוגד להרים בחצי הכדור של הכוכבים כפי שחזה אסטרולוג. ראייה רוחית זו מעניקה משמעויות שונות למיקום השונה של הרגליים והאביזרים על לוח השחמט של השמיים באותו אופן שבו רופא מפענח את המחלות השונות לפי סימפטומים שונים:

ذَٰلِكَ مَبۡلَغُهُم مِّنَ ٱلۡعِلۡمِۚ

"זו ההישג המוחלט שלהם של ידע". (קוראן, פרק 53, פסוק 30)

אבל כאשר רחמי ה' באים על חולה כזה, המשרתים הנ"ל מטפלים בו, כאמור, והוא ניצל. דרכו של נביא משובצת כוכבים באותו אופן, וגם ה"*ואלי* " (קדוש, גנוסטי או מקורב לאלוהים) מחולל ניסים, כדי לרפא את האדם.

إِنَّ الْبَلَاءَ مُوَكَّلٌ بِالْأَنْبِيَاءِ ثُمَّ الْأَوْلِيَاءِ ثُمَّ الْأَمْثَلُ فَا الْأَمْثَلُ

مَرِضْتُ فَلَمْ تَعُدْنِي

"אכן, הנביאים עוברים ניסיונות ומצוקות, אחר כך מקורבי האלוהים (*ואלי*') ואז הדומים להם [אך נמוכים בדרגותיהם, כולם לפי דרגתם הרוחנית לפני אלוהים]. לכן, כשאהיה חסר מנוחה, אל תבקש לבריאותי." (*חדית'* או מסורת הנביא מוחמד [עליו השלום])

אנו רואים גם כמה אנשים שנראים חולים מאוד אך אינם חולים. למעשה, הם האנשים שהידרדרו למצב כזה בגלל אהבת האל, שאותו הם מעריצים כל כך עד שהם נראים חולים. אכן, אהבה היא כל כך צורכת את עצמה!

כעת עליכם להבין את משמעות המונחים "*סובהאן אללה*" (תהילה לאללה), "*אלחמדוללה*" (כל השבח לאל), "*לא אללה אללה* لا إله إلا الله " (אין אלוהים מלבד אלוהים) ו"*אללה אכבר* " (אלוהים הוא גדול [מרומם מעל ומעבר לכל השוואה לכל אחת מהבריאה]) משום שהם צירופים בלתי נפרדים של ה"*מעריפה*"" או גנוסיס של אלוהים.

בנגזרת, כאשר אתה לומד להכיר את ה"עצמי" שלך ("*נאפס*"), כלומר, באדיקות ובמידות הטובות שבך, אתה לומד להכיר את האדיקות והמוסריות העליונות של אלוהים ובכך להבין את "*סובחאנאללה*" (תהילה לאל). כאשר תהיו מודעים למלכות האל מתוקף היותכם המלך של תחומכם, ותטמיעו את האמת על אודות עליונותו הכבירה של האל ביקום כולו, הואיל והכול כפוף לו. רק אז אתה יכול לחשוב שהגעת להבנה של המשמעות של "*אלחמדוללה*" (כל השבח לאל). אכן, כל התשבחות וההודאות הן לו ולו בלבד.

עכשיו אחרון חביב, אתה צריך להבין מה המשמעות של "*אללה אכבר* ". זה לא אומר פשוט "אלוהים גדול". זה אומר הרבה יותר מזה. זה לא רק אומר שהוא גדול מאחרים. הוא הגדול מכולם. עם זאת, לא ניתן להשוות בינו לבין אף אחד אחר. הוא מעל ומעבר לכל הבנה. הוא עליון לאין שיעור. הוא

מתעלה ומקיף את הכל. הוא כל יכול, יודע כל, נוכח בכל והמיטיב ביותר! אנו לומדים להכיר אותו ואת תכונותיו וכוחותיו הייחודיים והנפלאים הרבים מגאונותו היצירתית ושמותיו הקדושים. הוא כה גדול וחסר תקדים עד שלעולם לא נוכל לתאר אותו או למנות את ברכותיו.

אדיקות האלוהים אינה דומה לאדיקות האדם. זה פשוט לא יכול להיות. זה אנחנו, שאיננו יכולים למצוא מילים, כלל וכלל, לתאר את תכונותיו הגדולות, ובכך לייחס לו מילים או ביטויים שפשוט אינם מספיקים, כי הוא בורא כל ברואיו. אז איך הם יכולים להיות כמוהו? באותו אופן, אלוהים סולח לנו, כאשר אנו משווים בין מלכות האדם שעליה אנו שולטים לבין מלכות האלוהים שעליה מתגלה מלכותו, איננו מתכוונים לכך שהן דומות. זה רק מראה עד כמה אנחנו לא מוכשרים, כמה חסרי אונים הם בני האדם וכמה נפלא אלוהים! למשל, אם ילד שואל אותנו על הקסם שבשליטה על מדינה וכדי לגרום לו להבין, אנו משיבים שבדיוק כמו שאתה מוצא במשחק עם המחבט והכדור שלך, אתה יכול לראות עד כמה אנחנו קרובים או רחוקים מהאמת. אמרנו זאת בעבר ואנו חוזרים ומדגישים שרק אלוהים יודע את אלוהים בשלמות ואף אחד אחר לא יודע. הדרך הטובה ביותר לאמץ עבור בני אדם בנסיבות היא:

א. שקעו בחיפוש אחר הגנוסיס שלו ("*מעריפה*") כמיטב יכולתכם.
ב. להתרכז בטובו ולחפש את אורו ("*נור*"), את יופיו ("*ג'מאל*"), את כוחו ("*קודרה*") בתכונותיו ובברואיו האלוהיים.
ג. להודות לו על טוב ליבו.
ד. לעבוד אותו בכל נימי ליבו ונפשו.
ה. לציית למצוותיו.

כולנו באנו ממנו ואליו נחזור.

إِلَيْهِ الْمَرْجِعُ وَالْمَصِيرُ

"אליו זו חזרתנו והמוצא האחרון".

ככל שתאהבו אותו יותר, תעריצו אותו, תעבדו אותו, כך תבורכו [על ידו]. הוא אוהב את אלה שהם כנים, מסורים, צנועים, אוהבים ואסירי תודה. התנהגות אצילית כזו בוודאי תתגמל [על ידו].

أَنَا بُدُّكَ اللَّازِمُ فَالْزَمْ بُدَّكَ

"אני (כלומר, אלוהים) הבלתי נמנע ההכרחי שלך, אז היצמד בחוזקה לבלתי נמנע שלך".

זיכרונו ("*דכר*") מעומק הלב יכול להתחזק רק על ידי ניתוק כל התאוות [השפלות] מהנשמה, ויתור על מעשים שפלים ושקיעה מלאה בעבודתו. לב כן הוא שליו ונקי. גדולתו של המאמין ("*מומין*") טמונה בו:

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ

"המאמינים הצליחו [בהצלחה אמיתית, אולטימטיבית, נצחית ונצחית]". (קוראן, פרק 23, פסוק 1)

אלוהים גם ציין כי:

قَدْ أَفْلَحَ مَن تَزَكَّىٰ ﴿١٤﴾ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّىٰ ﴿١٥﴾

"הרי מצליח מי שמטהר את עצמו [כלומר, מטהר את הנשמה] וזוכר את שם אדונו ומתפלל [אליו במסירות כנה]". (קוראן, פרק 87, פסוקים 14-15)

להכיר את העולם

אל-ע'זאלי ממשיך את ההצגה המופלאה שלו של האלכימיה (או הסוכן הטרנספורמטיבי) של האושר הנצחי וההצלחה המתמשכת האמיתית בספרו "קימיה א-סעדאת" או "אלכימיה או סוכן טרנספורמטיבי של שינוי לאושר נצחי והצלחה אינסופית", על ידי הסבר השלישי מבין ארבעת הכותרות (או הדרישות) של האלכימיה (או הסוכן הטרנספורמטיבי) של האושר הנצחי שהוא "להכיר את העולם ואת המציאות של החיים הארציים". בהסברו את הדרישה השלישית לסוכן טרנספורמטיבי של אושר נצחי - "להכיר את העולם ואת המציאות של החיים הארציים", הוא כותב [4]:

אהובים יקרים! העולם הזה הוא נתיב שבו האדם הולך במסעו הלאה אל העולם הבא. זהו נווה מדבר בקצה ודריסת רגל של מדבר עצום של ה"*מעריפה*" או הגנוסיס [של האל]. העולם הזה ("*דוניא*") והעולם הבא ("*אחריה*") או העולם הבא הם שני תנאים. מצב אחד מתייחס לחייו ולזמנו של האדם (שהוא כל כך קרוב למצב זה) עד לפני מותו. העולם הבא מתחיל [מיד] לאחר מותו. העולם הזה [וחיי העולם] נועדו להתכונן לעולם הבא ("*אחרינה*"). מטרת החיים הללו היא לאסוף אוצר של מעשים טובים כרווחים עבור שהותו כאן, אשר יעמוד במקום טוב בעולם הבא. למרות שהאדם נברא חלש למדי ולא שלם בראשיתו, הוא התברך בו זמנית בגאונות כזו שעל ידי ציות לצו האל, הוא יכול להיות בעמדה להשיג את ה"*כמאל*" או השלמות והמצוינות, לרכוש תכונות מלאכיות ולראות את תהילת האל. זהו סך כל קיומו של האדם. זהו "גן העדן" המובטח.

המפתח לגנוסיס שלו ("*מעריפה*") טמון בהכרת התודה של האדם על חסדו הגדול כלפי האדם, בהערכה לאינספור חסדיו ובהכרת היופי הציורי של יצירותיו. חושי התפיסה של האדם גורמים לאדם לטעום ולהתענג על הדברים המרהיבים שנוצרו על ידו, לראות את הפאר הייחודי של היופי העצום, המפוזר סביבו בטבע. אוזניו של האדם גורמות לו להעריך צלילים מרגיעים ומוזיקה [של הטבע], ידיו גורמות לו להרגיש את החום של מגע אוהב וכו'. כל עוד האדם חי, האדם יכול ליהנות מכל זה ולהיות אסיר תודה [לקב"ה על חסדיו העצומים שהוענקו לו גם בלי לשאול]. כאשר אדם מת, הוא מאבד את שירותיהם החופשיים של סוכני [איסוף] המודיעין (כלומר, החושים) שאינם נשארים עוד. לכן, האדם זקוק לשני דברים בחיים:

1. להגן על הלב מפני הדברים שהורגים את הלב. אדם צריך לספק ללב את מזונו [ומזון].
2. להגן על גופו של אדם מפני ההשפעות המזיקות של אותם דברים ש[מזיקים ו] הורגים אותו. וכן יש לספק לו את מזונו.

בשיחתנו הקודמת, קבענו שמזון הלב הוא אהבת ה' וגנוסיס ה', המבוסס על האמירה שמזונו של כל דבר הוא מה שהוא באמת אוהב ומשתוקק שיהיה לו על סמך תכונותיו הפנימיות, הטבעיות לכך. היא חייבת גם להיות מזינה ומקיימת. לצורך העניין, גם הטיפול בגוף הוא לשם הלב. כי בסופו של דבר הגוף יאבד אבל הלב יחיה [גם לאחר המוות לנצח]. ניתן לתת דוגמה פשוטה בהקשר זה, כלומר, הגוף מיועד ללב, כפי שגמל (כאמצעי התחבורה בימי קדם) מיועד ל"*חאג'*י" או עולה רגל [המבצע *חאג'* או עלייה לרגל לבית הקדוש של אלוהים, כלומר, סמל רחמי האל עלי אדמות] בדרכו של אלוהים. רוכבים עליו ומגיעים ל"*כעבה*" (בית האלוהים הקדוש במכה). ההיפך אינו נכון, כלומר, עולה הרגל אינו מיועד לגמל, אך הגמל מיועד לצליין. באופן טבעי, עולה הרגל יאכיל את הגמל עד שיגיע ל"*כעבה*" [שהיא המטרה והיעד המיועד של עולי הרגל]. כל הרפיה או עיכוב, כל הזנחה מצד האדם בשל כך תפגע במטרתו [להגיע ליעדו].

כדי לנתח את העניין לעומק, גוף האדם דורש שלושה דברים:

a) מזון

b) בגדים
c) בית.

במילים אחרות, אכילה דורשת מזון, הצורך להתכסות דורש בגדים, הבית הוא מקום המקלט שבו האדם יכול להישאר מוגן מפני מתקפת החום והקור כדי שהגוף יישאר מוגן מפני פגיעות. בקיצור, שלושת הדברים הללו הם הבסיס, התנאים המוקדמים הבסיסיים של הגוף, כלומר של הקיום הפיזי של האדם. אבל אם האדם אוכל יותר מדי, מותר למות. גם תאוות הבית והבגדים הושתלו באדם למחייתו. דרישה מוגזמת מסוג זה עלולה להזיק. כאן הרציונל, השכל הישר בא לעזרתו של האדם ומונע ממנו להתמכר יתר על המידה לדרישות הגוף הללו. עקרון הטוב שבו נכללים כל ערכי המוסר או שממנו הם נגזרים, הטוב העליון או העליון שגובר עליהם, הוא הלב. האוכל שלה אצילי. ככל שהלב מקבל יותר מזון, כך הוא טוב יותר לנשמה. התוצאה היא שהלב ניזון היטב, עם אהבתו וחיפושו של אלוהים, מוצא את הנישה שלו ורוכב על הגוף כמו רוכב אביר שמושכות הרכוב שלו בידו. לכן, שים לב לידידי, ואל תיתן למושכות להשתחרר. כאשר אתה שולט לחלוטין בתאוות הגוף, תאוות הבצע, הזדוניות, הדחפים הלא קדושים והמטעים ירוסנו.

העולם מורכב משלוש קטגוריות עיקריות של דברים:

א. הדברים הנמצאים על פני האדמה, כמו צומח מכל הסוגים, מכרות ובעלי חיים וכו'. פני הקרקע כשלעצמם מהווים את הבסיס למגורי האדם, לחקלאות וכו'.

2) המינרלים כמו ברזל, פלדה, ברונזה וכו' משמשים לייצור כלים, כלים ומכשירים אחרים הנדרשים על ידי האדם למטרות שונות.

ג. האדם רוכב על בעלי החיים ואוכל את בשרם, ומקיים את קיומו על ידי אכילת שאר דברי מזון.

ישנן מורכבויות רבות אחרות. חבל שבשגרת יומו האדם שומר על ידיו ורגליו ובעיקר על לבו עסוק בהם, שכן כל העיסוק בלבו כשלעצמו עלול להזיק מאוד. זה יכול להוביל למותו של הלב עקב שכחת מטרתו האמיתית ומעורבותו בתאוות בצע ארצית, גידופים, כעס ועיסוקים מרושעים דומים.

כמו כן, שלושה מקצועות - צורפות (למתכות), אריגה וזה של אדריכלות הם גם בעלי חשיבות עליונה. מקצועות אלה לא רק קשורים זה בזה בצורה כזו או אחרת, אלא גם קשורים באופן פעיל למקצועות הבת שלהם. כמו שקוטפי הכותנה קוטפים את פרחי הכותנה ממטעי כותנה. גלגלים מנפים את המוך; טוויית כותנה טווית אותם לחוטים ובסופו של דבר אורגי כותנה מתנשאים ואורגים אותם לסוגים שונים של בדים. לאחר מכן הבגדים הללו נתפרים ומותאמים. הברזל מייצר כלים שבעזרתם מתבצעת התפירה, התפירה והתפירה. באופן זה, אנשים בעלי מקצועות שונים עובדים זה עם זה.

כל אחד תלוי בשני. באופן טבעי, סיבוכים וקנאה מקצועית החלו. החייט מסתמך למעשה על האורג עבור החומר הארוג ועל הטוויה, אשר מסובב אותו עם המכשירים המכניים שלו המיוצרים בתורו על ידי נגר או חרש ברזל, בעוד שהוא עצמו זקוק גם לכלים ולמכשירים משלו כדי לתפור, ולשם כך גם נדרשים שירותיו של חרש הברזל. מערכת מורכבת זו של תן וקח, מביאה לסיבוכים ויריבויות, שעבורם שלושה דברים עיקריים יחד עם גורמים אחרים המשפיעים על הנושא, הם חיוניים:

1) פוליטי, במילים אחרות, פיקחות טקטית ומדינאות.
2) ציוד הניטור והממשלה.
3) "*עלם אל-פיקה*" או ידיעת החוק וקוד ההתנהגות בהתאם לכללים ולתקנות שנקבעו בדת.

בסופו של דבר, תשתית זו מיועדת למימוש ולהגשמת שלושת התנאים המוקדמים האנושיים שהוזכרו לעיל, כלומר מזון, ביגוד ובית או מקום מגורים. השאר הולכים בעקבותיהם. הדרישות האנושיות הבסיסיות הללו נוגעות לגוף. הגוף בתורו מיועד ללב, לנשמה. הנשמה צריכה לעלות על הגוף כמו שעולה הרגל ("*חאג'י*") צריך לרכוב על הגמל כדי להגיע *לכעבה* (היעד הסופי של עולי הרגל - בית האלוהים הסמלי במכה שהוא סמל רחמי האל עלי אדמות). במקרה של האדם, מטרתו של האדם היא שם נרדף לו, כלומר, להשיג את מטרת ה"*מעריפה*" או הגנוסיס של האל. במקום לזכור את מטרתו להגיע *לכעבה*, אם עולה הרגל הנ"ל מבזבז את זמנו בנסיעה, בטיפול בגמל ובטיפול בו לאורך כל הדרך, יש לו רק את עצמו להאשים ברשלנות חמורה [שתמנע ממנו להגיע למטרתו וליעדו הסופי]. אהובים יקרים! למדו מזה לקח. אל תתערב בענייני העולם על חשבון המטרה האמיתית של החיים. הזמן המבוזבז בעולם בעיסוקי חיים בטלים [ועיסוקים חסרי תועלת] יעלה לכם ביוקר. זכרו שמסע החיים הזה הוא למעשה מסע לעבר העולם הבא ("*אחריה*"). הכריזמה של העולם הזה מפתה מאוד. אין לקחת אותך. להתעלות מעל פיתויי החיים. הנביא מוחמד (עליו השלום) הצהיר בצדק כי "העולם הוא מכשף גדול יותר מ*חרוט* ומרוט' (המכשפים האגדיים המפורסמים)". ניתן לסכם את המציאות [של העולם] כך:

א. הקסם הראשון שהעולם הזה מטיל עליכם הוא שהוא גורם לכם להרגיש שהעולם הזה וכל הקסמים שלו נמצאים שם כדי להישאר כל הזמן, בעוד שלמעשה, ההפך הוא הנכון. הזמן חולף, צועד קדימה ברציפות, אם כי די רפה, כשאתה מאבד את ספירת הזמן ברגעיו המאושרים. הזמן החולף, הדריכה שלו בעולם היא כמו צל. הוא תמיד נראה רדום כמו צל שנראה דומם. אתם מבינים מאוחר יותר שהצל כבר לא היכן שהיה, במקום זאת הוא זז והתרחק לאט ובאופן בלתי מורגש ממיקומו המקורי. אכן, העולם בתנועה. הזמן והשפל לא מחכים לאף אחד. לכן היזהרו ואל תתנו לדשא לצמוח מתחת לרגליכם. רגע שהושג לא הולך לאיבוד אבל רגע שאבד לעולם לא יושג. כפי שהם, החיים קצרים. אז למה לא להפיק את המרב מזה.

ב. הדוגמה השנייה לקסם של העולם הזה היא שהוא מתייחס אליך כאל חבר יקר שהוא מעמיד פנים שהוא מרעיף עליו את מתנות האהבה והאהבה הארצית שלו, כאילו כמו חבר נאמן הוא תמיד יישאר איתך. הוא מנסה להקסים אותך בכל תחבולה מפתה בפקודתו לגרום לך לסמוך עליו, שאתה המושא היחיד הנערץ ביותר לתשומת ליבו. אבל מאוחר יותר, כשזה משאיר אותך במבוכה, אתה מטלטל ואבוד. אתה מקבל הלם מהחיים שלך. מה שקורה הוא שכמו חובב יפהפה של טבע סורר, הוא עוזב אותך בפתאומיות, שוזר את כבלי המשי שלו על מישהו אחר, לוקח טרף קל כל כך לטרקלין המסוכן שלו וגורם לאדם לטעום מוות ושממה.

נאמר שפעם ישוע (*ישוע* [עליו השלום] או ישוע המשיח), ראה אישה נשואה לעתים קרובות (שהייתה התגלמות המציאות של העולם) במצב של "*קאשף*" (מצב רוחני שבו מציאויות מהעולם הרוחני מוצגות במצב של ערות) ושאל אותה כמה בעלים היא התחתנה? היא ענתה שהיא איבדה את הספירה. ישוע שאל אותה שוב, "האם הם מתו, או שהתגרשת מהם?" היא ענתה בחזרה שהיא הרגה את כולם! ישוע לא יכול היה שלא להעיר לשמע התשובה האומללה הזו, "רחמים על האנשים שנפלו בקסמך. הם ראו מה קרה לקודמיהם, ובכל זאת הם נכנסו לתוך כישוף היופי שלך, אל המוות ולא למדו לקח בזמן".

ג. הדוגמא השלישית בהקשר זה היא של אישה זקנה המכסה את פניה בצעיף נאה, מתקשטת בבגדים מרהיבים, מקשטת את הפרופיל שלה בצורה ראוותנית ועונדת תכשיטים נדירים שלא יסולא בפז כדי שמי שישים עליה עין, יוכל להתאהב בה מיד. כך העולם מתנהג עם בני אדם. הוא מנסה להטיל כישוף כזה על האדם עם יופיו המקסים וההתלהבות שלו עד שאדם עלול לצאת מדעתו ולהיות מטומטם מהשריון שלו. הוא מפרק את כל המחשבות והשיקולים של קשיחותו. האדם שוכח שהחיים קשים ורציניים. לפעמים מבינים את זה מאוחר מדי כשזה הופך לזעזוע גס כשהזקנה שמתחפשת לפאם פאטל, מסירה את הצעיף שלה ורואים במקום זאת פרצוף מחריד.

ד. הדוגמה הרביעית היא שאם מישהו ינסה לחשב את פרק הזמן שחלף מאז התפתחות היקום, את התקופה שבה היקום הזה לא היה קיים ואת פרק הזמן שנותר מעתה ועד סופו, הוא יגלה

שהדבר בלתי אפשרי ואפילו לחשוב על כך הוא חציית גבולות השפיות. בפשטות, כל מה שהאדם יודע הוא שעולמו הוא "מהעריסה ועד הקבר", כלומר העריסה היא תחילת מסעו בחיים, בעולם הזה, והקבר הוא סופו. אפשר לומר שיש כמה תחנות באמצע, הכוללות את השנים, החודשים, הימים ולבסוף הנשימות שאדם נושם. חלקם מכסים מרחקים ארוכים וחלקם קטנים. בין אם [חייו] של האדם הם ארוכים או קטנים, תוחלת החיים [במציאות] קצרה אך האדם שוכח את הנקודה החשובה הזו לחלוטין. אדם חי כאן כאילו הוא הולך לחיות לנצח. כמה אירוני שלמרות שאדם אינו בטוח אפילו לגבי נשימתו הבאה, הוא מתכנן דברים לעשר השנים הבאות כדי שלא ירגיש את רצונו או ייפול בהם. ייתכן שאפילו לא יחיה כדי לראות את היום הזה!

ה. התענגות יתר על המידה בתענוגות החיים מזיקה לעולם הבא ("*אכירה*") של האדם באותה מידה שאכילת יתר מזיקה לזללן תאב בצע. גרגרן מתנפל על מזון עשיר, מתוק או חם, חריף ושמנוני וזולל אותו בהפקרות, מבלי להתחשב בהשלכות של העמסת הבטן במזון כה כבד ולא נחוץ. התוצאה היא שמתחילים להקיא ולבצע תנועות רופפות. בשביל טעם והנאה רגעיים, העודף של האדם מביא אותו לעלבון, סבל ובושה כאלה. אפילו הצואה לאחר ארוחה כה כבדה, היא מחליאה ומגעילה. לכן נצפה שככל שאדם מתמכר יותר לתאוות ולהפקרות בעולם הזה, כך הוא מושפל יותר בעולם הבא. בשעה האחרונה, בעוויתות נשימתו האחרונות, ככל שהאדם מודד יותר כסף, זהב, כסף, גינה, משרתים ומשרתות בביתו, כך ייסורי הפרידה מהם יהיו חמורים יותר. להיפך, לאדם עני לא יהיו חרטות. כאב כזה רק מוסיף למצבו המידרדר ממילא של האדם, ומגיע לשיאו ב"*אדהב*" או בעונש על מעשיו הרעים.

ו. גורם יוצא דופן נוסף בחיים הוא שלענייני העולם הזה יש השפעה מיידית. הם נראים כמו מטלות רגילות, שגרתיות ולא קשות. כשהוא מתעלם מכל המושגים והשיקולים האחרים, האדם נהיה שקוע בהם לחלוטין. אדם אינו מבין שיש גלגלים בתוך גלגלים וגלגלים בתוכם. דבר אחד מוביל לדבר אחר, וכתוצאה מכך חיים מבוזבזים. ישוע (*ישוע* או ישוע כריס עליו השלום), אמר שמחפש העולם הזה הוא כמו אותו אדם ששפתיו מחוברות לחוף הים, שקוע בשקיקה בהרוות ללא הרף את צמאונו ממנו. נראה שהצמא שלו גובר. ככל שהוא שותה יותר, כך הוא משתוקק לעשות זאת יותר. בסופו של דבר, הוא מת במרדף חסר התועלת הזה, נותר צמא ולא מרוצה. כזו היא קללת התאווה [לעולם הזה ולנכסיו]. הנביא מוחמד (עליו השלום) העיר על אדם כזה: "לא יתכן שאדם יטבול במים ולא יירטב". אדם כזה, שיש לו שיגעון כה בולט לעולם הזה, בוודאי יוכתם על ידו.

ז. הדוגמא השביעית על העולם הזה היא כמו אורח שהולך למארח שהוא עשיר מאד ונוהג לנהוג בפאר באורחיו שבאו אליו במספרים גדולים בגלל איכות קבלת הפנים. מגישים להם אוכל מפואר במגשי זהב וכסף בעיצוב ותפאורה מעודנים באווירה ארומטית של הובנה וענבר בוער בתנור כסף. אורח נבון שבמקרה מבין את טבעו, לוקח בו חלק בהכרת תודה, מוסיף לו מעט בושם משלו ונפרד מהמארח בחינניות, לשביעות רצונם ההדדית. מצד שני, אורח חמדן מנסה לשדוד את חפציו יקרי הערך של מארחו הראוי לאחר הכנסת האורחים שלו, ותוך כדי כך נתפס ומושפל על ידי משרתיו. התאווה האנושית ותשוקותיה המושחתות הן זימה. במסע הזה בעולם הזה, הרכוש שנרכש כדין הוא רכושו האמיתי שהוא יכול לשאת איתו כמטען. בבית הארחה זה (או במלון בעידן המודרני), ניתן להפיק תועלת רק מהחוקי והאמיתי. תאוות בצע לא תועיל לאחד.

ח. הדוגמה הבאה של העולם, כלומר של טבעו המרתק היא כזו שהאדם הולך לאיבוד בתוכו [במצב של היקסמות]. עד כדי כך שאדם שוכח את העולם הבא לחלוטין. למשל, קבוצת אנשים על סיפון ספינה. הם מגיעים לאי בדרכם, שם הם צועדים לזמן מה להפוגה קצרה, להיגיינה אישית ולהתרחץ. הקפטן מכריז שהספינה חייבת לצאת בקרוב ולכן עליהם לטפל בכל צרכיהם במהירות ולעלות מחדש על הספינה במהירות. ההגיוניים שבהם עושים זאת במהירות, ואילו הקבוצה האחרת של העצלנים, מתפזרים פה ושם, נעלמים מהעין, מסיירים באי שלא לצורך, נהנים מיופיו הנופי של המקום, מהחי והצומח שבו, ומהצדפים הצבעוניים. כשהם חוזרים, הם מגלים שכל המקומות הנוחים על הספינה תפוסים. לכן, הם צריכים לשבת בפינות חשוכות

ומלוכלכות. הקבוצה הבאה של אנשים שבאה אחריהם, מביאה איתם מטען כבד של קונכיות אלה. הם הגיעו למקומות גרועים יותר מקודמיהם בגלל הטיולים הבזבזניים הדומים שלהם. הם כל כך מבולבלים שהם בקושי מוצאים מקום לשבת על הסיפון. בנוסף, הם צריכים לשאת את המטען של הקונכיות היפות הללו הקשורות סביב צווארם. לאחר יומיים, הקליפות הללו מתלכלכות ומתחילות להסריח. מה שגרוע יותר הוא שבגלל מחסור במקום, הם אפילו לא יכולים לפרוק את הנטל הזה. כבדה לא פחות היא הבושה והחרטה שלהם. קבוצת הבטלנים האחרונה כל כך שקועה בחקר האי עד שבגחמותיהם, הם לגמרי לא שמים לב לקריאת הקפטן להתאספות מהירה, מפספסים את הספינה שלהם ומתים בשממה.

בקצרה, הקבוצה הראשונה שלהם דומה לזו של המאמינים, והאחרונה שבהם היא של הכופרים שהם כמו אותם אנשים ששכחו את אלוהים, את נביאו הקדוש (עליו השלום) ואת יום הדין:

استحبوا الحياة الدنيا على الآخرة

"הם העדיפו את אהבת העולם הזה על פני העולם הבא".

שתי הקבוצות המתווכות הן החוטאים שטעו בניגוד לשיקול דעתם הטוב יותר ולדרך ההתנהגות הקבועה שלהם. הם סובלים בעולם הזה ובעולם הבא. הם נתונים לעונש אלוהי על מעשיהם הרעים.

היזהרו שלא מדובר בגינוי העולם כשלעצמו. אחרי הכל, העולם נברא על ידי אלוהים, ולכן הוא לא יכול להיות חסר תכלית. כל הדברים בעולם הזה אינם רעים. למשל, ה"*אילם*" או הידיעה כשלעצמה וה"אמל" (ביצוע פעולות על פי התנהגות שנקבעה) הן שתי מעלות בעלות משמעות בפני עצמן. עד כדי כך, ששניהם לכאורה נמצאים בעולם הזה, אך למעשה ילוו את האדם לעולם הבא. לדוגמה, ידיעת ה"*מעריפה*" או הגנוסיס של האל והשגתה היא פסגת קיומו של האדם. ל"*עמל*" או למעשיו ומעשיו הטובים של האדם יש השפעה חיובית מתמשכת משלהם, כלומר, הטוהר והאדיקות של הנפש הנובעים מהשלכת הרוע והזנת הנפש על ידי עבודת אלוהים מסורה הזכירה התמידית של אלוהים היא השכר הנצחי של האדם:

وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِندَ رَبِّكَ

"אבל מעשי הצדקה הנצחיים טובים יותר בשכר לאדונך." (קוראן, פרק 18, פסוק 46)

העסיסיות, התענוג של ה"*ד'יקר*", כלומר, הזיכרון של אלוהים הוא מעולה. אנו סוגדים לו ונהנים מהקסם שלו בעולם הזה, אך למעשה הוא אינו קשור אליו. זוהי ברכת העולם הבא. יש גם שמחה בעולם הזה שמסתיימת ברגע שהאדם מת. אבל השמחה של אהבתו ועבודתו חיה לנצח. הנביא מוחמד (עליו השלום) אמר:

الدنيا ملعونة وملعون مافيها الاذكر الله وما والاه

"העולם והנכסים הארציים הם אנתמטיים. אבל הדברים שעוזרים לאדם לזכור את אלוהים הם מבורכים".

מסה זו על העולם ותכונותיו הרבות מספיקה לצורך הדיון הנוכחי. השלכותיה ועניינים קשורים אחרים יידונו, בעזרת השם, בבוא העת.

להכיר את החיים שלאחר המוות

אל-ע'זאלי ממשיך את ההצגה הנפלאה שלו של האלכימיה (או הסוכן הטרנספורמטיבי) של האושר הנצחי וההצלחה המתמשכת האמיתית בספרו '*קימיה א-סעדאת*" או "אלכימיה או סוכן טרנספורמטיבי של שינוי לאושר נצחי והצלחה אינסופית", על ידי הסבר האחרון מבין ארבעת הכותרות (או הדרישות) של האלכימיה (או הסוכן הטרנספורמטיבי) של האושר הנצחי שהוא "להכיר את המציאות של החיים שלאחר המוות". בהסברו את הדרישה הרביעית לסוכן טרנספורמטיבי של אושר נצחי - "לדעת את המציאות של החיים שלאחר המוות", הוא כותב [5]:

אהובים יקרים! זכרו שאם לא תכירו את מציאות המוות, לא תהיו מסוגלים להבין מה משמעות העולם הבא. לממשות המוות, בתורו, יש התייחסות ישירה והשפעה על החיים. אמיתות החיים טמונה בניסיון להבין את משמעות הנשמה ("*רוח*"), שבמילים אחרות שקולה לידיעת העצמי ("*נאפס*"). לכל דבר ועניין, הנפש והעצמי הם מילים נרדפות. כבר הגענו למסקנה שהאדם נברא בצורת מסגרת פיזית עם התשתית השלמה שלה ועם הנשמה ("*רוח*"). ראוי לחזור ולהדגיש שהנשמה היא הרוכבת והגוף הוא ההר עליו היא רוכבת.

הנשמה תהיה בגן עדן או בגיהינום לפי צורתה, הערך שלה, ללא קשר לגוף. הוא יוקדש או יגונה. נכסיו היקרים של הלב, החדורים בחסד האלוקי על האדם, ללא הגוף, נקראים "גן עדן של הנשמה". המבורך של אלוהים עם נשמה כזו, יזכה בעולם הבא בארמונות יפים, גנים ואינספור תענוגות אחרים [ששום עיניים לא ראו מעולם, ושום לב לא דמיין מעולם על פי הקוראן והנבואה]. בניגוד לכך, הנפש הנתונה בייסורים ובסבל, עקב מעשיה הרעים ללא הגוף, מכונה "האש שבנפש". משכנו יהיה גיהינום. משוכות ועקרבים קוצניים יהיו בני זוגו של האדם. פרטים נוספים על הנושא ניתנו בכרך הנלווה לעבודה זו [בספרי הנקרא] "*יחיא אל-עולום א-דין*" או "תחיית הידע של הדרך לאלוהים". לא הרבה אנשים יודעים הרבה על המוות שבו נגענו כאן; אנשים מעדיפים להתעכב יותר על גן העדן והגיהינום מאשר על נושא המוות. נאמר ב"*חדית' קודסי* " (מסורות הנביא מוחמד [עליו השלום] שבהן העביר מאלוהים) כי:

اعدت لعبادى الصالحين ما لا عين رأت ولا اذن سمعت
ولا شكر على قلب بشر

"לעבדי הצדיקים הכנתי [שמחות כאלה] אשר לא נראו בעין ולא נשמעו בשום אוזן, ואפילו לא עלו על דעתו של כל אדם."

יתר על כן, ישנו חלון בלב האדם הפתוח לעבר הממלכה השמימית (או הרוחנית) שדרכה הוא רואה את מסתרי הבלתי נראה ("*ע'יב*"). הוא אינו מכיר אותם על פי שמועה, אלא הוא למעשה רואה אותם ורואה את מצב הברכה בעולם הבא או את זה של הרשעה בעולם הבא. הוא מבחין בבהירות בהבדל הבולט בין שני המצבים של להיות בריא או חולה כפי שרופא היה עושה. הוא מתעורר לגמרי לסגולה של נטילת תרופות נאותות במחלה ובזו של הקפדה על המניעות שנקבעו על ידי הרופא, על ידי הימנעות מדברים שהוא אסר. תהליך זה נקרא ברכת הגוף ("*סעדה בדאניה*"). להיפך, פינוק יתר, כמו אכילת יתר ואי תשומת לב לרופא שלו, הוא רע ונקרא מחלת הגוף ("*Shaqawatu badania*"). ההתבוננות המעשית גורמת לאדם לראות בבירור כי הלב, הנשמה של זרעו של אדם הראשון, כלומר האדם, יש בו גם את המעלה וגם את השפל. ה'תרופה' לקבלת שכר המידה הטובה טמונה בעבודת האל ובגנוסיס ("*מעריפה*") של האל, בעוד שהקללה, הארס של השפלות כלולים בטיפשות הבורות ובהתנהגות השפלה [שכן מטרות נאצלות יכולות להיות מושגות רק באמצעים נאצלים ומטרות שפלות הן התוצאה היחידה של אמצעים שפלים]. לרכוש את הידע הזה, זה לרכוש חכמה גדולה. רבים מהאנשים שכינו את עצמם "*עולמא*" או מלומדים, לא רק שאינם מלומדים בידע זה, אלא הם גם מתנגדיו ומכחישיו. ודאי שידיעת דבר גורמת לאדם להישען ("*עלים*") ולבור על כך שאינו יודע אותו. ובכל זאת, הנה הם. הם מכירים רק

גן עדן פיזי או גיהינום. עבורם, העתיד והלאה מוגבל לשמועה או להליכה עיוורת אחר ה"עוקבים אחריהם לעתים קרובות". למותר לציין כי כתבנו את העובדות בלימוד ובמחקר של הנושא על סמך טיעונים מבוססים, בערבית.

אפשר רק להוסיף, בנסיבות העניין, שאדם נבון ונבון שפנימיותו ("*בטין*") או נשמתו טהורה ונטולת דעות קדומות, ימצא את הדרך הנכונה המובילה למשפט העולם הבא באמיתותה המתהווה, בניגוד ללא מעט אנשים, הנמצאים באפלה מוחלטת בקשר לכך.

כדי להבין את האמת על המוות, עליכם לדעת שלאדם יש שני סוגים של נשמות. "*רוח חייוואני*" פירושו הנפש הפיזית, החייתית השני נקרא "*רוח אינסאני*" שהוא הנשמה ממקורות נשמת המלאכים באדם. המקור, הדלתא, המעיין של הנפש החייתית הוא אותו גוש בשר הנקרא 'הלב' [הפיזי] הממוקם בצד השמאלי העליון של האדם. יש לו את המאפיינים המובהקים הבאים:

א. הוא מורכב מחום נאיבי עדין של צימוד פיזי בעל אופי מתון.
ב. החום או החום הקל שבהתהוותו הוא מתון למדי, נובע מוורידי הלב [הפיזי], מגיע למוח ולשאר חלקי הגוף.
ג. זה פועם.

בקצרה, זוהי הנפש החייתית הנושאת ומנהלת את נטל המדיום והתנועה. כשהוא מגיע למוח, החום שלו פוחת והופך לסלחני. העיניים יכולות לראות דרכו והאוזניים שומעות. זה מתפשט בהדרגה לכל החושים. ניתן לדמות את הנשמה למנורה. כשהוא מגיע לבית, הקירות סביב המקום בו הוא ממוקם מוארים. באותו אופן, כפי שמנורה זו מאירה את הסביבה, את החלקים סביבה בבית, אלוהים ברחמיו העליונים מעניק אור, את היכולת לראות בעיניים ואת היכולת לשמוע באוזניים על ידי נשמה זו וכל איברי החישה מתאפשרים.

מצד שני, אם וריד כלשהו נפגע ונעשה מעוות או מסוקס, הוא עלול להיות משותק, חסר מנוחה ורדום והרופא מנסה כמיטב יכולתו לראות שהקשר הזה נפתח ומוסר איכשהו. כלומר, שהנשמה היא כמו להבת המנורה, הלב הוא הפתילה, והמזון הוא השמן. ללא השמן, המנורה מנוקבת. ללא מזון, כלומר השמן, הטמפרמנט המתון של הנפש נעצר וכתוצאה מכך מוות. אם יש שם שמן אבל הפתיל משתמש בהרבה שמן, זה אומר שהוא הפך פגום וייתכן שיגיע לשלב שבו הוא לא יעבוד כלל. זה מה שקורה לבסוף ללב - הוא הופך להיות לא מסוגל לקבל ולהטמיע את מזונו. כמו כן, אם המנורה מכוסה, היא תכבה למרות נוכחותם של פתיל ושמן. באופן דומה, בעל חיים מת כאשר הוא נפצע קשה.

הבה נסתכל על הדוגמה של המראה המלוטשת. כל עוד הוא נשאר מסודר ונקי, הוא מקבל את כל מה שמוקרן לו ומשקף אותו בצורה משביעת רצון מאוד. עם זאת, הוא אינו יכול לעשות זאת כאשר הוא מתלכלך, מוכתם או מכוסה באבק. התמונות והמראה של הדברים אינם נראים בה, לא מפני שהם אינם שם, אלא משום שהמראה התלכלכה מדי ולכן אינה מסוגלת לשקף תמונות.

באופן דומה, יכולתו של המדיום לאפשר לו לעורר ושל רגישויות האיברים בנפש החייתית נובעת ממזגו הטבעי של המתינות וגם בשל חומו הנאיבי והעדין. אבל ברגע שתכונה זו של הטבע הגמיש, המתינות שלו הולכת לאיבוד, הכוחות שלו הפועלים כמניעים עיקריים, מפסיקים לפעול. לפיכך, ברכה ייחודית זו של אלוהים אבודה. איברי הגוף מפסיקים לתפקד והאדם מוכרז כמת. תפקידו של המלאך, שהוטל על ידי האל הכול יכול, המוכר לנו כ"*מאלכ אל-מאות*" או "מלאך המוות", מתחיל. ההכרה בעניינים כאלה ידועה לו היטב. אנו מכירים אותו על פי השמועות כ"*מאליק אל-מוט*" או "מלאך המוות", אך יושרתו האמיתית היא בידיעת מעטים בלבד.

אולם שאלת מותו של האדם שונה. בנוסף לנפש הבהמית שתוארה לעיל, לאדם יש נשמה נוספת ("*רוח*") בנשמה הנקראת "*רוח אינסני*" או "נפש האדם" או "הלב". נשמה זו, בניגוד לנפש הפיזית או האורגנית שהוזכרה לעיל, נמצאת במישור גבוה בהרבה. נפש האדם אינה מקבלת חלוקה. ניתן להמחיש את חשיבותו וחשיבותו על ידי העובדה שהוא יכול להכיל את ה"*מעריפה*" או הגנוסיס של האל. אכן, אלוהים הוא גם אחד ויחיד. גם החלוקה של ה"*מעריפה*" או הגנוסיס שלו, אינה ניתנת להגנה. מכאן שהמושג של ה"*מעריפה*" או הגנוסיס שלו להיות מוגבל בכל צורה גופנית, שווה ערך לחילול הקודש.

אהובים יקרים! אם לצורך הוויכוח, היינו מניחים מראש את נוכחות הפתילה, הלהבה והאור שלה באדם, אז היינו יכולים לייחס רק את המרכיבים הפיזיים של המנורה, כלומר את המבנה שלה ואת הפתילה לצורת הבהמה, אז גם לא נוכל לרמוז לה את אורה ככזה. בהתאם ל"נפש האדם" של האדם. זה ברור, מכיוון שהראשון שלו הוא חולף, אבל השני לא, כלומר, האור של המנורה הפיזית כפוף למנורה. אם המנורה מנופצת, אורה יכבה. אבל הנשמה האמיתית של האדם (כלומר, "נפש האדם") לעולם אינה נכחית או נמחקת, למרות ש"נפש החיה" של האדם עלולה להיכחד. במובן מסוים, הנפש הבהמית שבאדם היא הר הנפש האמיתית של האדם שעליו היא אוכפת ודוהרת. היא גם האמצעית, המנגנון המאפשר לאדם לעשות זאת, לטובתו. לכן, כאשר ההר הזה (כלומר, הנפש הבהמית) נכחד, האדם מאבד את השימוש בו. באותה מידה, כמו בהיעדרו, האדם צובר יותר ביטחון והופך לעצמאי ועצמאי יותר. זה הכי פחות חשוב לאדם, במיוחד בתקופה זו, מכיוון שהאדם עבד כל כך קשה שהוא כבר השיג איזושהי זכות של חשבון ומעמד של ראוי לציון. כדי להטביע חותמת של סמכות על תהילה זו, הנביא מוחמד (עליו השלום) אמר גם כי "המוות הוא מתנה למאמין".

המצב דומה לזה של צייד שנמצא בשטח עם ציוד ציד ואביזרים. לצורך הוויכוח, אם אדם מצליח להשיג את הטרף שלשמו הוא בא במיוחד עד הסוף, אבל מאבד את הציוד שלו [בתהליך הזה], עדיין עדיף לו. לחלופין, אם אדם מאבד את ציוד הציד שלו לפני שהוא משיג את הטרף, מצבו יחמיר למורת רוחו [עקב כישלונו להשיג את מטרתו]. יש בזה לקח עמוק לאותו הדבר. אדם כזה פוגש את הכישלון שלו במו ידיו. העונש של העולם הבא גובר על האחד, וכתוצאה מכך ייסורים רבים מספור.

אדם עלול להיות משותק בגפיים מסוימות. הידיים והרגליים עלולות להפסיק לפעול. צריך לזכור שזה עתה איבדנו את השימוש בכלים האלה. את מה שאי אפשר לרפא יש לסבול. לכן, כל עוד האדם, הסוכן הראשי, חי, חי, חשיבותם של איברים אלה היא משנית. האמת של האדם, המציאות היא אפוא לא בהם, לא בגב, לא בבטן ולא בראש. לצורך העניין, אפילו אם כל איברי המסגרת של האדם, גופו מפסיקים לעבוד, ואינם נשארים בשליטתו, מכל מקום האימננטיות שלו אפשרית, שכן הנפש הבהמית אינה דומה לנפש האדם. עם זאת, ישנם שני היבטים שיש להדגיש מחדש:

א. בסוג אחד של קיום [הנקרא חיים], ההשתתפות הפעילה של הגוף היא חיונית. הרעב, הצמא, השינה וכו' הם תופעות שאינן מתרחשות או מתפקדות ללא הצורה הפיזית אלא מתות כאשר האדם מת.
ב. בקיום האחר [רק עם 'נפש האדם' או '*רוח אינסאני*'], אין קיום של הגוף. קיום זה הוא הפרס הגדול של הגנוסיס של אלוהים ("*מעריפה*") של המרדף אחר היופי האלוהי ("*ג'מאל אילהי*"), תפארתו הנשגבת ותהילתו פר אקסלנס; יפה, מבלבל וכל כך מענג, עד שהאושר עומד המום באקסטזה העילאית שלו. אלו הן הברכות הנצחיות ("*בקית אל-סליחהאת*") שאלוהים מזכיר אותן בספר הקדוש (הקוראן). "הברכות הנצחיות של המבורך, הטוב המאושר" הללו הן גמול שאין שני לו מאלוהים, שנפש האדם צריכה להישאר מרוצה ממנו לנצח. האליטה של אלוהים, הנבחרים, הם בעלי תכונה זו בראש ובראשונה בעצמם ("*נאפס*") המרוממת אותם באופן אוטומטי למעמד גבוה העולה ללא הרף. להיפך, ההזנחה, הבורות והטיפשות הם הצד השני של העניין, שכמוהו כפגיעה ועיוורון הנפש:

وَمَن كَانَ فِي هَٰذِهِۦٓ أَعۡمَىٰ فَهُوَ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ أَعۡمَىٰ وَأَضَلُّ سَبِيلٗا ٧٢

"וכל עיוור בעולם הזה, יהיה עיוור בעולם הבא וסטה עוד יותר מדרך [האמת]". (קוראן, פרק 17, פסוק 72)

אלא אם כן אתם נוטים להבחין בהבדל בין שני סוגי הנשמות הללו בבני האדם, לא תהיו מסוגלים להבין את המוות.

הנפש החייתית נמצאת בסדר של המהלך הפיזי, הישות הגולמית עוסקת בעיקר בגנטיקה אדים למדי, כפי שתואר קודם. מרה, פיברוזיס והפרשות אחרות מצטרפות ליצירת התרכובת שלה. יסודות הבסיס שלהם הם מים, אש, אבק ואוויר. מכאן שהאחידות או השונות המתקבלת המסומנת על ידי האינטראקציה ביניהם מיוחסת לחום, קור, לחות ויובש רלוונטיים. הידע הרפואי או המטפל בו - הרופא - נשאר אפוא חי לחלוטין למשמעותם.

אך הם אינם יודעים שבטיפול בגופם של מטופליהם, הם מנסים באופן בלתי רצוני להפוך את המסגרת הפיזית של הגוף למתאימה ל"נפש האדם", הנפש האמיתית של האדם. מלאכי בטבעו, ה"*נאפס אל-מוטמיינא*" או הנשמה המעודנת של האדם שהגיעה לרמה של שלווה פנימית וסיפוק מלא, הוא בעל מאפיינים גדולים. מסעו של האדם בחיים אינו מרצונו החופשי. אדם מצוה לעשות זאת, להראות את ערכו האמיתי של נתיב המלכודות הזה ולהגיע בצבעים עזים אל עמוד המטרה ולקבל את גמולו על העבודה הקשה והקשיים, שאנו מתמודדים איתם באומץ במעבר המפרך הזה [של חיי העולם] על ידו. אלוהים אומר:

قُلۡنَا ٱهۡبِطُواْ مِنۡهَا جَمِيعٗاۖ فَإِمَّا يَأۡتِيَنَّكُم مِّنِّي هُدٗى فَمَن تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ ٣٨

"אמרנו: 'הורידו את כולכם מכאן [כלומר, מגן עדן בנוכחות אלוהים; זה היה ממוען לאדם וחווה] יחד; תבוא אליכם הדרכה ממני וכל מי שהולך אחר הנחייתי, לא יפחד ולא יצטער.'" (הקוראן, פרק 2, פסוק 28)

אלוהים הרחמן הוסיף:

إِذۡ قَالَ رَبُّكَ لِلۡمَلَٰٓئِكَةِ إِنِّي خَٰلِقُۢ بَشَرٗا مِّن طِينٖ ٧١

فَإِذَا سَوَّيۡتُهُۥ وَنَفَخۡتُ فِيهِ مِن رُّوحِي فَقَعُواْ لَهُۥ سَٰجِدِينَ ٧٢

"אלוהים אמר למלאכים, 'אני הולך לברוא את האדם מחימר, כך שכאשר עיצבתי את האדם ונשמתי לתוך נשמה אחת שבראתי...'" (קוראן, פרק 38, פסוקים 71-72)

בפסוק זה יש התייחסות עדינה להבדל בין שתי הנשמות הללו ("*רוח*"). אחד מהם יוחס לעפר והמילה שם שימשה כדי להקנות את משמעות המתינות שלו בטבע, בעוד ש-"*Nafakhtu fehe min Roohi*" או "נשמתי לתוך נשמה אחת" הוא מצביע עדין ל"עצמי שלו". זה כמו להכין לפיד צמר גפן כדי להבעיר אותו כדי למגר את חיידקי המחלה.

הגורם העיקרי, יש לזכור, הוא "החוק האלוהי וקוד ההתנהגות של האדם" המשמש כמדריך, כמנחה וכמשגיח. בסופו של דבר, אנו מגיעים שוב לאותו הדבר, כלומר, למהות קיומו של האדם, להיות במימוש

העצמי של האדם כדי לזכות ב"*מעריפה*" או בגנוסיס של האל. כיצד להבין ולהכיר את העצמי הוא המפתח כיצד לנסות להשיג את ה"מעריפה" או הגנוסיס של אלוהים. באותו אופן, להבין את האמת על הנשמות הללו, זה לנסות להשיג את ידיעת העולם הבא.

היסוד הבסיסי של האמונה ("*דין*" או "הדרך לאלוהים"), בין שאר התנאים המוקדמים, טמון באמונה מפורשת באלוהים וב"יום הדין" שנקבע על ידו. כאן טמון מפגש סודי בבדידותו, שאסור לנו לגעת בו. כמו כן, לא ניתן להבין או לדון בה בקלות שכן במעמקי עומקה, מסתתרים ה"*מעריפה טול חק*" וה"*אחרירה*", כלומר, האמת של האדון העליון וההבטחה שלו בעולם הבא. לכן, אתם יכולים להיווכח לחלוטין ולמצות את חוכמתכם במאמץ להשיג את הידע וההבנה שלה. המחקר שלו כל כך מצמרר, כל כך מוזר, כל כך מורכב שהוא גובל בבלתי נתפס עד כדי כך שאלה ששמעו עליו הכי פחות נתקעו, נדהמו וסירבו לקבל אפילו את האלפא והאומגות שלו וזעקו שזה בלתי אפשרי, בהתבסס על חוסר אדיקות של מחשבה ועל תרגיל חסר תועלת לחלוטין. לא המסורות הנבואיות ולא הקוראן הקדוש נוגעים לנושא [במפורש]. אז איך תוכלו להעז לעשות זאת? זו הסיבה שאנשים פשוט לא יכולים להקשיב לו. לכן אמרו הנביאים:

كلموا الناس على قدر عقولهم

"דבר עם האנשים לפי רמת האינטליגנציה [והיכולות המנטליות] שלהם".

זו הסיבה שאלוהים הודיע לחלק מהנביאים, לא לגעת בתכונות של האל הכול יכול שאולי האנשים לא יוכלו להבין, מכיוון שכאשר הם לא יהיו מסוגלים להבין אותם, הם יסרבו להאמין בהם, מה שיפגע בהם.

האמת על הנפש האמיתית של האדם ('נפש האדם') תוארה בפירוט. "נפש החיה" מתה כאשר איברי הגוף של האדם הופכים לחסרי חיים וחסרי חיים. 'נפש האדם' נשארת גלויה ללא קשר [לחיים או למוות]. לכן, המונחים תחיית האדם, יום הדין, תחיית המתים, אינם מתכוונים בגזרה שלאחר ה"אין", האדם יובא שוב לידי קיום ככזה. במקום זאת, זה אומר שיינתן לאדם הצורה, גוף חדש, כפי שנעשה קודם ואז הוא ישופץ שוב עם המאפיינים והאיכויות הנדרשים. זה יהיה קל מאוד [לקב"ה בהשוואה לבריאה הראשונה שבה נבראו הגוף והנשמה].

עליהם להבין שמעשים טובים מביאים לטוהר ולפאר הנשמה. מדוע נונקונפורמיסטים כאלה לא יכירו בכך, זה מעבר להבנה. לכן יש ללמוד באופן הגיוני שהקדושים (הגנוסטים), האליטות של אלוהים, רואים את עצמם במסע בעולם הזה. אדם כזה, ההולך בדרך זו, סוחר ואוסף את הסחורה לרווחיו ואת החומר הלא רווחי כדי למנוע הפסד, למעשה נושא את העסקאות הטובות שעשה האדם בדרכו ליעדו הסופי, כלומר, העולם הבא. אחד יודע:

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّآ إِلَيْهِ رَٰجِعُونَ

"לאלוהים אנו שייכים ואליו היא חזרתנו הסופית (היעד והשיבה הביתה)". (קוראן, פרק 2, פסוק 156)

לכן, האדם נשאר חי לחלוטין למעמד של הימצאות במעבר כל הזמן. המדינה האמיתית של אדם אינה העולם הזה. ככזה, האדם ממשיך בדרך זו ואוסף את הסחורה הסופית בשהותו בנקודות עצירה (עצירות) ואבני דרך שונות, מתוך מודעות מלאה לכך שכאשר הוא מגיע למטרתו, הוא יביא מחיר הוגן עבור מה שרכש לאורך הדרך עד כה, בארץ מגוריו הקבועה, בעולם הבא, עבור אחד.

ישנן ארבע תחנות או אבני דרך נפרדות במסעות הנשמה. הנשמה היא המציאות של האדם בעוד שהגוף לא. לנשמה יש גם מקום מנוחה – המקום שממנו היא באה הוא ביתה או ארצה, והיא הגיעה לעולם הזה במסעותיה ויש לה אבני דרך רבות לפני שהיא חוזרת למקורה. כל אבן דרך במסע הנפש, היא עולם בפני עצמו אם מסתכלים עליו בהתבוננות פילוסופית כלשהי. הם כדלקמן:

1. אבן הדרך הראשונה היא "*עלם מהסוסאאת*" או "ממלכת החושים והרגישויות".
2. אבן הדרך השנייה היא זו של "*עלם תכאיולאת*" או של "ממלכת התפיסה [של המחשבות והרעיונות]".
3. אבן הדרך השלישית היא זו של "*עלם מאוהומאת*" או "ממלכת ההבחנה של הבלתי מובחנים".
4. אבן הדרך הרביעית היא של "*עלם מקולאת*" או "ממלכת הסדר הטוב, ההישגיות והמודעות העצמית". באבן דרך זו האדם מקבל מודעות לעצמי או למציאות ולאמת שלו.

בואו ננסה להבין את מצבם באמצעות הדוגמה הבאה:

א. כל עוד אדם נשאר או נמצא ב"*עלם מהסוסאת*" או "ממלכת החוש והרגישות", הוא כמו עש המרחף ומרחף סביב הלהבה הבוערת באופן אינסטינקטיבי. לעש יש עיניים אבל אין לו את האינטלקט לחשוב ולזכור. המשיכה של העש ללהבה הבוערת היא משל בשל תכונתו הפנימית להתחמק מהחושך ולהיות מודלק באהבת האור. כיוון שאין לו כח מחשבה מאוזנת וביטחון, לכן בחיפושו אחר מוצא בהארה, הוא חושב בטעות את הלהבה הבוערת כאותו פתח, וכתוצאה מכך הוא נופל בסופו של דבר על להבת הליבון ומת. אם העש ניחן ביכולת היגיון, הוא לא היה מתקרב ללהבה לאחר שזוהר חם ראשון שהורגש על נוצותיו. המחסור הזה [באינטלקט] גורם לעש לא להגיע למעמד של חשבון כלשהו. למשל, בניגוד לכך, בעלי חיים אחרים מנסים להתחמק מדבר כלשהו כשהם נפגעים. עצם המראה של מקל גורם להם לברוח מהסכנה.

ב. בשלב השני של "*עלם תכאיולאת*" או "ממלכת ההתעברות [של מחשבות ורעיונות]", האדם שוכן בממלכת הבקר ובעלי החיים חלשי הדעת.

ג. התחום השלישי הוא של "*עלם מאוהומאת*" שהוזכר לעיל או "ממלכת ההבחנה של הבלתי מובחנים". ברמה זו, האדם משתווה לעז ולסוס, כביכול, כלומר, באנטיתזה לבעלי החיים חלשי השכל של השלב השני, בשלב זה, האדם מזהה את אויביו ומנסה להדוף את הסכנה על ידי דחפים טבעיים, כלומר, המאמצים להימלט על נפשו, ברגע שהוא מביט בזאב או באריה. למרות שאולי לא ראינו אותם קודם. משהו באחד מהם אומר לאדם לא לפחד משור אדיר, גמל או ג'ירפה, למרות שהם גדולים מהם בגודלם. האינסטינקט הזה טבוע בו באופן טבעי [ומהותי] על ידי אלוהים. עם זאת, בעלי חיים אלה אינם כה אינטליגנטיים, כלומר, ברמה שבה הם עשויים להיחשב כבעלי יכולת לדאוג לעצמם שמגיעה בשלב הרביעי.

ד. השלב הרביעי הוא של "*עלם מקולאת*" או "ממלכת הסדר הטוב, ההישגיות והמודעות העצמית" כפי שצוין קודם. עד לשלב השלישי, האדם נשאר בתחום האלמוניות. למעשה מכאן נכנס האדם למעמד של אדם, כלומר בתחום תפארת האדם. אנו רואים דברים כאלה בשלב זה שבו השערות ואמונות טפלות מסולקות לחלוטין.

ב"*עלם מהסוסאאת*" או "ממלכת החוש והרגישות", האדם מתחיל להעריך ולהעריך דברים בפרספקטיבה הנכונה שלהם ונמנע מהדברים שיבואו. כאן מסכמים את הדברים כפי שהם רואים אותם. לדברים יש ישות, זיהוי. אדם מנסה לסווג אותם נכון ובדרך כלל מצליח לעשות זאת. באופן טבעי, בעולם ה"*מהסוסאאת*" או "ממלכת החושים והרגישויות", הריכוז של האדם מבוסס על תחושות כאלה המועברות לאדם על ידי תחושות ההבחנה שלו, כמו הליכה על פני האדמה. אבל בשלב האחרון, הרביעי, זה גם מרמז על היכולת של האדם להיות מסוגל לעשות הרבה יותר מזה, כמו ללכת על מים. זהו שלב העלייה של האדם, "*עלם מקולאת*" או "ממלכת הסדר הטוב, ההישגים והמודעות העצמית". כאן, בהשוואה בולטת, אדם שמסתובב יכול להתבסס על אמיתות של עובדות בעלות אופי שונה, המקובלות על נשמתו וככאלה הן יכולות לנצל את יכולתו ללכת על המים. זהו מעמדם המכובד של הנביאים וה"*וואלים*" של אלוהים או ידידים או קדושים אינטימיים, כמו הליכה באוויר. אנשים שאלו את

הנביא מוחמד (עליו השלום), אם ישוע (עליו השלום) או ישוע המשיח יכולים להשקות על מים? הוא ענה:

وَلَوْ ازْدَادَ يَقِينًا لَمَشَى فِي الْهَوَاءِ

"אם האמונה שלו הייתה מוצקה יותר, הוא היה הולך באוויר".

זה מראה שדברים כאלה נמצאים ב"*עלם אידראק*" או "ממלכת האפשרי או האפשרי". לפיכך, ישנם שלבים רבים שבהם האדם עולה בסולם הקומה מהמדרגה הראשונה ועד לשלב האחרון של הגדולה ורוכש תכונות מלאכיות שהביאו את האדם ל"*מרג*'" או לפסגת ההישג והתהילה. ישנן סכנות רבות בעלייה זו מהשכבות הנמוכות ביותר של "*Asfalus Safileen*" (הנמוך מבין הנמוכות) לשיא ה-"*Aa'la Illiyeen*" (הגבוה שבגבוהים) כפי שנאמר בקוראן הקדוש:

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا
وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴿٧٢﴾

"הצענו את הנאמנות לשמים ולארץ ולהרים, אבל הם סירבו לשאת אותה ופחדו ממנה; אדם שנשא אותו שהיה בוודאי לא צודק ונבער". (קוראן, פרק 33, פסוק 72)

ישנם שלבים שונים בעליית האדם מהמעמד הנמוך ביותר של בעלי חיים ואבנים לזה של כן המלאכים. הסיבה לכך היא שאין סכנה במה שעל פני האדמה ב"*ג'מאדאת*" או באבנים, בצמיחה ובצמחייה. הם לא יודעים. להיפך, ה-"*Aa'la Illiyeen*" או הגבוה ביותר מוצבים בשיא תפארתם. לא יתכן שהם ירדו משם, כפי שכתוב בקוראן הקדוש:

وَمَا مِنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَعْلُومٌ

"לכל אחד מאיתנו יש תחנה ידועה שם". (קוראן, פרק 37, פסוק 164)

בעלי חיים הם בין "*Asfalus Safileen*", הנמוכים ביותר. לכן, אין התקדמות עבורם. אולם האדם הנמצא במדרגה האמצעית [של הסולם הרוחני] נמצא בסכנה. אדם יכול לשקוע למעמקי בעלי החיים, לרמות הנמוכות ביותר [כדי להיות כמוהם]. אפשר גם להמריא גבוה לגבהים של מדרגת מלאכים ("*מלאיקה*"). היכולת, היכולת לשאת באחריות כה כבדה להיות "*אשראפול מח'לוקאת*" או הטוב מכל הבריאה, היא אפוא עניין של מהות [האדם]. זה מרמז שרק אדם במיטבו, בשיעור קומתו המפואר של "*אשראפול מח'לוקאת*" או הטוב מכל הבריאה, יכול לקבל את האתגר.

המשמעות והמטרה של חיבור זה היא, אם כן, להתבונן עמוק יותר לתוך הדברים, לא רק להתבונן באופן שטחי במה שהם נראים על פני השטח, אלא לברר מה הם באמת. שיח זה על תכלית מסעו של האדם בחיים הוא כחומר למחשבה עבור אלה המבקשים לקלוט את דברי החוכמה ולהתרכז בערכם הפנימי. אין הרבה יצירות מסוג זה ואין הרבה אנשים שאולי רוצים או מסוגלים להבין את זה. לפיכך, הדיאלוג הנוכחי בנושא אמור להספיק.

יש לא מעט אנשים שאינם חכמים ואינם הולכים על פי התורה האלוקית. כאלה הם האנשים שמוצאים את עצמם בדשדוש לגבי מצב ה"*אכירה*" או העולם הבא. במקום זאת, הם מפקפקים בכך. למעשה, כאשר התאוות הארציות גוברות עליהם, מתאים להם להפריך את העולם הבא. הם עושים זאת וממציאים תירוצים כדי להגן על עצמם. השטן מפקח עליהם במעשיו הרעים, עם כל קסמיו ועזריו ומעודד אותם לחשוב שהעונש של יום הדין הוא הזיה דמיונית שנוצרה כדי להפחיד אנשים. באשר להבטחת גן העדן לצדיקים, הם גם ממתגים אותו כראוותנות כריזמטית גרידא, פנטזיה של תרועה נפשית

שהתפתחה כדי להעמיד את האדם בפני קשיים של חיים יבשים וקודרים ותו לא. לכן, הם מביטים מלמעלה על חסידי התורה האלוהית.

יש אנשים שמעמידים פנים שהם מעל לכל השיקולים הללו כשהם לבושים בסמרטוטים (שמלה של *סופים* צנועים). יומרות כאלה לא עוזרות להם כהוא זה. גם אין להם שום מעמד של כבוד. למעשה, מתחזים כאלה גורמים לעצמם נזק לא פחות מאשר לאנשים פשוטים אחרים שמתפתים על ידם להתייחס אליהם כאל אנשים בעלי מעמד רוחני כלשהו, שהם אינם יכולים להבין. במציאות, אין להם היגיון או טיעונים שיתמכו בהם. כיצד ייתכן שלבני אדם כאלה יש ערך נסתר אמיתי? אין להם שום דבר בשרוול. בנסיבות אלה, יש לומר להם באופן חד משמעי, שאם מאה עשרים וארבעה אלף נביאים, כל חכמי הזמן, כל המלומדים ("*עולמא*") והקדושים (ידידיו ומקורביו של ה' או "*אוליה*") טעו כולם ורק הם צודקים, אזי אין מה להוסיף על הנושא לאור בורותם ויהירותם.

אפשר לומר שאולי אתה זה שטועה. לכן לא יכולת להבין את האמת על העולם הבא ועל עונשו של אלוהים (""*אדהב*"), עינוי הנפש, עצם הציווי של ה"נשמה" עקב הדומיננטיות של התפיסות החושיות שלנו, קבלת מה שלא נחווה על ידי חמשת החושים, כלא נכון על קרקע דקיקה כזו אינה מוחשית. אדם עם יהירות כזו, חייב להיות מאובחן מיד שהוא כלל לא נמצא ביסודות הנכונים שלו, במיוחד כאשר הוא אומר: "בדיוק כפי שאני יודע ששניים הם יותר מאחד, אני לא צריך שיגידו לי, אני יודע היטב שאין דבר כזה 'נשמה'. אין לה קביעות, ושמחה או כאב פיזיים לא יכולים, בשום פנים ואופן, להיחשב בשילוב עם השמחה או הכאב של הנשמה". אלוהים אמר על בני אדם כאלה:

وَإِن تَدْعُهُمْ إِلَى ٱلْهُدَىٰ فَلَن يَهْتَدُوٓا۟ إِذًا أَبَدًا

"לכן, אם תקרא להם להדרכה, גם אז הם לעולם לא יקבלו הדרכה". (קוראן, פרק 18, פסוק 57)

נניח שמישהו מקדם את הטיעון, "מדוע שאבלה את שארית חיי בצריף האדיקות וארסן את עצמי שלא לצורך מההנאות שיש לעולם להציע לי, כאשר אין לי רמזים על מה שאתה מנסה לספר לי על אמיתות הנשמה והעולם הבא, מכיוון שהם נראים לי מופרכים למדי? בכל מקרה, אינני מודע לעניינים אלה". במקרה כזה, התשובה היא: "עכשיו שקיבלתם כל כך הרבה, מדוע אינכם הולכים אחר התורה וההדרכה האלוקית? זה מבוסס על ההיגיון שכאשר אתה לא מודע לדבר, אתה לא צריך לקחת שום סיכון. נניח שאתה מושיט את ידך לאכול מתוך צלחת ואומרים לך שנחש זה עתה הכניס את פיו לתוכה, אתה תיסוג מיד מהארוחה. הצהרה זו עשויה להיות שגויה, ובכל זאת, הזהירות שבך לעולם לא תגרום לך לקחת חלק באוכל, לא משנה כמה הוא טעים. כמו כן, נניח שאתה חולה וחושש לחייך והאדם שכותב את לחשי הריפוי מבקש ממך לתת לו כמות קטנה של כסף, כדי שיוכל להכין עבורך את הקמע, אתה תיענה לדרישה זו למרות חששותיך להיפך. כמו כן, אם רואה רוחי אומר לכם שכאשר הירח מגיע לשלב כזה או אחר, עליכם לקחת תרופה מרה כלשהי לטיפול שלכם. למרות הפנטזיה שלו, סביר להניח שתשמע לעצתו של אדם למען בריאותך, גם בטענה שאולי הוא צודק".

אם כן, כיצד ייתכן שמאה עשרים וארבעה אלף נביאים, עשרות חכמים, מלומדים ("*עולמא*") וקדושים או מקורבי אלוהים ("*אוליה*") טועים ומספרי שמועה, בעוד שרמאי או מגיד עתידות עשויים להיות צודקים? זה צריך לגרום לאדם לשקול מחדש את עמדתו. סביר להניח שאדם יקבל השראה לעשות זאת על סמך העובדה שאם אנשים אלה צודקים, מדוע עלי להתכחש לעולם הבא, ייתכן שאם לא אקשיב להם ואתענג על תענוגות העולם באופן עיוור, אני עלול להיפגע באופן בלתי הפיך בעולם הבא. אז למה שלא אפרוש עכשיו [מעמדתי הבלתי נסבלת שלא ניתן לקיימה]?

באופן היפותטי, אם העולם כולו היה מתמלא עד אפס מקום בתירס שיפון והוטלה על דרור המשימה לאסוף תירס שיפון אחד כל אלף שנה, עדיין זו נקודה שנויה במחלוקת אם תירס השיפון יעמוד בנצח. אז למה לקחת את הסיכון של עונש העולם הבא מכאן ועד יום הדין, צריך לחשוב. אנשים יוצאים למסעות

בסירות ובספינות וסובלים מקשיים כדי למכור את סחורתם למחייתם. למה שבני אדם לא יעשו את זה? אדיקות, נחישות והתמדה מניבים דיבידנדים טובים.

עלי (עליו השלום) [בן לוויה גדול ובן דוד של הנביא מוחמד (עליו השלום)] אמר לאתאיסט בוויכוח דתי: "אם מה שאתה אומר נכון אז אתה תינצל ואנחנו נינצל, אבל אם מה שאנחנו אומרים נכון [ומה שאתה אומר שגוי] אז רק אנחנו נינצל ואתה תעמוד בפני עונש אלוהי נצחי". עלי (עליו השם) היה חכם. הוא לא יכול היה לקדם את הטיעון בצורה חזקה יותר. הוא אמר זאת לא בגלל שהיה לו ספק במה שהוא אומר, אלא הוא ניסח את הנחות היסוד של הצהרתו לאור הלך הרוח של האתאיסט.

מכאן אנו מגיעים למסקנה שאדם שנשאר בטלן (מבזבז) את זמנו בענייני העולם הזה על חשבון העולם הבא ("*אקירה*"), העולם הבא בסכנה. לאור עוצמת הטיעונים החזקים שהוצגו כאן והדוגמאות שהובאו כאן, ראוי שהמתנגד לא ייקח סיכונים ויהיה על קרקע מוצקה.

وَالسَّلَامُ عَلَىٰ مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَىٰ

"ושלום על מי שהולך אחר ההדרכה".

סיכמנו את השיח על הגנוסיס ("*מעריפה*") של האל, העצמי ("*נאפס*"), העולם הזה והעולם הבא. בעזרת השם נסביר כעת את ארבעים היסודות החיוניים ("*ארקן*" או צעדים) לאושר נצחי ולהצלחה נצחית.

כך סיים האימאם ע'זאלי את ההצגה המופלאה שלו של ארבעת התארים (או הדרישות) של האלכימיה או הסוכן הטרנספורמטיבי של האושר הנצחי וההצלחה הנצחית בספרו הגדול "*קימיה א-סעדאת*" או "אלכימיה או סוכן טרנספורמטיבי של שינוי לאושר נצחי והצלחה אינסופית". לאחר מכן הוא סיפק את ההקדמה הבאה לארבעים העקרונות של אושר נצחי והצלחה נצחית [6]:

כבר התעכבנו בהרחבה על הדברים הבאים:

א. הגנוסיס ("*מעריפה*") של האל,
ב. הכרת העצמי ("*נאפס*"),
ג. הכרת מציאות העולם ("*דוניא*"), ו
ד. הכרת המציאות של העולם הבא ("*אחריה*").

הסוד להשגת אישורו של אלוהים וברכותיו טמון בעבודתו האמיתית והכנה ובצייתנותו. לכן על האדם להקפיד לבצע את הפעולות הבאות:

א. אדם צריך לא רק להיות משרתו הצנוע והצייתן ביותר של אלוהים ולעבוד אותו, אלא גם להיות בעל יכולת נשיאה, אישיות והתנהגות טובה של אדם טוב. התנהגותו הכללית של האדם תהפוך ככזו למושכת אחרים [שכולם משרתי אלוהים ללא קשר לגזעם, דתם, צבעם או כל דבר אחר כזה], מלבד העצמי שלו.

ב. זה עד כמה שאדם נראה. אבל זה לא מספיק. כמו כן, יש לנהוג בחברה באופן שהתנהגותו תישאר בגבולות החוק וההדרכה הא-לוהית. לאחר מכן אדם יוכר ככזה.

ג. האמור לעיל מהווה את ההתנהגות החיצונית של האדם שאחרים רואים. כעת אנו מגיעים לנשמתו [או למציאות הפנימית]. ככזה, חובה על האדם להגן על ליבו מפני הרוע וההרס שלו [שהוא ממיט על ישותו הפנימית של האדם עם השלכות מבשרות רעות על ישותו החיצונית].

ד. אדם חייב לא רק לדאוג ל"אל תעשה" שהוזכרו לעיל, אלא גם לדאוג באופן מלא ל"עשה" שלו, כלומר, לאחר ששמר על ליבו, על נשמתו מפני הרע, עליו בו זמנית לקשט ולקשט את הנשמה בתכונות פנימיות טובות ואציליות.

לפיכך, על ידי ביצוע ה"אל תעשה" של לא לאפשר לנשמה את מה שרע ומזיק לה, ועל ידי רדיפה אחר ה"עשה" של עשיית כל הדברים הטובים והטהורים האלה ופיתוח איכויות פנימיות יפות של הנשמה, האדם יזין את נשמתו במזון התורם לרווחתה. כך, האדם יינצל מה"*מוהליכאת*" או מההשפעות הקטלניות של הרוע הפנימי ויחוזק על ידי ה"*מונג'יאת*" או התכונות הפנימיות [הנשגבות] של הנשמה המטהרות, מייפות ומקשטות אותה, שבהן תתגאה נשמתו בצדק. ארבעת המרכיבים החיוניים הללו [של האלכימיה או סוכן השינוי הטרנספורמטיבי המביאים לאושר נצחי ולהצלחה נצחית] מחולקים כל אחד לעשרה חלקים והם כדלקמן...

בנקודה זו, ע'זאלי מתחיל בהצגת ארבעים עקרונות (או צעדים) של אושר נצחי והצלחה נצחית. לא ניתן לשחזר את העקרונות הללו כאן בשל אורכו והקוראים מוזמנים לקבל את התרגום של הספר הנהדר הזה, המסופק בחלק העיון של חיבור זה.

טרנספורמציה רוחנית פנימית – המפתח למציאת והגעה למטרת החיים

תכלית החיים, שהשגתה קשורה ישירות לאושר נצחי ולהצלחה אינסופית, מוסברת על ידי ע'זאלי בספרו האחרון "*מנהג' אל-עאבדין אילה ג'נתו רב אל-עלמין*" או "הדרך הטובה ביותר לעובדי האל להוביל אותם לגן עדן של אדון כל העולמים והישויות" או בכותרת הקצרה "הדרך הטובה ביותר לעובדים". ספר קצר זה מגדיר דרך בת שבעה שלבים להשגת הארה רוחנית ו"*מעריפה*" (או גנוסיס) של האל, המתוארת על ידו כתכלית החיים האמיתית. האמאם ע'זאלי מתאר את הצעדים הבאים בהקדמה לספרו "הדרך הטובה ביותר לעובדים", וטוען כי תכלית חיי האדם היא עבודת האל, דבר שאינו אפשרי ללא הכרת אלוהים במצב של גנוסיס או "*מעריפה*". מכאן שהגנוסיס של אלוהים הוא המטרה האמיתית של החיים וכך אדם יכול להתקדם בנתיב של הכרת והשגת מטרת חייו [8]:

כל השבח לאל הנשגב שהוא הרחום ביותר, שברא בכוחו המוחלט את הארץ ואת השמים ותיקן את ענייני היקום בחוכמתו הבלעדית. מתוך בריאתו, הוא ברא את הג'ינים והאדם לעבודתו ולצייתנותו, כפי שאמר בקוראן:

وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"בראתי *את הג'ינים* ואת האנושות רק בשביל עבודתי." (קוראן, פרק 51, פסוק 56)

כעת הדרך ישרה ומוארת מאוד בפני מי שרוצה ללכת בנתיב עבודתו וצייתנותו. כל מיני הוכחות והדרכה זמינות בבירור לבעלי ראייה מבחינה. עם זאת, רק לאלוהים הנשגב יש את הכוח הבלעדי להדריך בדרך הישרה של הדרכה או לדחוף לתוך חשכת הטעות והוליך שולל את מי שהוא רוצה. הוא יודע היטב מי הולך בדרך הישרה של ההדרכה ומי טועה.

אינספור ברכות וברכות של אלוהים על שליח האל הרחום, מוחמד (עליו השלום), מנהיג כל הנביאים והשליחים (עליו השלום והברכות של אלוהים על כולם) ועל משפחתו וצאצאיו, עד ליום הדין.

מי ייתן והאל המהולל ידריך בחסדו את כל המוסלמים למעשים המושכים את אישורו והנאתו. מסירות וציות לאל המרומם הם הפרי והמטרה של רכישת כל הידע והלמידה. הרווח הגדול של החיים והמטרה העיקרית של הקיום האנושי, טמונים בביטוי השעבוד והכניעה לו. גישה זו של שעבוד לאל המרומם מורכבת ממסע החיים של *האווליה* (ידידיו ומקורביו של האל והגנוסטיקנים), נתיב החזקים, דרכם של הנכבדים (כלומר, הישגים רוחניים), מטרות הנדיבים, סמל הצדיקים, חביבי החכמים, נתיב המזל לברי המזל והדרך לגן עדן לאלה השואפים לגן עדן. אלוהים המהולל אמר:

وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ

"אני אדונכם, לכן עבדו אותי לבדי" (קוראן)

إِنَّ هَٰذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُم مَّشْكُورًا

[ייאמר לאלה שזוכים לקבל את אלוהים כאשר הם נכנסים לגן עדן], 'זהו הגמול על המאמצים שעשיתם [בחייכם הארציים] שהתקבלו בהערכה רבה [על ידי האל]'" (הקוראן)

כשהתבוננתי מקרוב בשביל והרהרתי בו ביסודיות, גיליתי שזהו נתיב קשה ומסוכן מאוד לצעוד בו. זהו שביל מלא בעמקים רחבים ומפרכים מאוד והוא חסום במכשולים ואסונות. שודדי כבישים ואויבים נסתרים (כלומר, העצמי הנמוך של האדם והשטן) אורבים לו. יש רק מעט חברים ועוזרים. מכיוון שזו הדרך המובילה לגן עדן, היא אכן אמורה להיות קשה ומסוכנת. זה בדיוק על פי התיאור שנתן הנביא הקדוש (עליו השלום):

أَلَا وَإِنَّ الْجَنَّةَ حُفَّتْ بِالْمَكَارِهِ وَإِنَّ النَّارَ حُفَّتْ بِالشَّهَوَاتِ

"גן העדן היה מכוסה בדברים לא נעימים ולא רצויים והגיהינום היה מכוסה בתשוקות ותאוות".

במילים אחרות, מי שמשתוקק לגן עדן צריך לעבור הרבה מצבים דוחים ולא נעימים בחיים האלה, ומי שרוצה בגיהינום שקוע בסיפוק תאוותיו ותאוותיו. הנביא הקדוש מוחמד (עליו השלום) הוסיף ואמר:

أَلَا وَإِنَّ الْجَنَّةَ حُفَّتْ بِالْمَكَارِهِ وَإِنَّ النَّارَ حُفَّتْ بِالشَّهَوَاتِ

"היזהר! גן העדן ממוקם על קרקע תלולה גבוהה והגיהינום ממוקם על קרקע נמוכה וחלקה".

זה אומר שקשה לטפס לגן עדן וקל לרדת לגיהינום. במילים אחרות, הדרך לגן עדן קשה מאוד והדרך לגיהינום קלה מאוד.

מלבד זאת, ישנה בעיה נוספת שמטבעו האדם חלש מאוד והעולם מביא איתו כל מיני קשיים. עניינים דתיים דורשים תשומת לב מלאה ולאדם אין מספיק זמן פנוי לכל זה בגלל כל עיסוקו בענייני העולם. החיים קצרים ואסונות הזמנים קשים מאוד והמוות קרוב. האדם החוצה את הנתיב הזה חייב לדעת שהאספקה למסע היא הכרחית, והיא אינה אלא סגידה וציות [לאלוהים]. אם מישהו לא סיפק לעצמו את האספקה הזו בעולם הזה, הוא לא יכול לקבל אותה לאחר המוות. מי שצייד את עצמו בו, יגיע למטרת

ההצלחה וישגשג בשני העולמות. מי שנמנע ממנו ההוראה הזו הוא אובדן כבד ונידון לאבדון. אז זו אכן דרך קשה ומסוכנת מאוד.

אלה שרוצים ללכת בדרך זו הם מעטים מאוד. מעטים עוד יותר מביניהם הם אלה שמוציאים לפועל את כוונתם בנחישות נחרצת. אלה שמצליחים להשיג את מטרתם הם הרבה פחות. אולם מי שמגיע למטרה הרצויה הם עבדים נכבדים שהקב"ה בחר בהם להיכרותו ולקרבתו. הוא זה שעזר להם והגן עליהם והכניס אותם לגן עדן ברחמיו, בין אנשים ברי מזל מצליחים כאלה.

כשמצאתי את הדרך לגן עדן כל כך קשה ומלאת סכנות, דאגתי לדאוג לאספקה והצלחתי למצוא את האספקה והצרכים הדרושים. אני מקווה מאוד שעם האספקה והאספקה הללו, המסע לגן עדן יושלם, בעזרת השם, בהצלחה ובשלום. התנאים והאספקה הללו כוללים את היכולת לסגוד, ליישם את היכולת הזו ולרכוש את הידע הדרוש. כל זה יכול להיעשות רק בעזרת ה'. לכן חיברתי ספרים רבים בנושא ביצוע מוצלח של המסע לגן עדן, כגון "*יחיא אל-עולום א-דין*" או "תחיית הידע על הדרך לאלוהים", "*כתאב אל-קורבטי אל-אללה*" או "ספר השגת אינטימיות עם אלוהים" וכו'.

כל הספרים הללו מכילים סוגיות אקדמיות עדינות (כלומר, עדינות) ונקודות פילוסופיות שהציבור הרחב לא יכול היה להבין. לכן, הם החלו להתגרות ולהציע הערות שליליות על הספרים הללו. עם זאת, אין שום דבר מפתיע בגישה הזו שלהם. אין חיבור טוב יותר מהקוראן הקדוש שהוא חיבור של אדון כל העולמות (כלומר, כל היקומים והקיום), אך האנשים חסרי הזהירות לא חסכו אפילו את הספר האלוהי הזה מהערותיהם השליליות ואמרו:

إِنْ هَٰذَآ إِلَّآ أَسَٰطِيرُ ٱلْأَوَّلِينَ

"זה לא אחר מאשר האגדות של הימים ההם". (הקוראן, פרק 6, פסוק 25)

לפיכך, כאשר הם התייחסו לספר האלוהי בדרך זו, כיצד יכלו לחסוך מהקנטות שלהם, ספר שנכתב על ידי בני אדם. עם זאת, ראוי למשכילים ולחכמים לא להתווכח עם ברואי אלוהים אלא לנהוג בהם בחביבות [ללא קשר להתנהגותם הפסולה]. לכן התפללתי לאלוהים, מלך כל המלכים, שיעזור לי לחבר ספר שכולם יסכימו עליו ואשר יועיל לעם.

מקיים העולם, שמגיב לתפילותיהם של חסרי הישע, קיבל את תפילתי בכך שלימד אותי את הנקודות והסימנים הסודיים (כלומר, הדקויות) של *הדין* (הדרך לאלוהים) ומערך (ארגון) ייחודי לחלוטין לחיבור הספר הזה שאני הולך להצהיר עכשיו, בעזרת האל. הוא, שכאשר אדם מחליט בפעם הראשונה ללכת בדרך העבודה, הוא מקבל מהקב"ה, הדרכה ועזרה. הקוראן הקדוש מתייחס לעזרה ולהדרכה זו:

أَفَمَن شَرَحَ ٱللَّهُ صَدْرَهُۥ لِلْإِسْلَٰمِ فَهُوَ عَلَىٰ نُورٍ مِّن رَّبِّهِۦۚ

"מי שאלוהים הרחיב את לבו למען האסלאם (כלומר, דרך הכניעה לרצון האל), הוא באור מאדונו". (קוראן, פרק 39, פסוק 22).

יש גם *חדית'* (סיפור) של הנביא מוחמד (עליו השלום) שמשמעותו זהה לכך שכאשר האור האלוהי נכנס לליבו של האדם, הוא יוצר בו מרחב, יכולת ופתיחות. בני הלוויה האצילים שאלו: "הו שליח האל! האם

יש סימן כלשהו לאור הזה שבאמצעותו ניתן לזהות אותו?" הוא (עליו השלום) ענה: "אלו הם תחושות של ריחוק ממקום ההונאה וההונאה (העולם), פנייה למשכן הנצח (העולם הבא) ודאגה להתכונן למוות לפני בואו". אם למישהו יש את התכונות והנטיות הללו בתוכו, זה סימן שהאור [של אלוהים] נכנס לליבו.

כאשר מתעוררת בלבו של האדם הכוונה ללכת בדרך העבודה, הוא מתחיל לחשוב שהוא הועשר בברכות האל העליון, ביחס לחיים, לגבורה, לחכמה, לכוח הדיבור ולברכות ואמצעי נחמה רבים אחרים שהעניק לו ה'. בעזרתן הוא מגן על עצמו מפני צרות, אובדנים, מצוקות ואסונות. לכן, הוא מתחיל להאמין שחייבת להיות ישות כלשהי שהעניקה לו את כל הברכות והשפע הללו, ושאם הוא לא אסיר תודה וצייתן לאותה ישות, הוא יעניש אותו וייקח ממנו את ברכותיו.

הוא גם מתחיל לחשוב שהנדיב האמיתי (אלוהים) שלח נביאים (עליו השלום והברכות של אלוהים על כולם) כדי לספק לאנשים ידע עליו. נביאים אלה (עליו השלום והברכות של אלוהים על כולם) הפגינו, בעזרת האל, ניסים על-טבעיים שהיו מעבר לכוחו וליכולתו האנושית. הנביאים (עליו השלום והברכות של אלוהים על כולם) לימדו את העם שיש להם רק אדון אחד מקיים שיש לו כוח על הכל. הוא יודע-כל, נצחי ונצחי. הוא ביקש מכם לעשות מעשים טובים ולהימנע מחטאים ומעשים רעים. הוא מסוגל להעניש את הסוררים ולתגמל את אלה שמצייתים. הוא יודע את סודות הלבבות ואת המושגים העוברים דרכם. הוא הבטיח להעניק ישועה וגמול. הוא גם הזהיר את העם מפני עונשו ועינויו. הוא ציווה עליהם לציית באופן קבוע להוראות החוק האלוהי.

כל ההנחיות והלימודים הללו יוצרים אמונה איתנה בלבם של משרתי האלוהים שכל הקביעות הללו אפשריות בהחלט מנקודת מבט רציונלית ושום דבר אינו בלתי אפשרי. האמונה יוצרת בלבבות האנשים פחד מפני האל הנשגב וחרדה מפני מתן דין וחשבון בפניו. הפחד והחרדה הללו מעוררים אותם לחוסר זהירות ורשלנות, משלימים את הטיעון הסופי ומפיגים את תחינותיהם ותירוציהם ומעודדים אותם להרהר באותות האל. כתוצאה מכך, אדם בריא מחפש דרכים ואמצעים לישועתו ומקום של ביטחון. כל זה מראה לו את הדרך לרכוש ידע על בורא היקום על ידי התבוננות בחושו ובחכמתו על היקום ועל מה שהוא מכיל. הוא מונחה להכיר את בורא היקום על ידי התבוננות בבריאתו, כדי שיוכל להאמין בנסתר ולדעת שיש לו רק אדון ובורא אחד שהטיל עליו את החובה לציית להוראות החוק האלוהי, לשאוף לנכון ולהימנע ממה שאינו נכון. לפיכך, העמק הראשון בנתיב הפולחן הוא להרהר בבריאת היקום כדי לרכוש ידע על בוראו. זה נקרא "עמק הדעת וידיעת האל" (או *עוקבה-טו אל-עלם ואל-מעריפה*).

לאחר שלמד את הציוויים והחובות הללו, הוא פונה לציות ולשירות. בינתיים, הוא נזכר באינספור החטאים וההפרזות שביצע בחייו וקורא לו קודם כל לחזור בתשובה מכל חטאיו ולהיטהר לפני שהוא יוצר קשר עם אלוהים. בשלב זה הוא פונה לעמק נוסף שנקרא "עמק התשובה" (או *עוקבה-טו א-תובה*). לכן הוא יעסוק בעבודת אלוהים ובמסירות לאחר שחצה את "עמק התשובה" הזה. במקביל, הוא יתמודד עם עמק נוסף שנקרא "עמק המכשולים" (או *עוקבה-טול עוואיק*). זהו עמק הכוחות השליליים שירתיעו אותו מציות ודבקות. כעת הוא מגלה שאינו יכול לעשות צדק מלא עם עבודת אלוהים ודבקות בגלל מכשולים שהם ארבעה במספר:

(1) העולם;
(2) היצירות;
(3) העצמי [התחתון] ("*נאפס*"); ו
(4) השטן.

עבד ה' מתמודד עם המכשולים הללו בדרכו. הוא מוותר או הופך אדיש לסגידה, לפעמים בגלל קסמי העולם, היצירות, העצמי או פיתוייו של השטן. לכן הכרחי להיפטר מהמכשולים הללו על ידי ויתור על העולם, התבודדות מהבריאה והתנגדות לעצמי ולשטן בכוח ובהחלטות נחרצות.

ה'עצמי' של האדם ("*נאפס*") הוא החזק מכל המכשולים הללו. קל להיפטר ממכשולים אחרים, אבל העצמי הזה הוא עקשן ביותר, מכיוון שהוא הנשק של חיי האדם והוא תמיד מלווה את האדם עד המוות. זה גם מאוד קשה ולא בלתי אפשרי, למגר אותו. עם זאת, ניתן לשלוט בו באמצעות רסן התקווה (יראת כבוד, יראת אלוהים ויראת אלוהים וצדקה), כך שניתן יהיה להכניע אותו לציות ולמנוע ממנו מרד. לפיכך, זהו גם עמק קבוע ויש צורך בעזרתו של אלוהים כדי לחצות אותו.

לאחר שחצה את העמק בעזרת ה', האדם יעמוד בפני מכשולים מסוימים שלא יאפשרו לו להקדיש את עצמו לעבודת אלוהים במלוא תשומת הלב וההכנעה. אלה ארבעה במספר:

א. פרנסה: העצמי של האדם ("*נאפס*") מנסה להרחיק אותו מהפולחן על ידי הפחדתו מעוני. על ידי התמסרות וניתוק עצמו מהעולם (כלומר, חיבור הלב לעולם), הוא אינו יכול להרוויח את פרנסתו מספיק כדי לפרנס את התלויים בו.

ב. פחד וחששות: האדם נותר בספקות וחשדות לגבי התאמתו או אי התאמתו של פרויקט ותפקיד שהוא מעוניין לבצע. הוא חושש מכישלונות.

ג. אסונות וקשיים: האדם חושב שאם ילך בדרכו של אלוהים, הוא יצטרך להתמודד עם אסונות וקשיים, לצד התנגדות וחוסר שביעות רצון מצד בני האדם. הוא יצטרך לשאת צרות וקשיים שונים.

ד. צו אלוהי: גזירה אלוהית זו או גורל אלוהי זה לפעמים לטובת האדם ולפעמים הולך לרעת האדם ולעתים קרובות הוא מלא מרירות.

לפעמים, האדם ניצב מול המכשולים הללו המכונים "עמק המכשולים" (או *עוקבה-טול עוואריד*). כדי לחצות אותם בהצלחה הוא זקוק לארבעה דברים:

א. לבטוח לחלוטין באלוהים בעניין הפרנסה.

ב. להפקיד הכל בידי אלוהים בעניין הפחדים והחששות.

ג. לשאת בסבלנות את האסונות והקשיים הפוקדים את האדם.

ד. להיכנע באופן פסיבי לרצונו של אלוהים בעניין הצו האלוהי.

כאשר אדם הטמיע בו את כל התכונות הללו וחצה בעזרת ה' את העמק הזה, הוא יעמוד מול עמק אחר. הוא ירגיש שהעצמי שלו אינו נוטה לעסוק בפולחן ונפל קורבן לרשלנות יוצאת דופן בעניין זה; הוא סולד מצדק ומתעניין בחטאים וברשעות. כעת, במצב כזה, יש צורך בדחף ליצירת עניין עצמי ("*נפש*") לפנות לעבודת אלוהים ולצייתנות, להתרחק מחטאים ומעשים רעים וליצור בו יראת שמים. תנופה זו טמונה בשתי פעולות:

1. תקווה [באלוהים], ו
2. יראת [אלוהים].

במילים אחרות, על האדם לקוות לשכר ולגמול שאלוהים הבטיח כגמול על אדיקות, צדק ומעשים טובים. פעולת תקווה זו תעודד את העצמי לסגוד, לציית ולמעשים טובים. באופן דומה, אדם צריך לחשוב על

העונש החמור ועל העינויים והקשיים שהוא צפוי להם בעולם הבא. כשהפחד הזה נולד בלב, האדם יוותר על מרדנות וחטאים. עמק זה נקרא "עמק הדחף והדחף" (או *עוקבה-טול בוואית'*). כאשר עמק זה עומד בדרך, על האדם לחצות אותו, תוך התחשבות בכיוונים לעיל.

לאחר שחצה את כל העמקים הללו, לא יהיה דבר שימנע ממנו להתמסר לעבודת [האל] ולמעשים טובים בריכוז מלא ובהכנעה הראויה. בשלב זה, הוא ירגיש את נוכחותן של תכונות שיגרמו לו להתמכר לסגידה ולצייתנות בריכוז מלא.

לאחר שהאדם יעסוק בעבודת אלוהים, הוא ירגיש ששני אסונות גדולים עדיין מקלקלים את עבודתו. אחד האסונות הללו הוא ראוותנות או ראוותנות והשני הוא גאווה (*עוג'וב* או צדקנות). האהבה להשוויץ בפולחן שלו מביסה את עצם מטרת עבודתו והורסת אותה לחלוטין. לפעמים נולדת גאווה בלבו בגלל מעשיו הצדיקים, והוא מתחיל להרגיש שהוא נעשה אדם אדוק וקדוש מאוד, ואז הוא נופל קורבן להונאה עצמית, ואז כל מעשי הצדק הולכים לטמיון. כך עומד בדרכו עמק נוסף שנקרא "עמק הגורמים המשחיתים את הפולחן" (או *עוקבה-טול קוואדה*). כדי לחצות את העמק הזה בבטחה, הוא זקוק לשתי תכונות נוספות: (1) כנות ו-(2) חסד ורחמים של אלוהים. בעזרת תכונות אלו עליו לעטר את עבודתו בכנות ובנאמנות של האל המרומם, ולהאמין שכל תכונותיו ותכונותיו הטובות נובעות אך ורק מעזרתו ורחמיו של ה'. [משורר אחד אמר בפרסית:]

"המזל הטוב בו אינו נובע מכוחו וממאמציו שלו, אלא הוא בזכות עזרתו וחסדו של האל הרחום".

בהיעדר תחושה כזו, קיימת סבירות גבוהה שמעשים טובים נהרסים והמילים הללו, חלילה, יתאימו לו: "*ח'סיר א-דוניה ואל-אח'ירה*" (הוא איבד את העולם וגם את העולם הבא). הוא צריך לחצות את העמק הזה בעזרת האל. לאחר שחצה את כל העמקים הללו, האדם משיג את מטרת הסגידה והחופש מכל האסונות.

כעת הוא מבין שהוא טובע לצמיתות בחסדיו וברחמיו של האל המרומם. רק בזכות רחמיו האינסופיים של אלוהים הוא נהנה ממעלת הפולחן, המעשים הטובים והחופש המוחלט מחטאים ורעות. משמעות הדבר תהיה אובדן כבד אם הוא יזניח את המאסטר הנדיב הזה, אלוהים. במקרה כזה, הוא יאבד את מעמדו כואלי (ידיד) וכמשרת אלוהים מועדף. הוא עלול להישלל מברכותיו וממעשיו הטובים. לכן הוא מהלל את אלוהים ומודה לו. אנו קוראים לזה "עמק ההלל וההודיה [לאל]" (*עוקבה-טול חמד וא-שוכר*).

כאשר אדם חוצה את העמק הזה, גם בעזרת ה', הוא מבין שהוא עומד להגיע ליעדו ולהשיג את מטרתו. לאחר שהתקדם הלאה בדרך זו, הוא יגיע לארץ רחמיו וחסדו של אלוהים ולמישור האהבה והגישה האלוהית לאלוהים. הוא יתקבל למקום רצונו של אלוהים, ולמשכנם של המלאכים. הוא יזכה למעמד מיוחד של קרבה לאלוהים וכניסה לאסיפה הגדולה של אלה שתמיד מתפללים לאלוהים המרומם. הוא יהיה זכאי למתנות ולשפע של הבורא. הוא ייקלט כל כך עמוק בחברת המלאכים הרוחניים שהוא יעביר את החלק הנותר של חייו בגן הזיכרון של אלוהים. מבחינה גופנית, הוא יהיה בעולם הזה, אך מבחינה רוחנית ולמעשה לבו יישאר קשור לענייני העולם הבא. אהבתו והתעניינותו בענייני העולם ייעלמו בהדרגה. בכל רגע הוא יחכה לקריאת המוות עם רצון לפגוש את אלוהים. השיחה תגיע אליו בסופו של דבר בליווי בשורות משמחות. הוא יועבר מעולם ארעי זה לעולם הנצחי של העולם הבא, שם יובל אל גן העדן בכבוד רב, בקלות, בנוחות, במותרות ובאהבה. קבלת הפנים והבידור האלוהי יהיו עשירים ומפוארים מכדי שניתן יהיה לתאר אותם במילים. המעמד הייחודי הזה והברכות והשפע הללו יגדלו מיום ליום. אפילו המלאכים יקנאו בו על הצלחתו ועלייתו למדרגות גבוהות.

אנו מתפללים לאלוהים המרומם שיכלול את כולנו, ברחמיו, בין משרתיו הללו ויעניק לנו חסד עם מתנותיו וחסדיו הגדולים וירחיק אותנו ממשרתיו הדחויים והמורשעים. מי ייתן והוא יעזור לכולנו ליישם את הידע

שלנו, להעביר את חיינו על פי רצונו והנאתו, ולא לתת לידע שלנו להיות קללה עלינו. כל זה קל מאוד עבורו מכיוון שהוא הרחום מכל מי שמגלה רחמים.

וזה בכלל לא קשה לאלוהים.

להלן הסדר וההגדרה שאליהם התייחסתי בהתחלה. עיקרו של הסדר והמערך הזה הוא ששבעה עמקים עומדים בנתיב הסגידה והמסירות [וחציית העמקים הללו מובילה לגנוסיס של אלוהים שהוא תכלית חייו של האדם, שבתורו מוביל לאושר נצחי ולניצחון אינסופי]:

1. עמק הדעת והכרת אלוהים,
2. עמק התשובה,
3. עמק המכשולים,
4. עמק המכשולים,
5. עמק הדחף והדחף,
6. עמק הגורמים ההורסים את הפולחן, ו
7. עמק ההלל והתודה [לאלוהים].

דיון בכל העמקים הללו ישלים את ספרי "*מנהאג' אל-עאבדין [אילה ג'נתו רב אל-עלאמין]*" (או "הדרך הטובה ביותר לעובדי האל [של האל המוביל אותם לגן העדן של אדון כל העולמים והישימים]"). אציין בקצרה את המשמעויות הרלוונטיות והנקודות החשובות וגם אתן כמה פרטים עליהן בפרקים נפרדים, לשם כך אני מבקש את עזרת האל ו"*אין* כוח ועוצמה מלבד אלוהים".

הצגה נוספת של מטרת החיים

האמאם ע'זאלי מרחיב עוד יותר על תכלית חיי האדם בתחילת ספרו המפורסם "*ג'ואהר אל-קוראן*" או "אבני החן של הקוראן" ואומר כי לקוראן יש שש מטרות ובסך הכל עשר מטרות כאשר חלק מתתי המטרות נכללות בכך. המטרה הראשונה והחשובה ביותר של הקוראן, שגוברת על כל המטרות האחרות, כשהן אלה שמשרתות את המטרה העיקרית, היא לדעת את האל, כלומר להגיע למצב של גנוסיס של האל (*מעריפה*). כל שאר המטרות של הקוראן כפופות למטרה עיקרית זו והן משרתות את השגת מטרה עיקרית זו. האמאם ע'זאלי אומר את הדברים הבאים בתחילת הספר המופלא הזה "*ג'ואהר אל-קוראן*" או "אבני החן של הקוראן" [9]:

הקוראן הוא כמו אוקיינוס המכסה סוגים שונים של תכשיטים וחפצי ערך

أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ ٱلْقُرْءَانَ أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ أَقْفَالُهَآ

האם הם אינם מהרהרים בקוראן [כדי להבין את משמעויותיו העמוקות], או שמא מוחם (קרי, לבבותיהם) כלואים מבפנים?" (קוראן, פרק 47, פסוק 24)

בשם האל, הרחום והרחום תמיד

לאחר שהזכרתי את שם ה', אני מהלל אותו בשבחו שאמור להוות את ההתחלה של כל ספר. מי ייתן וברכותיו תהיינה על שליחיו! – תפילה שצריכה להוות את השלמת כל דרשה.

אז אני רוצה להעיר אותך משנתך. 0 אתם, המדקלמים את הקוראן באריכות רבה, הרואים בלימודו עיסוק, ואשר סופגים חלק מהמשמעויות והמשפטים החיצוניים שלו. עד מתי תשוטטו על שפת האוקיינוס ותעצמו את עיניכם לנוכח נפלאות המשמעויות של הקוראן? האם לא הייתה זו חובתך להפליג ללב האוקיינוס הבלתי נתפס של המשמעויות הללו כדי לראות את נפלאותיהם, לנסוע לאיים שלהם כדי ללקט את מיטב תוצרתם, ולצלול לתוך מעמקיהם כדי שתוכל להתעשר על ידי השגת תכשיטיהם האם אינך מתבייש בכך שנשללו ממך הפנינים והתכשיטים שלהם בשל התעקשותך להתבונן בחופיהם ובהופעתם החיצונית?

האם לא נודע לכם שהקוראן הוא כמו אוקיינוס ושמדעי הקדמונים והמודרניים מסתעפים מהקוראן, בדיוק כפי שנהרות ופלגי מים מסתעפים מחופי האוקיינוס? מדוע אינכם מחקים את האנשים שהשתכשכו בגליהם וכך זכו בגופרית אדומה, צללו לתוך מעמקיהם וכך הוציאו קורונדום אדום, פנינים נוצצות וכריסוליט ירוק, נסעו לאורך חופיהם וכך אספו ענברגרים אפורים ועץ אלוורה פורח טרי, ונקשרו לאייהם וכך הפיקו מבעלי החיים שלהם את התרופה הגדולה ביותר ואת המושק החזק ביותר? שימו לב כי במילוי חובת האחווה האסלאמית ובתקווה לברכת תפילתכם לאל, ברצוני כעת להדריך אתכם לדרך המסע של האנשים הללו, לצלילתם ולשחייתם [לתוך האוקיינוס הבלתי נתפס של המשמעויות העמוקות של הקוראן].

מטרות הקוראן ודברי הערך שלו הן שישה סוגים

סוד הקוראן, הליבה הטהורה ביותר שלו ומטרתו הסופית הם לקרוא לאנשים לאלוהים, החזק ביותר, אדון העולם הזה והעולם הבא, בורא השמים ממעל ושכבות הארץ מתחת, וכל מה שביניהם וכל מה שמתחת לקרקע הלחה. מסיבה זו, פרקי הקוראן ופסוקיו מוגבלים לשישה סוגים, מתוכם שלושה הם תקדימים ועקרונות חשובים ושלושת [הנותרים] הולכים בעקבותיהם, מעשירים אותם ומשלימים אותם. באשר לשלוש החלוקות החשובות, הן נוגעות להגדרת האל שאליו נקראים בני האדם [כדי לדעת את ה' ולהשיג את הגנוסיס או *המעריפה*], הגדרת הדרך הישרה שבה נדרשת התמדה כדי להתקדם לקראתו [כלומר, הדרך הרוחנית המובילה אל ה'], והגדרת המצב בעת השגתו [במצב של גנוסיס או *מעריפה*].

באשר לשלוש החטיבות המעשירות אותם ומשלימות אותם, מתארים את תנאיהם של הנענים לקריאה אל ה', ואת מגעיו העדינים עמם, ואת סוד הדברים ותכליתם לעורר [באחרים] רצון [להשגת התנאים הללו] ולעודדם. הוא גם מתאר את מצבם של הנרתעים מלהיענות לקריאה ואת אופן הענשתם על ידי ה', את הסוד והמטרה של זה לעורר מחשבה ויראה. החטיבה השנייה מתארת את מצבם של אלה המכחישים את אלוהים, וחושפת את חרפתם ואת בורותם בוויכוח ובוויכוח נגד האמת. הסוד והמטרה של כל זה הוא, בצד השקר, להראות וליצור סלידה, ובצד האמת, חשש ברור, אישור ואילוץ. החטיבה השלישית מגדירה את שלבי הדרך לאלוהים ואת אופן האספקה וההכנה לקראתה.

הסבר על שש המטרות של הקוראן

החלוקה <u>הראשונה</u> של פסוקי הקוראן נוגעת להגדרת האחד שאליו נקראים בני האדם. זהו הסבר לידיעה (*מעריפה או גנוסיס*) של אלוהים (יתעלה!) והוא הגופרית האדומה. ידיעה זו כוללת ידיעת

מהותו של הקדוש-ברוך-הם, ידיעת תכונותיו וידיעת מעשיו, ושלושת אלה נקראים קורונדום, מפני שאלה הם המיוחדים ביותר מבין התועלת המופקת מהגופרית האדומה.

בדיוק כפי שלקורונדומים יש דרגות – ביניהן אדום, אפור-כחלחל וצהוב; חלקן יקרות יותר מאחרות – כך שלוש צורות הידע הללו אינן באותה דרגה. להיפך, היקר שבהם הוא ידיעת מהות האל ("*דהאת*"), ולכן יש לקרוא לזה קורונדום אדום. לצד זה ידיעת מידותיו של אלוהים ("*סיפאת*"), וזהו הקורונדום האפור-כחלחל. צמוד לכך ידיעת מעשי ה' ("*עפאל*"), וזהו הקורונדום הצהוב.

כשם שהיקר ביותר מבין הקורונדומים הללו הוא הגדול והנדיר ביותר למצוא, ובגלל נדירותו [אפילו] מלכים יכולים להשיג רק מעט ממנו, בעוד שהם עשויים לפעמים להשיג הרבה ממה שנחותו ממנו, כך גם הידע של המהות האלוהית הוא הצר ביותר בהיקפו, הקשה ביותר להשגה. הכי תמוה למחשבה, והכי רחוק מלקבל דיון. זו הסיבה לכך שהקוראן מכיל רק הערות ואינדיקציות לידע זה, וההתייחסות אליו מסתכמת באזכור של קידוש מוחלט כמו דברי האל (יתעלה!), "כמוהו אין כלום" (הקוראן), *והסורה* (פרק) של הכנות ("*אח'לס*") ואזכור של גדולה מוחלטת כמו דבריו. "תהילה לו! הוא נשגב ומרומם מעל מה שהם [כלומר, הפוליתאיסטים] מתארים עליו! יוצר השמיים והארץ!" (קוראן).

באשר לתכונות האלוהיות ("*סיפאת*") היקפם רחב יותר, וחגורת הדיבור עליהן רחבה יותר. זו הסיבה לכך שהפסוקים המתארים את הידיעה, הגבורה, החיים, הדיבור, החכמה, השמיעה, הראייה וכדומה, הם רבים. באשר לעבודות האלוהיות, הן דומות לים, שחופיו רחבים מאוד ולא ניתן לברר את גבולותיו על ידי חקירה. במקום זאת, אין דבר בקיום מלבד אלוהים ומעשיו. כל מה שקיים מלבדו הוא מעשיו; אולם, הקוראן כולל את המובן מאליו הקיים בעולם הנראה לעין, כגון אזכור השמיים, הכוכבים, הארץ, ההרים, העצים, בעלי החיים, הימים, הצמחים, הורדת מים מתוקים [מהעננים] וכל שאר אמצעי הקיום של הצומח והחיים. אלו הן העבודות האלוהיות הברורות לחושים. יצירותיו הנאצלות ביותר, הנפלאות שבהן, ואלה המצביעות בצורה הברורה ביותר על כבוד יוצרם הן אלה שאינן ברורות לחושים, אלא שייכות לעולם הבלתי נראה (*"עלם אל-מלכות"*). הם המלאכים, הישויות הלא-גשמיות, הרוח והנשמה, כלומר, אותו חלק באדם היודע את אלוהים (יתעלה!); שני האחרונים הללו הם גם חלק מהסך הכולל של העולם הבלתי נראה והבלתי נראה ונמצאים מחוץ לעולם הדיבוק והתפיסה החושית.

בין העבודות האלוהיות שאינן ברורות לחושים נמצאים המלאכים הארציים המופקדים על [השגחת] האנושות, והם אותם מלאכים שהשתחוו לאדם הראשון (עליו השלום וברכת ה'!). ביניהם יש גם את השדים שקיבלו את הכוח על האנושות, והם אלה שסירבו להשתחוות לאדם. ביניהם נמצאים המלאכים השמימיים, שהגבוהים שבהם הם המלאכים הראשיים (*"אל-קרביון"*), המתבודדים בגן עדן ואינם נותנים תשומת לב לבני האדם; במקום זאת, הם אינם מקדישים תשומת לב לשום דבר אחר מלבד אלוהים (יתעלה!) בגלל שהם שקועים ביופיו של הוד מעלתו ובתפארתו; הם מגבילים את מבטם אליו, מהללים אותו יומם ולילה מבלי להתעייף. אל תחשוב שזה בלתי סביר שבין משרתי אלוהים יש מישהו שכבודו מסיט את דעתו מלתת תשומת לב לאדם ולבניו (כלומר, לאנושות). האדם אינו יכול להגדיל את עצמו עד כדי כך. אכן, שליח האלוהים (יברך אותו ויברך אותו!) אמר: "הרי לאלוהים יש ארץ לבנה שבה מסע השמש הוא בן שלושים יום הדומה לימי העולם הזה; היא מלאה פי שלושים [מהעולם הזה] ביצורים שאינם יודעים שאלוהים אינו נשמע על פני האדמה, ואינם יודעים שאלוהים (יתעלה!) ברא את אדם *ואיבליס* (השטן). אבן עבאס (עליו השלום) סיפר את המסורת הזו. מלכות אלוהים אכן רחבה! דעו שרוב בני האדם אינם מודעים לרוב מעשיו של אלוהים, ובמיוחד לעבודות הנאצלות ביותר. במקום זאת, הבנתם מוגבלת לעולמות החושים והדמיון, המהווים את התוצאות האחרונות של העולם הבלתי נראה והם כמו הקליפה הרחוקה ביותר

מהגרעין הטהור ביותר. מי שלא עבר את השלב הזה, כביכול, לא ראה דבר מהרימון מלבד קליפתו, או מנפלאות האדם מלבד צורתו החיצונית. אלה, אם כן, מהווים את הסכום הכולל של החלוקה הראשונה של סורות (פרקים) ופסוקים מהקוראן, ובהם קיימים סוגים שונים של קורונדומים. נזכיר בפניכם בקרוב את הפסוקים שהתגלו לגביהם במיוחד, שכן הם עיקרו של הקוראן, לבו, ליבתו וסודו.

החלוקה השנייה נוגעת להגדרת דרך ההתקדמות אל ה' (יתעלה!). זאת על ידי התמסרות לעבודת האל כפי שאמר: "התמסרו אליו בדבקות רבה" (קוראן, פרק 73, פסוק 8). ההתמסרות אליו מושגת על ידי התקדמות לקראתו [בלב ובנפש] והתרחקות מדברים אחרים מלבדו; וזה בא לידי ביטוי בדבריו, "אין אלוהים מלבדו; לכן קחו אותו לשומר" (קוראן, פרק 73, פסוק 9). ההתקדמות לקראתו יכולה להיות מושגת רק על ידי התמדה בזכירתו, תוך התרחקות מדברים אחרים מלבדו, המושפעים מתאוות מנוגדות, על ידי טיהור מצרות העולם הזה, ועל ידי טיהור הנפש מהם. התוצאה של טיהור זה היא שגשוג בעולם הבא, כפי שאמר אלוהים, "הוא אכן השיג שגשוג אשר טיהר את עצמו וזוכר את שם אדונו וכך מקיים את התפילה הפולחנית" (הקוראן). אם כן, הדרך [הרוחנית] [המובילה אל ה'] נתמכת על ידי שני עניינים: התמדה והתנגדות - התמדה בזכירת ה' (יתעלה!) והתנגדות למה שמסיט ממנו. זהו המסע (*א-ספר*) אל ה'. במסע זה אל ה' אין תנועה לא מצד הנוסע ולא מצד האדם שאליו הוא נוסע, שהרי שניהם יחד. האם לא שמעתם את דברי ה' (יתעלה!) – והוא האמת מכל הדוברים:

وَنَحۡنُ أَقۡرَبُ إِلَيۡهِ مِنۡ حَبۡلِ ٱلۡوَرِيدِ

"אנו קרובים אליו [קרי, לאדם] יותר מווריד הצוואר שלו" (קוראן, פרק 50, פסוק 16).

האמת היא שהמחפש והמבוקש דומים לתמונה הנמצאת במראה: התמונה אינה מתגלה בה בגלל חלודה על פני השטח שלה; אך כאשר מלטשים את המראה מתגלה בה התמונה, לא על ידי תנועת התמונה אליה ולא על ידי תנועתה לעבר התמונה. אלא על ידי הסרת הצעיף. הקב"ה מתגלה במהותו ואינו נסתר, כי הסתרת האור אינה אפשרית, ועל ידי האור כל הנסתר נעשה גלוי, והקב"ה הוא אור השמים והארץ. הסתרת האור מאישון העין נגרמת רק על ידי אחד משני עניינים – או על ידי עכירות באישון העין, או על ידי חולשה בו, מכיוון שהוא אינו מסוגל לסבול את האור המסנוור הגדול בדיוק כפי שעיני העטלפים אינן מסוגלות לסבול את אור השמש. אם כן, אין עליך דבר מלבד לנקות את העכירות מעיני הנפש ולחזק את אישונה. ואז יהיה הקב"ה בנשמה כמו התמונה במראה, שכאשר יתגלה פתאום במראה הנשמה, תמהר לומר שהוא נמצא בתוך הנשמה וטבע האדם לבש את הטבע האלוהי, עד שיחזק אותך הקב"ה במילה החזקה, שתבין שאין התמונה בתוך המראה. אלא [רק] משתקף בה. אם התמונה הייתה מונחת בתוך המראה, לא היה מתקבל על הדעת שהיא יכולה להשתקף במראות רבות בו זמנית; אלא [המקרה יהיה] שבזמן שהוא נח בתוך מראה אחת, הוא זז ממראה אחרת. אך זו אינה עובדה כלל, שכן אלוהים מתגלה לרבים מהגנוסטים בו זמנית. נכון הוא שהוא מתגלה לכמה מראות [של הנשמות] בצורה המושלמת ביותר, הברורה ביותר, הישירה והברורה ביותר, ולאחרות באופן החשאי והעקיף ביותר, וזה מתאים לבהירות המראה [של הלב], לליטוש שלה, לנכונות צורתה ולרוחב הנכון של פני השטח שלה. זו הסיבה שהנביא [מוחמד] (שאלוהים יברך אותו ויברך אותו!) אמר: "אלוהים בהחלט מתגלה לאנשים בכלל, אבל לאבו בכר [חבר נבואי גדול וקדוש] במיוחד".

ידיעת ההתקדמות [הרוחנית] והשגתו (*ווסול*) גם היא [כמו] ים עמוק מהים של הקוראן. בקרוב נאסף עבורכם את הפסוקים [מהקוראן] שידריכו אתכם לדרך ההתקדמות [הרוחנית] [לקראת האל] כדי שתוכלו להרהר בהם בשלמותם. יכול להיות שמה שצריך להיפתח ייפתח בפניכם. חלוקה זו [של פרקי הקוראן ופסוקים] מהווה את הפנינים הנוצצות.

החלוקה <u>השלישית</u> [של פסוקי הקוראן] מגדירה את מצבו של האדם בעת השגת האל [במצב של קרבה וגנוסיס או *מעריפה*]. הוא כולל אזכור של מנוחה ועונג שהוא ייתקל בהם. המילה המקיפה את כל סוגי המנוחה היא גן עדן, והגבוהה שבהן היא ההנאה שבהתבוננות באלוהים (יתרומם!). הוא כולל את אזכור ההשפלה והעונש שיסבלו אלה שמוסתרים ממנו על ידי הזנחת [הדרך אליו]. המילה המקיפה את כל סוגי הכאב היא גיהינום, והעוצמה שבהן היא הכאב הנגרם על ידי הרעלה (*החיג'אב*) והרחקתה [ממנו] (שאלוהים ישמור עלינו מפניה!). לכן הזכיר אותו תחילה בדבריו (יתעלה!):

كَلَّآ إِنَّهُمْ عَن رَّبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّمَحْجُوبُونَ

"לא, בהחלט. ביום ההוא הם בוודאי יוסרו מעל אדונם." (קוראן, פרק 83, פסוק 15).

חלוקה זו כוללת גם את אזכור התנאים הקודמים של שתי הקבוצות, [קרי, אנשי גן העדן ואנשי הגיהינום]. תנאים אלה באים לידי ביטוי בתחיית המתים, בתחיית המתים, בחשבון, באיזון [לשקלול מעשיהם הטובים והרעים של בני האדם] ובגשר [מעל הגיהינום שכולם יחצו כדי להיכנס לגן עדן]. לאלה יש משמעויות חיצוניות ברורות, התופסות את מקומו של המזון, עבור אנשים פשוטים; לאלה יש סודות עלומים, התופסים את מקום החיים, עבור האנשים המיוחדים (כלומר, הגנוסטים או ידידיו ומקורביו של אלוהים). חלק שלישי של פסוקי הקוראן ופרקיו עוסק בפרטיהם של אלה. אין בכוונתנו לקבץ אותם [בספר זה], משום שהם יותר ממה שניתן לאסוף ולספור. במקרה שלהם, יש מקום למחשבה ולחיפוש. חטיבה שלישית זו מהווה את הכריזוליט הירוק.

החלוקה <u>הרביעית</u> [של פרקי הקוראן ופסוקים] נוגעת למצבם של אלה שחצו [את הדרך אל האל] ואלה שהכחישו אותו וסטו מדרכו. מצבם של הראשונים [בא לידי ביטוי] בסיפוריהם של אדם, נח, אברהם, משה (מוסא), אהרון (הארון), זכריה, יוחנן (יחיא), ישוע (עיסא), מרים (מרים), דוד (דאוד), שלמה (סולימאן), יונה (יונס), לוט (לוט), חנוך (אידריס), ח'דר, שועייב, אליאס ומוחמד (עליו השלום והברכות של אלוהים על כולם), גבריאל, מיכאל, מלאכים [אחרים], וכן הלאה. מצבם של אלה שהתכחשו לאלוהים וסטו מדרכו הם כמו הסיפורים של נמרוד, פרעה, *עד*, אנשי לוט, אנשי *טובה*, אנשי החורשה, הכופרים במכה, עובדי יצירות האדם, השדים וכן הלאה. היתרון של חלוקה זו טמון בעוררות הפחד, במתן אזהרה ובקידום התחשבות. חלוקה זו כוללת גם סודות, אינדיקציות ורמזים, הדורשים מחשבה ממושכת. ניתן למצוא ענבר אפור ועץ אלוורה פורח טרי בתיאור התנאים של שתי קבוצות אנשים אלה. הפסוקים המתגלים עליהם הם כה רבים, שאין צורך לדרוש אותם ולקבץ אותם.

החלוקה <u>החמישית</u> [של פרקי הקוראן ופסוקים] עוסקת בטענות הכופרים נגד האמת, בהסבר ברור להשפלתם באמצעות הוכחות ברורות ובגילוי בולט של שקריהם ורמאותם העצמית. שקריהם נחלקים לשלושה סוגים: האחד הוא לדבר על הקב"ה (יתעלה!) במונחים שאינם ראויים לו, כגון שהמלאכים הם בנותיו, שיש לו זרעים, שיש לו שותפים וכדומה. השני הוא להתייחס לשליח האל מוחמד (שאלוהים יברך אותו ויברך אותו!) כמכשף, מגיד עתידות ושקרן, לסרב להאמין בנבואתו ולומר שהוא אדם ככל העמים ולכן אינו ראוי שילכו אחריו. השלישי הוא הכחשת היום האחרון, הכחשת תחיית המתים, תחיית המתים, גן העדן, הגיהינום, והכחשת ההשלכות של ציות ואי ציות לאלוהים. בטיעוניו (המרומם!) המבוססים בהוכחות נגד הכופרים קיימות דקויות ומציאויות שבהן ניתן למצוא תרופת נגד גדולה. גם הפסוקים העוסקים בחלוקה זו הם כמובן רבים.

<u>החטיבה השישית</u> [של פרקי הקוראן ופסוקי הקוראן] מגדירה את מילוי החובות בשלבי הדרך [אל האל] ואת אופן נקיטת האספקה וחיפוש המוכנות על ידי הכנת כלי הנשק שיהדוף את השודדים והשודדים בשלבים. ההסבר לכך הוא שהעולם הוא אחד השלבים של הנוסעים אל ה' (יתעלה!), והגוף הוא כלי. האיש שמזניח את ניהול הבמה והרכב לא יכול להשלים את המסע שלו. כל עוד הוא לא יסדר את ענייני פרנסתו, לא ניתן להשיג את המשימה של דבקות גמורה בקב"ה, הזהה לחציית הדרך אליו. מסירות זו אינה יכולה להיות שלמה עד שגופו בריא וצאצאיו ימשיכו. שני אלה הופכים לשלמים על ידי שימור קיומם ועל ידי הדיפת הדברים המשחיתים אותם והורסים אותם. באשר לאמצעים לשימור קיומם, הם אוכלים ושותים שנועדו להמשך קיומו של הגוף וליחסי מין שנועדו להמשך קיומם של צאצאים. המזון נוצר כאמצעי חיים, והנקבות כאמצעי להמשך קיומם של המינים. אבל אכילים ונשים אינם מיוחדים בסמכות האיכות המולדת שלהם. אם היה נשאר עניין זה ללא קביעת כללי ייחודם [לאחדים בלבד], היו בני האדם מזניחים אותו ונלחמים בינם לבין עצמם, והדבר היה מסיט אותם מללכת בדרך [אל ה']; אכן, זה היה מוביל אותם לאבדון.

הקוראן, אם כן, הסביר את כללי ההתמחות ביחס לעושר בפסוקים העוסקים במכירה, ריבית, מתן וקבלת הלוואות, חלוקת ירושות, הסיבות להוצאות הנדרשות, חלוקת השלל, צדקה, נישואין, שחרור עבדים ולקיחת שבויים בקרב. הקוראן הגדיר [גם] את אופן ההתמחות בעושר, בעת ההאשמה, על ידי הודאה, שבועה ועדים. באשר למומחיות ביחס לנשים, היא מתוארת בפסוקים הנוגעים לנישואין, גירושין, הסתלקות מגירושין, תקופת הפרישה החוקית הניתנת לאלמנה או לגרושה לפני שתוכל להינשא בשנית, *חולה,* נדוניה (סכום חובה המשולם לאישה על ידי בעלה בעת הנישואין) וכן בפסוקים הנוגעים לאותן נשים שהנישואין עמן אסורים מחמת קרבת דם וקרבה באמצעות חתונה. האמצעים להדוף את אותם אלמנטים המשחיתים הן את תקינות הגוף והן את המשך קיומם של צאצאים הם העונשים המגבילים את האדם מאותם יסודות. העונשים הללו הם כמו מלחמה בתוקפנים ומאבק נגד אנשים לא צודקים, עונשים, פיצויים, תוכחות, כפרות, כופר דם [למשפחות קורבנות הרצח] ונקמה [על עוולות שנעשו לחפים מפשע]. הצדק וכופר הדם נקבעו כאמצעי הרתעה מפני מאמץ להרוס את חייו ואת גופו [של אחר]. העונשים על גניבה ושוד בכבישים נקבעים כאמצעי להדוף את מה שהורס את העושר, שהוא אמצעי הפרנסה. העונשים על ניאוף, האשמת שווא נקבעים כאמצעי הרתעה ממה שמפריע לענייני צאצאים ושושלות ומשחית את האמצעים להמשכיות המין האנושי ולדורות הבאים. המאבק נגד התוקפים מצווה להדוף את מה שייגרם על ידי מכחישי האמת, כלומר, אי סדר באמצעי הפרנסה והפולחן, שעל ידי שניהם הושגה [המשימה] להשיג את אלוהים. המאבק באנשים לא צודקים מצווה להדוף את הבלבול שיופיע כאשר העם הסורר יחמוק משליטת השלטון המופקדת בידי מי ששומר על ההולכים [בדרך האל] ותומך בצדיקים, כסגנו של שליח ריבונו של כל העולמים. הפסוקים המתגלים בעניינים אלו אינם נסתרים מכם. הם מגלמים עקרונות יסודיים, יתרונות, חוכמה ותועלת, שכולם מובנים על ידי מי שמהרהר ביופיו של החוק הנגלה המתאר את גבולות השיפוט בענייני החיים האלה. החלוקה השישית הזו [גם של פסוקי הקוראן] כוללת את מה שמכונה חוקי, אסור וגבולות האל. בפסוקים הנכללים בחלוקה זו ניתן למצוא את המושק החזק ביותר.

אלה [שש חלוקות או קטגוריות של כל פסוקי הקוראן] מהווים אז את המפגש של הלימודים הללו הכלולים בפרקי הקוראן ובפסוקים שלהם. אם תשחילו את שש החלוקות הללו יחד עם הענפים המיועדים להן על חוט אחד, תמצאו שיש עשרה סוגים [של פסוקי קוראן]. [הם נוגעים] למהות האלוהית [או ישות האל*ד'את*], לתכונות האלוהיות [*סיפאת*], לעבודה האלוהית (*אפעל*), לחיים הבאים [לאחר שהחיים הארציים הללו מסתיימים במוות], לדרך הישרה (כלומר, הדרך הרוחנית המובילה לאלוהים ולגנוסיס או *לעריפה*), לטהרה ולייפוי [של הנשמה, כלומר *תחזקיה*] או תורות הקשורות לרוחניות המכוונת את האדם לגנוסיס של אלוהים], התנאים של הקדושים (שהשיגו

גנוסיס ושלמות רוחנית), התנאים של אלה שדחו את אלוהים, הוויכוחים [שלו] עם הכופרים [כדי לעזור להם לראות את אור האמת], ו[לבסוף] גבולות השיפוט המשפטי [כדי לשמור על החיים, הרכוש, השלום והשגשוג לטובת החברות האנושיות].

מראה מלוטשת של הלב ואור האמת המשתקף בו

ע'זאלי מרחיב עוד על מציאותה של הנשמה וכיצד היא מסוגלת להגיע למצב של גנוסיס ("*מעריפה*") של האל, שהוא תכלית חיי האדם ובו תלויה השגת האושר הנצחי וההצלחה האינסופית, בכרך השלישי (הידוע גם בשם "רבע ההרס של הנשמה") של ספרו המפורסם ביותר "*יחיא עולום א-דין*" או "תחיית הידע של הדרך לאלוהים" (4 כרכים) כדלקמן [10]:

יש לדעת שמושב הידע הוא הלב, ואני מתכוון לחומר הדק והעדין השולט בכל חלקי הגוף וכל איבריו מצייתים לו ומשרתים אותו. ביחסו לטבעו האמיתי של המובן, הוא כמו מראה ביחסו לצורות ההופעות המשתנות. כי כשם שמה שמשתנה, יש לו צורה, והתמונה של הצורה ההיא משתקפת במראה ומיוצגת בה, כך גם לכל מובן יש טבע מיוחד משלו, ולטבע הזה יש צורה המשתקפת ומתגלה במראה הלב. כשם שהמראה היא דבר אחד, צורות הפרטים הן דבר אחר, וייצוג דמותם במראה הוא דבר שלישי. אם כן, שלושה דברים בסך הכל, כך שגם כאן יש שלושה דברים: הלב, הטבע הספציפי של הדברים והייצוג והנוכחות של אלה בלב. השכל מייצג את הלב שבו קיים הדימוי של הטבע הספציפי של הדברים. המובן מייצג את הטבע הספציפי של הדברים. הבנה מייצגת את ייצוג התמונה במראה.

כמו שפעולת האחיזה, למשל, דורשת את מה שאוחז, כמו היד, מה שאוחז, כמו החרב, ופעולת החיבור בין החרב והיד על ידי הנחת החרב ביד שנקראת פעולת האחיזה, כך גם הנוכחות של צלם המובן לתוך הלב נקראת הבנה. המציאות הייתה קיימת וכך גם בלב, אבל לא הייתה שום הבנה, כי ההבנה מייצגת את נוכחות המציאות בלב. באופן דומה, החרב הייתה קיימת וכך גם היד, אבל לא היה שום דבר שנקרא 'פעולת האחיזה והאחיזה', כי החרב לא ממש נכנסה ליד. נכון שהאחיזה מסמלת את נוכחות החרב עצמה ביד, ואילו המובן עצמו אינו נכנס ללב. כי האש עצמה אינה נכנסת ללבו של מי שמכיר את האש, אלא מה שנוכח בפועל בהגדרתה ובטבעה האמיתי התואם את צורתה. לכן, ההשוואה של הלב עם המראה מתאימה יותר, כי האדם עצמו אינו נוכח באמת במראה, אלא יש רק תמונה התואמת אותו, ולכן נוכחות של תמונה בלב התואמת את הטבע האמיתי של המובן נקראת הבנה.

ייתכן שהמראה לא תשקף את הצורות מחמש סיבות: ראשית, בגלל פגם בצורתה, כמו למשל חתיכת ברזל גולמי לפני שהיא מסובבת ומעוצבת ומלוטשת; שנית, בגלל לכלוך על פני השטח שלו וחלודה וקהות, למרות שהוא מושלם בצורתו; שלישית, מכיוון שהוא מופנה מכיוון האובייקט לכיוון משהו אחר, כמו למשל, אם האובייקט היה מאחורי המראה; רביעית, בגלל צעיף שהונח בין המראה לחפץ; וחמישית, בגלל בורות לגבי כיוון האובייקט הרצוי, כך שאי אפשר למקם אותו לפני המיקום והכיוון של האובייקט.

בדומה לכך, הלב הוא מראה המוכנה לשקף בו את טבעה האמיתי של המציאות של כל הדברים. ללבבות חסר ידע, שחסר להם רק בגלל חמש הסיבות הבאות:

הסיבה הראשונה היא פגם בטבעו, כמו לב של ילד שאינו משקף דברים מובנים בגלל חוסר השלמות שלו.

הסיבה השנייה היא מפני הקהות של מעשי המרדנות, והזוהמה שנערמה על פני הלב מפני תאוות רבות, שהן מונעות את טוהר הלב וטוהר הלב. המציאות מפסיקה להתגלות בה ביחס לחשיכתה ולזוהמה שנערמה עליה. לכך התייחס שליח האל, הנביא מוחמד (עליו השלום) בהצהרתו: "כאשר אדם מבצע

חטא, משהו ממחשבתו נוטש אותו ואינו חוזר אליו". כלומר, על לבו מתפשטת קהות שהשפעתה נשארת לנצח, גם כאשר מטרתו היא להסיר אותה במעשה טוב. אבל אם הוא עשה את המעשה הטוב בלי המעשה הרע הקודם, אז אין ספק שהלב יזרח יותר. אבל כשקדם המעשה הרע, אבד ערך המעשה הטוב, אף על פי שהלב הוחזר על ידו למצבו לפני המעשה הרע, אבל אורו לא גדל על ידי זה. זהו אובדן ברור ופגם בלתי נמנע. המראה שהוכתמה ולאחר מכן ניגבה במטלית ליטוש, אינה דומה לזו שניגבה עם המלטש כדי להגביר את בהירותה ללא כל כתם קודם. לכן ציות לאלוהים והתנגדות לדרישות התאווה, מאיר את הלב ומטהר אותו. לכן, האל הכול יכול אומר:

وَالَّذِينَ جَٰهَدُوا۟ فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا

"אלה ששואפים בדרכינו, אנו בוודאי ובהחלט נדריך אותם בדרכינו". (קוראן, פרק 29, פסוק 69)

שליח האל, הנביא מוחמד (עליו השלום) אמר: "אלוהים גורם למי שפועל על פי הטוב ביותר שהוא יודע להפוך ליורש של ידע שהוא לא יודע". (סיפור זה מדווח באוסף של מסורות נבואיות הנקראות "אבו נעים" בסמכותו של אנס).

הסיבה השלישית היא שהלב עלול להפנות את הלב לכיוון המציאות המבוקש. לבו של עבד ה' הצדיק והצייתן, למרות היותו בהיר, אולי אין לו את האמירה הברורה של המציאות, שכן הוא אינו מחפש את המציאות, ואין לו מראה [של הלב] הפוכה לכיוון הדבר המבוקש. יתכן שכל תשומת לבו נתפסת במעמקי הכניעה הגופנית או סידור אמצעי פרנסתו, ומחשבתו אינה פנויה להתבונן בשכינה ובמציאות הא-לוהית הנסתרת. כך מתגלה לו רק מה שהוא חושב עליו, בין אם אלה הפגמים הקטנים של יצירותיו הדתיות או הפגמים הנסתרים של הנפש אם אלה הם שמעסיקים את מחשבתו, או האינטרסים של פרנסה אם הוא חושב עליהם. אם הגבלת תשומת הלב למעשים ולפרטים של מעשי ציות, מונעת את גילוי המציאות בבהירות, מה הערכתך לגבי מי שמבזבז את מרצו בתאוות ובתענוגות של העולם הנוכחי והדברים הקשורים בו? כיצד התגלות אמיתית לא צריכה להיות מוסתרת מאדם כזה?

הסיבה הרביעית היא הצעיף. האדם הצייתן שהתגבר על תיאבונו והקדיש את עצמו אך ורק למציאות מסוימת לא יכול לגלות לו זאת מכיוון שהיא מוסתרת ממנו על ידי אמונה כלשהי שהייתה לו מילדותו המוקדמת, והוא הלך אחריה וקיבל אותה בעיוורון בתום לב. אמונה זו מרחיקה אותו מטבעה האמיתי של המציאות ומונעת מדבר להתגלות ללבו בניגוד לפרשנויות המחמירות של הדוקטרינות שהוא קיבל בעיוורון. גם זה הוא צעיף גדול שמאפיל על רוב התיאולוגים הסכולסטיים המוסלמים ואלה שהם חסידים נלהבים של אסכולות משפטיות, אם לא רוב הצדיקים המהרהרים בריבונות השמיים והארץ; כי הם מוסתרים על ידי ההליכה העיוורת שלהם אחר דוגמות שהתקשו בנפשם והתקבעו היטב בלבם, והפכו לצעיף בינם לבין תפיסת המציאות.

הסיבה החמישית היא הבורות לגבי הכיוון שממנו יש להשיג את הידע של הדבר המבוקש. כי הטירון אינו יכול להשיג ידע על מה שאינו ידוע אלא על ידי היזכרות במדעים הקשורים למה שהוא רוצה. ברגע שהוא נזכר בהם ומסדר אותם בתוכו בסדר מיוחד שאליו נקרא השם המלומד 'תהליך של דדוקציה', אז הוא ימצא את הכיוון של הדבר המבוקש וטבעו האמיתי יתגלה בבירור ללבו. כי הדברים שאינם אינסטינקטיביים שהאדם רוצה לדעת, אינם יכולים להיתפס אלא ברשת הידע הנרכש; אכן, שום פריט ידע אינו נרכש אלא משני פריטי ידע קודמים הקשורים ומשולבים בדרך מיוחדת, ומצירופם נרכש פריט ידע שלישי... לכל פריט ידע יש שני מקורות מיוחדים ודרך מסוימת לשילוב ביניהם ומשילוב זה נרכש פריט הידע הנגזר המבוקש. הבורות במקורות הללו ובאופן שילובם היא המעכבת את ההבנה. כדוגמה לכך, כבר הוזכרה הבורות לגבי הכיוון בו נמצא האובייקט.

דוגמה נוספת היא של אדם שרוצה לראות את פניו במראה. אם הוא מרים את המראה מול פניו, אין הוא מניח אותה מול תנוחת פניו, ולכן אינה מופיעה בה. אם הוא מחזיק אותה מאחורי פניו ופניה אליה, הוא מפנה את המראה מעיניו ולכן אינו יכול לראות לא את המראה ולא את השתקפות הפנים שבה. לכן, הוא זקוק למראה נוספת כדי להציב מאחורי פניו, כאשר המראה הראשונה פונה אליה באופן שיוכל לראות אותה ועליו להקפיד על היחס הנכון בין הצבת שתי המראות כך שתמונת פניו תשתקף במראה שממול, ותמונת המראה הזו תשתקף במראה השנייה הפונה לעין. ואז העיניים קולטות את תמונת פניו. לכן, בחיפוש אחר ידע, ישנן דרכים מוזרות שבהן יש פניות ערמומיות ודרכים אלכסוניות, מוזרות יותר מאלה שהזכרנו לגבי המראה, ואכן נדיר על פני האדמה הוא זה שמונחה לדרך הראייה הברורה דרך הדרכים הברורות הללו.

אלה הן הסיבות שמונעות מהלב להכיר את טבעם האמיתי של הדברים. אחרת, כל לב מסוגל מבחינה חוקתית להכיר את המציאות, שכן הוא דבר אדוני ואצילי, הנבדל משאר החומרים בעולם על ידי תכונה מיוחדת זו ותכונה נאצלת, אליה הוא מכונה בהצהרתו של האל הכול יכול:

إِنَّا عَرَضْنَا ٱلْأَمَانَةَ عَلَى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱلْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَن يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا ٱلْإِنسَٰنُ ۖ إِنَّهُۥ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴿٧٢﴾

"אכן הצענו את האמון לשמים ולארץ ולהרים והם סירבו לשאת אותו ופחדו ממנו, אך האדם התחייב לשאת אותו. אכן, הוא היה לא צודק ובור". (קוראן, פרק 33, פסוק 72)

הכוונה היא לתכונה המיוחדת המייחדת את האדם מהשמיים, מהארץ ומההרים, שבאמצעותה הוא יכול לשאת את בטחונו של הקב"ה. אמון זה הינו הידע (הרוחני) החווייתי והמונותאיזם.

לבו של כל אדם, במבנה המקורי שלו, מתאים ומסוגל לשאת את האמון הזה, אבל הסיבות שהזכרנו, מונעות ממנו לשאת את העול הזה ולממש את האמון הזה. בהקשר זה, אמר שליח האל, הנביא מוחמד (עליו השלום): "כל ילד נולד על ה*פיטרה*' (טבעו המולד האמיתי של האדם התואם לחלוטין את המציאות האלוהית ואת האמיתות האוניברסליות), ורק הוריו הופכים אותו ליהודי, נוצרי או מאגי". (סיפור זה מדווח על ידי אוסף של סיפורים נבואיים *סאחי מוסלמי* על סמכותו של בן לווייתו הנבואי אבו הורײרה). שליח האל, הנביא מוחמד (עליו השלום) הוסיף ואמר: "אלמלא העובדה שהשדים מרחפים מעל ליבם של בני אדם (כלומר, בני האדם), הם היו יכולים לראות את ריבונות השמים". זוהי התייחסות לרבים מהמכשולים הללו המהווים את הצעיף בין הלב לשליטה.

לכך גם ההתייחסות בסיפור על סמכותו של אבן עומר (עליו השלום) בו אמר: "שליח האל (עליו השלום) נשאל: 'הו שליח האל! איפה אלוהים? בארץ או בשמיים?" אמר לו: 'בלב יצוריו המאמינים'". על פי סיפור מסוים, אלוהים אמר: " לא ארצי ולא שמי יכלו להכילי, כי אם לבו הרך והרגוע של עבדי" . עוד מסופר כי שליח האל, הנביא מוחמד (עליו השלום) נשאל: "מי הם הטובים שבאנשים?" הוא השיב: "כל מאמין שליבו מטוהר [ומטוהר מכל זוהמה פנימית]". הם שאלו: "מהו הלב הנקי?" הוא ענה: "זהו הלב הטהור ירא האלוהים שאין בו רמאות, לא עוול, לא בגידה, לא טינה ולא קנאה [לכן הלב טהור ונקי מכל רע]".

בהקשר זה, אמר עומר אבן אל-ח'טאב (עליו השלום): "ראה לבי את אדוני כאשר הסיר את המסך, בשל אדיקות". כי אם מסירים את הצעיף בינו לבין לבו, העולם החומרי הנראה ושליטתו של הבלתי נראה מתגלים בבירור בלבו, והוא רואה גן שרוחבו של חלק ממנו הוא רוחב השמיים והארץ. מרחבו הכולל גדול מהשמים והארץ, שכן השמים והארץ מייצגים את העולם החומרי הנראה לעין, שלמרות היותו רחב בהיקפו ומרחיק לכת במצפנו, הוא עדיין סופי ביחס לשלם. אבל שליטתו של הבלתי נראה הבלתי נראה היא חסרת גבולות, והיא מורכבת מאותן תעלומות שהן מעבר לטווח הראייה של העיניים ונתפסות רק על

ידי תובנה. נכון שרק חלק ממנו נראה לעיניים ונתפס רק על ידי תובנה. נכון שרק חלק ממנו מופיע ללב, אך כשלעצמו וביחסו לידיעת ה', הוא אינסופי.

העולם החומרי והריבונות הבלתי נראית יחדיו תחת סיווג אחד, נקראים השכינה האדונית, שכן השכינה האדונית מקיפה את כל הדברים הקיימים. כי אין דבר מלבד אלוהים, מעשיו ושליטתו; ומשרתיו הם חלק ממעשיו. מה שנראה מזה ללב הוא, לפי אחדים, הגן עצמו; אך לפי אנשי האמת, הוא האמצעי לזכות בגן עדן, ומידת נחלתו בגן עדן היא ביחס למידת ידיעתו, ולמידת התגלות לו ה' ותכונותיו ומעשיו. הכוונה של כל מעשי הפולחן ופעולות האיברים הללו היא טיהור, שיפור, הארה והארה של הלב. אלוהים אומר בקוראן:

قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّىٰهَا ﴿٩﴾

"משגשג [מצליח ומשיג אושר] הוא זה שמטהר אותו (כלומר, את הלב)." (קוראן, פרק 91, פסוק 9)

מטרת הטהרה היא להשיג את הארת האמונה בו; אני מתכוון לאור הזוהר של ידיעת האל (כלומר, גנוסיס או "*מעריפה*"). זו הנקודה בהצהרתו של האל הכול יכול:

فَمَن يُرِدِ ٱللَّهُ أَن يَهْدِيَهُۥ يَشْرَحْ صَدْرَهُۥ لِلْإِسْلَـٰمِ

"כל מי שאלוהים רוצה להדריך, הוא מרחיב את לבו לאסלאם (כלומר, כניעה לרצון האל ולטוהר ולהארה של הנשמה שאור האמונה האמיתי וגנוסיס האלוהים מביאים לתוכו)." (קוראן, פרק 6, פסוק 125)

أَفَمَن شَرَحَ ٱللَّهُ صَدْرَهُۥ لِلْإِسْلَـٰمِ فَهُوَ عَلَىٰ نُورٍ مِّن رَّبِّهِۦ

"האם, אם כן, מי שאלוהים פתח את לבו לרווחה בנכונות להתמסר לו, כך שהוא מואר באור [הזורם] מפרנסתו (כלומר, אלוהים), [משול לעיוורים וחרשי לב?]" (הקוראן, פרק 39, פסוק 22)

וההארה והאמונה הזאת יש לה ג' מדרגות: המדרגה הראשונה היא אמונת ההדיוטות שהיא חיקוי עיוור גרידא. הדרגה השנייה היא אמונתם של תיאולוגים סכולסטיים המעורבת בחשיבה לוגית. המדרגה השלישית היא אמונת הגנוסטים, שהיא ראייה ברורה באור הוודאות.

אבהיר לך זאת באמצעות דוגמה: להודאה שלך שזייד, למשל, נמצא בבית יש שלוש דרגות. הראשון הוא שמישהו סיפר לך, מישהו שחווית שהוא דובר אמת ומעולם לא היית ידוע שהוא משקר ומעולם לא פקפק בדברו. לבך, מעצם השמיעה, מקבל בשלווה את הדו"ח שלו ומרוצה ממנו. זוהי האמונה על ידי קבלה עיוורת גרידא, ומטבע כזה היא אמונתם של ההדיוטות. שכן כאשר הם הגיעו לגיל ההבחנה, הם שמעו מאבותיהם ואמהותיהם על קיומו של אלוהים, על ידיעתו, רצונו, כוחו ושאר תכונותיו; גם על שליחת שליח האל, הנביא מוחמד (עליו השלום והברכות של אלוהים עליו), על אמיתותו ועל המסר שלו. הם קיבלו אפילו כפי ששמעו והתבססו בו ושבעו ממנו, ומעולם לא עלה בדעתם לחלוק על מה שאמרו להם אבותיהם, אמותיהם ומוריהם בשל ההערכה הרבה שרחשו להם. אמונה זו היא הגורם היעיל לישועה בעולם הבא, ואלה המאמצים אותה נמצאים בדרגות הראשונות (כלומר, הנמוכות ביותר) של אנשי הימין (כלומר, האנשים שיזכו בישועה) אך לא בקרב אלה המתקרבים לאלוהים. כי באמונה זו יש גילוי מיסטי, לא תובנה, ולא הרחבת הלב באור הוודאות, שכן ייתכן שטעויות טמונות במה שנשמע מיחידים, ואף לא מקבוצות, במה שנוגע לדוקטרינה. גם ליבם של יהודים ונוצרים מרוצה ממה שהם שומעים מאבותיהם. המוסלמים מאמינים באמת, לא משום שלמדו אותה, אלא משום שדבר האמת הועבר אליהם.

הדרגה השנייה של האמונה היא שאתה שומע את דבריו וקולו של זייד מתוך הבית, אך מאחורי קיר ואתה מסיק מכך את עובדת הימצאותו בבית. אז האמונה שלך, ההודאה שלך והוודאות שלך שהוא

בבית חזקות יותר מהאמונה שלך באמצעות שמועות בלבד. כי אם אומרים לך שהוא נמצא בבית, ואם אתה שומע את קולו, אתה נעשה בטוח בזה, כי הקול מצביע על צורה וצורה למי ששומע אותו בתנאי שיראה את הצורה. אז הלב שלו שופט שזה הקול של אותו אדם. זוהי אמונה מהולה בהוכחה. ייתכן גם שהטעות תבוא מכיוון שקול אחד עשוי להידמות למשנהו. כמו כן, העמדת פנים אפשרית באמצעות חיקוי הקול. דבר זה אינו עולה על דעתו של השומע, שכן הוא לא חשב על האשמה כזו, או שלמישהו הייתה מטרה בסילוק וחיקוי כאלה.

הדרגה השלישית של האמונה היא להיכנס הביתה ולהסתכל עליו ולראות אותו במו עיניך. זהו הידע החווייתי האמיתי וההתבוננות הוודאית. הדבר דומה לידיעתם של בני האדם המתקרבים לאלוהים ושל אוהבי האמת הכנים, שכן אמונתם מבוססת על עדות. אמונה זו כוללת את זו של הדיוטות ושל תיאולוגים סכולסטיים ויש להם יתרון נוסף ברור מאוד שאינו מותיר מקום לאפשרות של טעות. נכון שמאמינים ממעמד זה נבדלים בדרגתם בהתאם להישגיהם בידע ולדרגות הגילוי.

דוגמא להבדל בדרגות הידיעה היא, שאדם אחד רואה את זייד בבית כשהוא קרוב בחצר ובזמן שהשמש זורחת ולכן הוא רואה אותו בשלמות, ואילו אדם אחר רואה אותו בחדר או מרחוק או בערב כדי שצורתו תהיה ברורה מספיק כדי שיוכל להיות בטוח שזה הוא. אבל הפרטים הקטנים והמאפיינים הנסתרים של צורתו אינם ברורים לו. השונות בדרגות של ראיית אמיתות שהתגלו על ידי אלוהים היא מסוג זה. לגבי ההבדל בהשגת הידע, זה כאילו אדם רואה בבית את זייד, עמרו, בכר ואחרים ואילו אחר רואה רק את זייד. הידע של הראשון גדול ללא ספק מזה של האחרון בגלל שפע הדברים הידועים.

זהו מצב הלב ביחס למדעים ואלוהים יודע הכי טוב מה נכון.
.....

נפלאות ותעלומות הלב

יש לדעת שפלאי הלב הם מעבר לתחום של מה שהחושים מסוגלים לתפוס, כי הלב הוא גם מעבר לתפיסה החושית. ההבנות חלשות מכדי לתפוס, אלא באמצעות דוגמה מוחשית, כדי לחוש את מה שאינו נתפס באמצעות החושים. לכן נבאר זאת לאנשים חלשי הבנה באמצעות שתי דוגמאות.

לדוגמא הראשונה, נניח שנחפר באדמה מאגר מים, שלתוכו ניתן לצבור את המים מפני השטח שמעל דרך נחלים הזורמים לתוכו. וכן מותר לחפור את קרקעית המאגר ולהוציא ממנה את העפר עד שמגיעים למעיין המים הטהורים, ואז פורצים ממנו המים עד שמגיעים למעיין המים הטהורים, ואז המים פורצים מתחתית המאגר. המים טהורים וקבועים יותר ואולי שופעים ושופעים יותר. אז הלב הוא כמו המאגר והידע כמו המים. חמשת החושים החיצוניים הם כמו הזרמים. הידע יכול להיות מובל אל הלב באמצעות זרמי [חמשת] החושים והתבוננות בדברים הנצפים עד שהוא מתמלא בידע. אפשר גם לעצור את הזרמים הללו ממנו על ידי בדידות ופרישה והרחקת העיניים מלראות ואז להתיישב בעומק הלב על טיהורו והסרת שכבות הכיסויים ממנו עד שמעיין הדעת פורץ מתוכו. אך אתם יכולים לומר: "כיצד יכול הידע לפרוץ מתוך הלב עצמו כשהוא חסר ממנו?" דעו שזהו אחד מפלאי תעלומות הלב. אסור לעסוק בו במדע הדת המעשית [שכן הוא שייך לידע אזוטרי].

מה שניתן להזכיר הוא שטבעם האמיתי של הדברים נכתב בלוח השמור ("*לא מחפוז*"), ולמעשה בלבבות המלאכים הקרובים [למציאות האלוקית]. כי בדיוק כפי שאדריכל משרטט תוכניות לבנייה על נייר ריק ואז מביא אותן לידי מימוש בהתאם לעיצוב או לארכיטיפ. כך, בורא השמים והארץ כתב על הלוח המשומר ארכיטיפ של העולם מתחילתו ועד סופו ולאחר מכן הביא אותו לידי מימוש בהתאם לארכיטיפ. מהעולם שהובא לידי מימוש בדמות הארכיטיפ, מועבר לחושים החיצוניים ולדמיון החזק דימוי נוסף. כי כל המתבונן בשמים ובארץ ואחר כך עוצם את עיניו, רואה בדמיונו את תמונת השמים

והארץ כאילו הוא מביט בהם; ואם השמים והארץ היו נכחדים והוא עצמו היה שורד, הוא היה מוצא בתוכו את תמונת השמים והארץ כאילו הוא מתבונן בהם ומביט בהם. ואז מהדמיון שלו, מועברת השפעה ללב, כך שיש בו ייצוג של הטבע האמיתי של הדברים שנכנס לתחושה ולדמיון.

הייצוג בלב תואם את העולם המיוצג בדמיון, שבתורו מתאים לעולם כפי שהוא קיים בעצמו, חיצוני לדמיון וללב האדם. עולם קיים זה תואם את הארכיטיפ הקיים בלוח השמור. אם כן, יש לעולם ד' דרגות קיום. יש קיום בלוח השמור שהוא קודם לקיומו הגשמי. המשכו הוא קיומו האמיתי, שאחריו בא קיומו הדמיוני – אני מתכוון לקיומו של דמותו בדמיון. קיומו הדמיוני מלווה בקיומו האינטלקטואלי, אני מתכוון לקיומו של דמותו בתוך הלב. חלק מסדרי ההוויה הללו הינם בעלי אופי רוחני וחלקם בעלי אופי גשמי. מבין הרוחניים, חלקם רוחניים יותר בסדר הווייתם מאחרים. זהו חסד הנובע מהחוכמה האלוהית, שכן אלוהים יצר את גלגל העין שלך באופן כזה, שלמרות קטנותו, מצויר בתוכו צלם העולם, השמיים והארץ על כל היקפם הנרחב. ואז הוא ממשיך מהקיום בתחום התחושה לקיום בדמיון, וממנו לקיום בלב. כי לעולם לא תוכלו לתפוס דבר מלבד מה שהגיע אליכם, ואם הוא לא היה מציב תמונה של העולם כולו בתוך הווייתכם, לא הייתם יודעים את מה שנמצא בנפרד מכם. תהילה למי שסידר את הנפלאות הללו בלב ובעיניים ולאחר מכן עיוור את הלב והעיניים לתפיסתם, כך שלבבות רוב היצורים נעשו בורים לגבי עצמם ונפלאותיהם.

הבה נחזור כעת לתכלית הנשקפת ונאמר: "ניתן להעלות על הדעת שטבעו האמיתי של העולם יוכל להיות מיוצג בלב, פעם אחת מהחושים ופעם מהלוח המשומר, כשם שניתן להעלות על הדעת שתמונת השמש תיוצג בעין פעם אחת מהתבוננות ישירה בה ופעם מהתבוננות במים שעליהם זורחת השמש המשקפת תדמיתו. לכן, בכל פעם שמורמים הצעיפים בין הלב לבין הלוח המשומר, הלב רואה את הדברים שנמצאים בו והידע פורץ לתוכו החוצה, כך שהוא לא צריך לרכוש את הידע שלו דרך שדרות החושים. זה כמו פרץ מים ממעמקי האדמה. בכל פעם שהלב מתעסק בדברים בדמיון שמקורם בחושים, זה מסתיר אותו מלבחון את הלוח המשומר, בדיוק כפי שכאשר מים נשמרים בנחלים, הם נמנעים מלפרוץ החוצה מהאדמה; או בדיוק כפי שהוא מביט לתוך המים המשקפים את צלם השמש, הוא אינו מביט בשמש עצמה.

אם כן, ללב יש שתי דלתות. דלת אחת נפתחת לעבר שלטון הבלתי נראה שהוא הלוח השמור ועולם המלאכים. הדלת השנייה נפתחת לעבר חמשת החושים החיצוניים שאוחזים בעולם החומרי הנראה לעין. עולם גלוי זה דומה גם לשליטתו של הבלתי נראה במידה מסוימת. עכשיו העובדה שדלת הלב נפתחת לרכישת ידע דרך החושים היא דבר שאתם מבינים. אבל לגבי הדלת הנפתחת לריבונות הבלתי נראה ולבחינת הלוח המשומר, יש לך ידע מסוים באמצעות מדיטציה על נפלאות החזיונות והתבוננות הלב בשינה על מה שיהיה בעתיד או מה שהיה בעבר, ללא כל רכישה מצד החושים.

אולם דלת זו פתוחה רק למי שמקדיש את עצמו אך ורק לזיכרון ה'. שליח האל, הנביא מוחמד (עליו השלום) אמר: "אנשים בעלי מחשבה אחת לקחו את ההובלה". הוא נשאל: "מי הם?" הוא ענה: "אלה המתאהבים בזיכרון אלוהים, בשל תרגול מסירות זה שלהם, השליכו מהם את עול חטאיהם והם יבואו לתחיית המתים ללא עול". לאחר מכן הוא תיאר אותם על ידי כך שסיפר את דברי אלוהים: "אז אקרב אליהם עם פני. האם אתה חושב על מה שמישהו יודע איזה דבר אני רוצה להעניק למי שאני מפנה אליו את פני?" ואז הוא אמר: "הדבר הראשון שאני נותן להם הוא שאני מטיל משהו מאורי בלבם, והם מבשרים עליי כשם שאני מבשר עליהם". (סיפור זה מדווח על ידי אוספי החדית' סחיח מוסלם, אל-חכים, אל-ביהאקי וא-טבראני בסמכותו של בן לווייתו הנבואי אבו הוריירה).

הכניסה לבשורות אלו היא הדלת הפנימית. אם כן, כאן טמון ההבדל בין ידיעת הנביאים והקדושים לבין ידיעת המלומדים והפילוסופים: ידיעת הראשון באה מתוך הלב דרך הדלת הנפתחת לשליטת הנסתר, ואילו ידיעת הפילוסופים באה דרך דלתות החושים הנפתחות לעולם החומרי. לא ניתן לעסוק במלואם

בפלאי עולם הלב ובהתנודדותו בין העולם הנראה לעולם הבלתי נראה במדע הדת המעשית. אבל זו דוגמא שתלמד אותך את ההבדל במקום הכניסה של שני סוגי הידע.

הדוגמה השנייה תאפשר לך לדעת את ההבדל בין שני סוגי העבודה; אני מתכוון לעבודתם של המלומדים ולעבודתם של הקדושים. המלומדים עובדים כדי לרכוש את הידע עצמו ולקבץ אותו לתוך הלב, אבל הקדושים שבין הסופים, עמלים רק עד הסוף של ליטוש, ניקוי, בירור וריהוט הלב. מסופר שפעם הסינים והיוונים הביזנטיים התחרו זה בזה בפני מלך מסוים על יופי המלאכה שלהם באמנות ובציור. לכן החליט המלך למסור להם אכסדרה כדי שהסינים יוכלו לקשט את צד אחד שלה ואת היוונים הביזנטיים בצד השני, ולתת לווילון להיות תלוי ביניהם כדי למנוע מכל קבוצה להסתכל על השנייה. הביזנטים הביאו איתם צבעים יפים רבים, אך הסינים נכנסו ללא צבע כלל והחלו ללטש את צידם ולרהט אותו. כשהביזנטים סיימו, הסינים טענו שגם הם סיימו. המלך נדהם מההצהרה שלהם ומהאופן שבו הם סיימו וקישטו ללא כל צבע. אז הם נשאלו: "איך סיימתם את העבודה בלי שום צבע?" הם השיבו: "אין לך שום קשר לזה; פשוט תרים את הצעיף". וכך, הוא הורם והנה בצד השני, זרחו נפלאות המיומנות הביזנטית בתוספת תאורה וברק מסנוור, שכן בעוד שהצד השני הפך למראה מלוטשת בזכות ריהוט רב. לפיכך, יופיו של הצד שלהם גדל על ידי הבהירות הנוספת שלו ששיקפה בצורה מבריקה את יופיו של הצד השני. הדאגה של הקדושים (או הגנוסטים) בניקוי, ליטוש, טיהור והבהרת הלב עד שהטבע האמיתי של המציאות זורח בו בבהירות מירבית היא כמו עבודתם של הסינים. דאגתם של המלומדים והפילוסופים לרכישת ידע ולקישוטו, וייצוג קישוט זה בלב היא כעבודתם של הביזנטים.

אך יהיה אשר יהיה, לבו של המאמין לעולם אינו מת, ידיעתו אינה נמחקת עם המוות ובהירותה אינה מעורפלת. לכך התייחס אל-חסן באמרתו: "עפר לא יכלה את כסא האמונה". ידיעה זו היא אמצעי גישה שמקרב את האדם לקב"ה. אבל מה שהלב השיג מהידע עצמו, או מה שהוא השיג מהטוהר והיכולת לקבל את הידע שכותב על הלב, אינו מאפשר לו לוותר על ידע נוסף. אין אושר לאף אחד מלבד לימוד ידע מיסטי ודרגות מסוימות של אושר הן אצילות יותר מאחרות, בדיוק כפי שאין עושר ללא כסף. כי מי שיש לו *דירהם* (מטבע ישן) הוא עשיר ומי שיש לו מחסנים דחוסים הוא עשיר. ההבדל בין דרגות האושר הוא לפי ההבדלים בידע ובאמונה המיסטית, כשם שההבדל בין דרגות העשירים הוא לפי המחסור והשפע של כספם.

בנקודה זו מגיע לסיומו החלק הראשון של חיבור זה, העוסק בהסברת התכלית האמיתית של חיי האדם והשגת אושר נצחי והצלחה אינסופית. כעת מתחיל החלק השני של חיבור זה.

חלק שני: הצגת הדרך להשגת התכלית האמיתית של חיי האדם והשגת אושר נצחי וניצחון אינסופי

הקטעים הנבחרים מספריו הגדולים של ע'זאלי, המובאים בחלק הראשון של חיבור זה, מסבירים גם את הדרכים להשגת המטרה האמיתית של החיים וכתוצאה מכך אושר נצחי והצלחה אינסופית. החלק השלישי של חיבור זה יפרט ספרים שונים בעלי תועלת עצומה למטרה זו – כמעט כולם נכתבו על ידי ע'זאלי – שעיונם מספק הבנה עצומה והדרכה לדרך הנכונה. בחלק השני של חיבור זה, יוצגו סיפור נבואי ומסורת של גנוסטיקן גדול כדי להסביר את הדרך המובילה להגשמת המטרה האמיתית של החיים והשגת אושר נצחי והצלחה אינסופית. הסיפור הנבואי מסביר את המכשולים בדרך הרוחנית הגדולה הזו והמסורת מסבירה את הדרך להגיע למטרה הסופית. ע'זאלי מזכיר את הסיפור הנבואי הזה בספרו האחרון "*מנהג' אל-עאבדין אילה ג'נתו רב אל-עלאמין*", או "הדרך הטובה ביותר לעובדי האל,

המובילה אותם לגן עדן של אדון כל העולמים והישויות", ובפרק על ראוותנות והתפארות בכרך השלישי של קובץ החוכמה שלו, "*יחיא אל-עולום א-דין*", או "תחיית ידיעת הדרך אל האל", כדלקמן [11]:

עבדאללה בן מובארכ (עליו השלום) סיפר מח'אלד בן מעדן (עליו השלום) שהוא ביקש ממעאד בן ג'בל - בן לוויה נבואי גדול (שאלוהים ירצה ממנו) - לספר לו *חדית'* (מסורת של הנביא מוחמד [עליו השלום והברכות]) שאותו הוא זוכר וחוזר מדי יום ביומו בשל קושי וחומרה. מועאד' הסכים לעשות זאת אך בכה זמן רב. לאחר מכן הוא אמר:

"כמה אני משתוקק לפגוש את הנביא הקדוש (עליו השלום)!

פעם הייתי עם הנביא הקדוש מוחמד (עליו השלום). הוא רכב על גמל והוא (עליו השלום) לקח אותי לשבת מאחוריו. כשהמשכנו הלאה, הנביא הקדוש (עליו השלום) הביט לשמיים ואמר: "כל השבח לאלוהים המצווה על ברואיו כראות עיניו". ואז הוא פנה אלי ואמר: "אני אומר לך משהו, אם אתה זוכר את זה, זה יועיל לך, אבל אם תשכח את זה אז לא יהיה לך שום ויכוח בפני האל המרומם.

מועאד! לפני שברא את השמים, ברא הקב"ה שבעה מלאכים, אחד לכל רקיע ומינה מלאך אחד לשומר בכל שער השמים לפי מידות השער. כאשר שני המלאכים [השומרים]'*קירמאן קטיבין*' (שני מלאכים הנמצאים על שתי כתפיים של כל אדם ורושמים את כל המעשים, בין אם טובים או רעים) עולים עם מעשי המשרתים, יש בהם אור כמו אור השמש. כאשר הם מגיעים ל[שער] הרקיע הראשון, המלאך העומד שם כשומר מבקש מ*קיראמאן קטיבין*' (המלאכים השומרים של כל אדם) לדחוף את המעשה אל פניו של העבד [של אלוהים] (כלומר, האדם שמעשיו נלקחים לאלוהים). המלאך אומר: אני מלאך ה'גון'. אדוני, אלוהים ציווה עלי שלא אתן למעשה של מחזיר עונש לעלות.

ה'*קיראמאן קטיבין*' עולה שוב לרקיע השני עם עוד כמה מעשים של העבד שזוהרים כמו אור השמש. המלאך עוצר אותם שם ומבקש מהם לדחוף את המעשה בפני העבד, מכיוון שכוונתו במעשה זה הייתה להרוויח את משאבי העולם. אלוהי ציווה עלי לא להודות במעשה של אדם שעבד עבור מישהו אחר מלבד אלוהים. לאחר מכן המלאכים מקללים אותו (המילה הערבית לכך היא "*לנא*" שפירושה קריאה לאלוהים למנוע את רחמיו ממשרתו) עד הערב.

ואז המלאכים קמים עם מעשים [טובים] אחרים של העבד כמו צדקה, צום ומעשים טובים אחרים שהם מחשיבים כבעלי ערך וערך רב. אך כאשר הם מגיעים לרקיע השלישי, המלאך השומר עוצר אותם ומבקש מהם לדחוף את המעשים בפני העושה. המלאך אומר שהוא מלאך הגאווה. הוא נצטווה על ידי אדונו שלא להניח למעשים לעלות, כפי שרצה העושה במעשים להראות את עליונותו על בני האדם [מתוך גאווה ויהירות].

ה'*קירמאן קטיבין*' שוב קם עם עוד כמה מעשים [טובים] של משרת זה [של אלוהים] שזוהרים כמו כוכבים. אלה כוללים מעשים יפים כמו תפילות, 'חאג" (או עלייה לרגל), '*תסביח*' (זיכרון והאדרת האל), צום וכו'. כשהם מגיעים לרקיע הרביעי, המלאך השומר עוצר אותם ומבקש מהם לדחוף את המעשים בפניו של העושה. המלאך אומר להם: אני מלאך הצדקנות ונצטוויתי על ידי אדוני שלא להניח למעשים לעלות [אל ה'] כי העושה זייף את מעשיו בצדקנות.

לאחר מכן המלאכים מקשטים את מעשיו הצדיקים האחרים כמו כלה הכוללים '*חאג*" (או עלייה לרגל), חתירה בדרך ה' וכו', זוהרת כמו השמש. הם לוקחים אותם לרקיע החמישי. המלאך השומר [בשערי הרקיע החמישי] עוצר אותם ואומר: אני מלאך הקנאה. העושה ממשיך לקנא באלה שאלוהים העניק להם, ברחמיו, את חסדיו. האדם אינו מרוצה מהמענקים הנדיבים של אלוהים [לזולתו]. אדוני ציווה עלי לא לתת למעשיו לעלות גבוה יותר.

לאחר מכן המלאכים עולים לרקיע השישי עם מעשיו כמו היטהרות, טיהור מלא, תפילה, צום, 'חאג' (או עלייה לרגל) וכו'. המלאך השומר המוצב שם, עוצר אותם ואומר: אני מלאך ה'רחמים'. השליך את מעשיו בפניו כפי שמעולם לא הראה רחמים לאיש. הוא שמח לראות אחרים בצרות ובחוסר מזל. אדוני ציווה עלי שלא אתן למעשיו להתרומם גבוה יותר.

לאחר מכן, ה'*קיראמאן קטיבין*' עולה לרקיע השביעי עם עוד כמה מעשים של אדם זה כולל צדקה, תפילה, צום, חתירה בדרך האל, '*תקווה*' (יראת חסידות, יראת אלוהים ויראת אלוהים) וכו'. מעשים אלה משמיעים צלילים חזקים כמו מהדק רעם וברקים. המלאך ברקיע השביעי אומר: אני מלאך 'התהילה והשוויץ'. אדם זה התכוון לזכות בתהילה באמצעות מעשיו בחברתו ובאסיפות של '*עולמא*' (מלומדים) ואנשים בעלי מעמד ומכובד. אדוני ציווה עלי לא לתת למעשיו של האיש הזה לעלות גבוה יותר.

לפיכך, מעשה שלא נעשה אך ורק למען האל הנשגב הוא '*ריה*' (התפארות, ראוותנות או מעשים שנעשו כדי להרשים אחרים) והוא אינו מקבל מעשים כאלה. לאחר מכן המלאכים קמים עם מעשיו הטובים כמו תפילות, צום '*זכאת*' (חובת עניים או צדקה), '*חאג*" (עלייה לרגל), *עומרה* (מיני עלייה לרגל), אופי ידידותי, שתיקה, זיכרון לאלוהים וכו'. מלאכי הרקיע השביעי מלווים אותם כדי להבריחם עד שהם מגיעים לחצר האלוהית, שם מסירים את כל היריעות והם מעידים לפני אלוהים שמעשיו של העבד הזה הם אך ורק למען ה'.

ברגע זה, האל המרומם יאמר: אתם המלאכים דואגים למעשיהם של המשרתים האלה, ואני שומר על לבם. אני יודע שבמעשים האלה הוא לא התכוון לבקש את רצוני, והוא לא עשה אותם אך ורק למעני. אני יודע למה באמת התכוון במעשיו. ה*לאנה*' שלי (שלילת רחמי) תהיה עליו שהוא רימה אותך כמו גם את העם. עם זאת, הוא לא יכול היה לרמות אותי, מפני שאני יודע היטב את נבכי הלבבות הפנימיים ביותר. איש אינו יכול להישאר נסתר ממני או להימלט מאחיזתי, אך הוא עשוי לנסות בכל כוחו להתרחק ממני. יש לי ידע מלא על מה שקרה בעבר ומה יקרה בעתיד. הידע שלי מקיף את כל אלה שהלכו לעולמם ואלה שעוד יבואו. אני מודע לחלוטין לכל הסודות עם פרטיהם המלאים. איש אינו יכול לרמות אותי במעשיו. עבדי יכול לרמות את הבורים אך לא יוכל לרמות אותי, מכיוון שאני יודע את הנסתר. לכן אני שולח עליו את ה*לנה*' שלי (שלילת רחמי). שבעת המלאכים [השומרים] ושלושת אלפים המלאכים, כולם שולחים עליו את ה*לאנה*' שלהם. אז אסירי השמים אומרים שעליו תהא קללתם (*לאנה*') וקללות אלה המקללים רמאים כאלה.

לאחר ששמע את כל הפרטים הללו, פרץ מועאד (עליו השלום) בבכי ואמר: הו שליח האל! איך להיפטר מהאסון הזה? הנביא הקדוש מוחמד (עליו השלום) אמר: הו מועאד! ציית לנביא שלך באמונה מלאה ובשכנוע מלא. אמר מועאד': אתה שליח האל ואני מועאד בן ג'בל. כיצד אוכל לזכות בישועה? נביא האלוהים (עליו השלום) אמר: הו מועאד! אם מעשיך אינם עומדים במטרה, הגן על לשונך מלדבר רעה על אחרים ולבזות אחרים, במיוחד אחיך ו'*חפז*' (אלה שביצעו את כל הקוראן הקדוש בעל פה). אל תתערב בענייניהם של אחיך ושל אנשים אחרים. תן לעצמי הרע שלך (*נאפס*), להימנע מפגיעה בכבוד אחרים. אל תשבחו את עצמכם בכך שתדברו רעה על אחיכם המוסלמים. לעולם אל תחשוב לבסס את עליונותך על ידי השפלת אחרים. אל תנקוט בראוותנות כדי לזכות בתהילה. אל תעסיק את עצמך בענייני העולם עד כדי כך שתזניח לחלוטין את ענייני העולם הבא. אם מישהו יושב איתך, אל תדבר בסתר [ואל תלחש] עם האדם השלישי. אל תבטא בפני אחרים את עליונותך בקרב העם, שמא יאבדו מעשיך בעולם ובעולם הבא. הימנע באסיפות שלך מלדבר על נושאים של חוסר בושה (וולגריות) וזימה, שמא אנשים יתרחקו ממך בגלל התנהגותך הבלתי הולמת. אל תפגע בלשונך בכבודם של אחרים פן כלבי הגיהינום יקרעו אותך לגזרים. האל הכול יכול אמר בקוראן הקדוש:

وَٱلنَّٰشِطَٰتِ نَشۡطٗا ٢

"וכאשר יקרעו את הבשר מהעצמות." (קוראן, פרק 79, פסוק 2)

אז אמרתי: הו שליח האל! למי יש את היכולת לפעול על פי כל הצווים הללו? הנביא הקדוש (עליו השלום) אמר: הפעולה קלה לעבד שאלוהים מספק לו הקלה. לא לאהוב לאחרים את מה שאתה לא אוהב לעצמך. [מעשים בדרך זו עשויים להביא לך את ישועתך]". (חאפז עיראקי עשה אימות *חדית'* של כל *החדית'ים* המופיעים ב"*חיא עולום א-דין*" או "תחיית הידע על הדרך לאלוהים" של ע'זאלי וכינו את המקור למסורת נבואית זו "*כתאב א-זוהד לי אבן אל-מובארכ*" או "ספר ההימנעות מתאוות שפלות מאת אבן אל-מובארק" ו"*אבן אל-ג'וזי פי אל-מודועאת*")

ח'אלד בן מעדן (שאלוהים ירחם עליו) אמר כי מועאד לא דקלם את הקוראן הקדוש כפי שהוא דקלם את *החדית'* (או הסיפור הנבואי) הזה. הוא דיבר על *החדית'* הזה לעתים קרובות באסיפות שלו.

הלבבות רועדים מפחד ומחנק והמוחות מוטרדים מהמחשבה על האזהרות והסיכונים הגדולים המתגלים *בחדית'* זה. לכן, הכרחי לבקש את הגנתו ומקלטו של אלוהים ולהעמיד את עצמך בשערו, בוכה ובכל ענווה וכניעה כל הימים והלילות. אין לכם הגנה מפני הייסורים הללו מלבד רחמי האל. אינכם יכולים לחצות את הים הזה מבלי שאלוהים יביט בכם בחמלה. עליכם לקום מתרדמת הרשלנות, להבין את מטרת החיים ותכליתם, ולצאת למאבק אמיץ נגד העצמי בעמק הנורא הזה, כדי שתוכלו לזכות בגאולה בעולם הבא ולא ללכת עם אלה שנידונו לאבדן ולחורבן. עם זאת, העזרה תגיע רק מאלוהים והוא לבדו הרחום ביותר.

כעת יוצג כאן סיפור חשוב המסביר את הדרך להשגת מטרת החיים. ע'זאלי מזכיר סיפור זה בספרו "*איוהל ולאד*" או "בני היקר והאהוב" המופיע באוסף שלושת הכרכים של ספריו הקצרים "*מג'מועע רסא-אימאם ע'זאלי*" או "אוסף הספרים הקצרים של האמאם ע'זאלי" [[12]:

נאמר שבקרב התלמידים *והמורידים* (תלמידים המבקשים שלמות רוחנית והארה באמצעות השגת טיהור נשמתם מכל תשוקות ונטיות רעות תחת הדרכתו של מדריך רוחני שבתורו השיג לחלוטין את הטיהור הזה של הנפש ואת המעמד הגבוה לפני אלוהים באמצעות אימון, הדרכה, וקרבתו של מדריך רוחני אחר) של שייח' שאקיק בלח'י (שאלוהים ירחם עליו), היה תלמיד ותלמיד בשם חאתם (שאלוהים ירעיף עליו את רחמיו, שבתורו הפך למורה רוחני גדול מאוחר יותר באמצעות הכשרתו והדרכתו הרוחנית של שייח' שאקיק). יום אחד אמר לו השיח' שקיק בלח'י (שאלוהים ירחם עליו):

"הו חאתים! כמה זמן הייתי בחברתי (קרבה רוחנית) והקשבתי למה שאני אומר (מלמד)?"

השייח' חאתם ירחם עליו: "שלושים ושלוש שנים!"

השייח' שקיק בלח'י שאל:

"בפרק הזמן [הארוך] הזה, איזו תועלת הפקת ממני?"

השייח' חאתם (שאלוהים ירחם עליו) הגיב:

"[קיבלתי] שמונה הטבות [ממך]".

השייח' שקיק בלח'י (שאלוהים ירחם עליו) הגיב:

"*Inna Lillahi Wa Inna Ilaeyhe Raji'oon*."

"לאלוהים אנחנו שייכים ואליו נשוב (זו תחינה מהקוראן שנאמרת בזמנים של אובדן וצער)".

השייח' שקיק בלח'י (שאלוהים ירחם עליו) אמר:

"הו חאתים! ביליתי את כל חיי בהוראה ובהכשרה וזה עתה קיבלת ממני שמונה הטבות?"

השייח' חאתם (שאלוהים ירחם עליו):

"הו המורה שלי! אם ביקשתם [ממני] את האמת, אז המציאות היא מה שאמרתי לכם. אינני זקוק לעוד [תועלת] והיתרונות הללו מהידע מספיקים למדי משום שאני בטוח שאזכה לישועה [ולהצליח] בחיים האלה ובחיי העולם הבא באמצעות שמונה היתרונות הללו."

השיח' שקיק בלח'י (שאלוהים ירחם עליו) שאל אותו:

"בסדר! תגיד לי, מה הם שמונה היתרונות האלה?"

יתרונות שסופרו על ידי חאתם בן איסם

"הו המורה שלי! היתרון **<u>הראשון</u>** הוא שהסתכלתי על אנשי העולם הזה וראיתי שלכל אחד יש אהוב. אבל אהובי העם הללו הם כאלה שחלק מהם (כלומר, האהובים) נמצאים איתם (כלומר, העם) עד מחלתם המביאה למוות, חלקם עמם עד המוות, חלקם עמם עד שיגיעו לקברם, ולאחר הקבורה כל האהובים חוזרים משם. אף אחד מאהוביהם לא הולך איתם לקבריהם כדי לגור עמם שם ולהיות בחברתם [בחושך, בבדידות, בצמצום ובזוועה של הקבר]. הרהרתי בזה ואמרתי לעצמי שרק זה אהוב טוב שהולך איתם לקבר וחי עם אהובתו, שיפרנס את החברה, שיאיר את הקבר, שיהיה שותף ביום הדין ויעדיו. ראיתי שהאהוב היחיד שיש לו את המדות הללו הוא מעשיי הטובים. לאחר מכן [נחישות ומודעות], הפכתי את מעשיי הטובים לאהובי כדי שילך עמי בקברי [כשאמות], יספק לי את חברתו, יהפוך לנר דולק בקברי, יהיה שותף שלי בכל שלבי החיים בעולם הבא, ולעולם לא ייפרד ממני."

השיח' שאקיק בלח'י (שאלוהים ירחם עליו) אמר:

"בראבו הו חאתים! סיפרת דבר טוב מאוד. עכשיו ספר את היתרון השני".

"הו המורה שלי! התועלת **<u>השנייה</u>** היא, שהסתכלתי על בני העולם, וראיתי, שכולם הולכים אחרי התענוגים והרצונות של *הנפש*, והם משועבדים לרצונות של העצמי התחתון. כשראיתי זאת, התלבטתי בפסוק הקדוש הבא [מהקוראן]:

وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِۦ وَنَهَى ٱلنَّفْسَ عَنِ ٱلْهَوَىٰ ﴿٤٠﴾
فَإِنَّ ٱلْجَنَّةَ هِىَ ٱلْمَأْوَىٰ ﴿٤١﴾

"אבל מי שעמד בפחד מנוכחותו של המפרנס, וריסן את העצמי הפנימי שלו מהתאוונות השפלות (הנמוכות והרעות), גן העדן יהיה מקום המנוחה [לאדם זה]". (קוראן, פרק 79, פסוקים 40-41)

פיתחתי את הוודאות שהקוראן החכם נכון וספר האלוהים הוא האמת. ואז הקמתי חזית נגד ה-*Nafs* (העצמי הנמוך) שלי ונעשיתי נחושה להתנגד לה. עיצבתי אותו (כלומר, את העצמי הנמוך שלי) בצורה כזו שלא מילאתי אף אחד מרצונותיו עד שהתחיל למצוא שלווה [וסיפוק] בעבודת האל העליון".

השייח' שקיק בלח'י (שאלוהים ירחם עליו) הגיב:

"מי ייתן ואלוהים, המרומם, יספק את ברכותיו במעשיך הטובים. עכשיו ספר את היתרון השלישי."

"הו המורה שלי! היתרון השלישי הוא שכאשר התבוננתי באנשים, ראיתי שכל אדם, בכאב רב ובעבודה קשה, עסוק בצבירת רכוש (כסף, עושר, סחורות) של עולם בן תמותה זה ושמח מאוד שיש לו הרבה רכוש וחומר. אבל כשהרהרתי בפסוק הקדוש הבא מהקוראן השופע:

مَا عِندَكُمْ يَنفَدُ ۖ وَمَا عِندَ ٱللَّهِ بَاقٍ ۗ

"כל אשר עמכם עתיד להסתיים, ואילו כל אשר לאלוהים הוא נצחי". (קוראן, פרק 16, פסוק 96)

לאחר מכן, כל מה שצברתי בעולם, הוצאתי את כולו בדרך האלוהים על ידי חלוקתו בין עניים וקבצנים אדוקים, כך שהוא (הרכוש החומרי שחילקתי בדרך האל) יופקד בידי האל המרומם, כבטחוני ויהפוך למקור של טוב עצום וכופר (כלומר, ישועה) בעולם הבא".

השיח' שאקיק בלח'י (שאלוהים ירחם עליו) אמר:

"הו חאתים! מי ייתן ואלוהים יעניק לך את שכרו (גמול על בזבוזך בדרכו)! אמרת דבר טוב מאוד ועשית דבר טוב מאוד. עכשיו ספר את היתרון הרביעי."

"הו המורה שלי! היתרון הרביעי הוא שהסתכלתי על אנשי העולם וראיתי שחלק מהם חושבים שפאר וכבוד שייכים לאומה או לשבט (קבוצה) שהוא גדול וחזק, ולכן הם מביעים גאווה בשבט (אומה או קבוצה) שלהם. חלקם חושבים שההוד מושג באמצעות שפע של עושר, רכוש, משפחה וקרובי משפחה, ולכן [חלק] אנשים מביעים את גאוותם בעושרם ובילדיהם. יש כאלה שהם חושבים שהגדולה והכבוד שלהם הם בהפגנת כעס, מכות, הרג, רצח וביזה והם מביעים בכך את גאוותם. יש [אנשים] שהם כאלה שהם חושבים שהגדולה שלהם היא בהוצאות בזבזניות ולכן הם רואים בהוצאות הבזבזניות שלהם מקור של כבוד ומביעים את גאוותם בכך. אבל התלבטתי בפסוק הזה שבו אלוהים הנשגב אומר:

ٱللَّهِ أَتْقَىٰكُمْ ۚ إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِندَ

"אכן, האציל מכם בעיני אלוהים הוא זה שמודע לו באופן העמוק ביותר". (קוראן, פרק 49, פסוק 13)

לכן זה נכון וזו האמת, ומחשבות הנבראים הן השערות שקריות ושגויות. זו הסיבה שאימצתי את *התקווה* (יראת כבוד, תודעה, יראת אלוהים ויראת אלוהים) כדי שאחשב כבעל הדרגה הגבוהה ביותר בעיני האל, הנשגב".

השיח' שאקיק בלח'י (שאלוהים ירחם עליו) אמר:

"הו חאתים! שאלוהים יהיה מרוצה ממך. אמרת דבר טוב מאוד. עכשיו ספר את ההטבה החמישית."

"הו המורה שלי! היתרון **<u>החמישי</u>** הוא שהסתכלתי על האנשים שהתלוננו אחד על השני. נמצא שהם עושים את כל זה מתוך קנאה וקנאה ואיבה, והסיבה העיקרית לכך היא [הרצון והתחרות] לגדולה, לגדולה, לרכוש, לעושר ולדעת. הרהרתי בפסוק הבא מהקוראן הקדוש שבו נאמר:

نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُم مَّعِيشَتَهُمْ فِي ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا ۚ

"*אנחנו מחלקים ביניהם את אמצעי פרנסתם (פרנסתם) בחיי העולם הזה*". (קוראן, פרק 43, פסוק 32)

אז חשבתי שהקב"ה הקדוש ברוך הוא מינה את הרכוש והדרגות מראשית [הבריאה] ואין לאיש שליטה [או אמירה] בדבר זה. לכן לא התחריתי ולא קינאתי באף אחד, ונשארתי מסכים לחלוקת ה' [של השפע הארצי בין כל בני העולם] ולגורלו, והסתדרתי עם כל העולם [בוויתור על כל הקנאה והאיבה כלפי כל ברואיו של הקב"ה]".

השיח' שאקיק בלח'י (שאלוהים ירחם עליו) אמר:

"הו חאתים! אתה אומר את האמת ואתה עושה את הדבר הנכון. עכשיו ספר את ההטבה השישית".

"הו המורה שלי! התועלת **<u>השישית</u>** היא, שכאשר הסתכלתי על האנשים, ראיתי שכל אדם עוין מישהו אחר מסיבה כלשהי. לאחר מכן התלבטתי בפסוק הבא:

إِنَّ ٱلشَّيْطَٰنَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَٱتَّخِذُوهُ عَدُوًّا ۚ

"אכן, *השטן* הוא האויב שלכם, אז התייחסו אליו כאל אויבכם". (קוראן, פרק 35, פסוק 6)

לאחר מכן, פיתחתי את הוודאות שדבריו של אלוהים הם האמת, ואסור שתהיה לי כל איבה לאף אחד מלבד *השטן* . מאז, ראיתי בשטן את אויבי ולא צייתתי לאף אחת מפקודותיו. במקום זאת, פיתחתי ציות [לאלוהים] ופעלתי לפי מצוות האל המרומם, ואימצתי רק את עבודתו ושעבודו. הדרך הנכונה היא *סירת אל-מוסתקים* (הדרך הישרה של ההנהגה הא-לוהית שאין בה עקמומיות) כפי שאמר האל הנשגב בכבודו ובעצמו:

أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَٰبَنِىٓ ءَادَمَ أَن لَّا تَعْبُدُوا۟ ٱلشَّيْطَٰنَ ۖ إِنَّهُۥ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ

"האם לא השגתי מכם את ההבטחה הזאת, שהו בני אדם! לעולם אל תציית *לשטן* . אין ספק שהוא אויבכם המוצהר (הגלוי) ואתם עובדים אותי לבד [כי] זו הדרך הישרה." (קוראן, פרק 36, פסוק 60)

השייח' שאקיק בלח'י (שאלוהים ירחם עליו) אמר: "הו חאתים! עשית דבר טוב מאוד ואמרת דבר טוב מאוד. עכשיו ספר את ההטבה השביעית."

"הו המורה שלי! **<u>התועלת השביעית</u>** היא שהסתכלתי על האנשים וראיתי שכל אדם עסוק בפרנסתו ומחפש פרנסה ומעורב במאמץ אינטנסיבי. מבחינה זו, הוא אפילו לא מבדיל בין *חלאל* (מותר) *לחראם* (אסור) אלא מושפל עם הכנסות מפוקפקות *וחראם* (אסור). לאחר מכן התלבטתי בפסוק הבא:

وَمَا مِن دَآبَّةٍ فِي ٱلْأَرْضِ إِلَّا عَلَى ٱللَّهِ رِزْقُهَا

"ואין יצור חי על פני האדמה שמזונו אינו באחריותו של אלוהים". (קוראן, פרק 11, פסוק 6)

אז פיתחתי את הוודאות שהקוראן החכם הוא האמת והוא נכון ושאני גם נמנה עם היצורים החיים [של אלוהים] שנמצאים על פני האדמה. לכן, התחלתי לעסוק בעבודת אלוהים ופיתחתי את הוודאות שהוא יביא לי את פרנסתי, כי הוא הבטיח [לספק] לי מזון".

השיח' שאקיק בלח'י (שאלוהים ירחם עליו) אמר:

"עשית דבר טוב מאוד וסיפרת דבר טוב מאוד. עכשיו ספר את היתרון השמיני."

"הו המורה שלי! היתרון השמיני הוא שכאשר הסתכלתי על האנשים, גיליתי שההסתמכות של כל אדם היא על מישהו או משהו. חלקם סומכים [או סומכים] על רכושם, חלקם סומכים [או סומכים] על אנשים אחרים. לכן הרהרתי בפסוק הקדוש הזה שבו אלוהים המבורך והנשגב אומר:

وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى ٱللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُۥٓ ۚ

"ולכל מי ששם את מבטחו באלוהים, הוא [לבדו] מספיק". (קוראן, פרק 65, פסוק 3)

'וא הווא חוסבי ונע'מאל וואקיל'.

"והוא מספיק לי והוא העוזר הטוב ביותר."

[לכן, אימצתי את ההסתמכות המלאה על אלוהים בכל עניין.]"

כאשר שמע השיח' שקיק בלח'י (שאלוהים ירחם עליו) את [שמונה] ההטבות הללו, הוא אמר:

"הו חאתים! מי ייתן ואלוהים יעניק לך *את התאופיק* שלו (כלומר, יאפשר לך לעשות מעשים טובים וללכת בדרכו). סיפרת דברים טובים מאוד. ראיתי *בטאורת* (תורה), *אינג'יל* (בשורת הנביא ישוע), *זבור* (תהילים) ובהבחנה הראויה לשבח בין טוב לרע (כלומר, הקוראן הקדוש), שכל הספרים הללו [של אלוהים] מזכירים את שמונה היתרונות הללו, כלומר כל ארבעת הספרים בתורתם סיפרו [לנו] את שמונה היתרונות הללו. כל הפועל על פי [שמונת העקרונות] הללו כאילו פעל על פי כל ארבעת הספרים [הקדושים]".

היתרונות של הליכה בדרך להשגת תכלית החיים והאושר הנצחי

בנקודה זו, ברור שהמטרה האמיתית של החיים היא להשיג את הגנוסיס ("*מעריפה*") של האל, שבתורו מוביל לאושר נצחי ולהצלחה אינסופית. כעת נשאלת השאלה, "מהם היתרונות של חתירה קשה למטרה זו והליכה בדרך המובילה לאושר נצחי?" שוב, נבקש עזרה מיצירותיו של גזאלי כדי לענות על שאלה חשובה זו. ע'זאלי סיכם לקראת סוף ספרו האחרון את *"מנהג' אל-עאבדין אילה ג'נאתו, רב אל-עלאמין"*, או "הדרך הטובה ביותר לעובדי האל, המובילה אותם לגן עדן של אדון כל העולמים והקיימים", או הכותרת הקצרה "הדרך הטובה ביותר לעובדי האל". הוא כותב [13]:

ותדע, שהדרך הזאת [של מימוש והשגת התכלית האמיתית של החיים והאושר הנצחי] ברוחבה ובאורכה, אינה דומה לשבילי העולם ההולכים בהליכה בגבורה או בחולשה. זהו מסע רוחני שמתבצע עם הלבבות (הנשמות). הוא הושלם בעזרת חוכמה והתבוננות, אמונה ותובנה. הבסיס שלו הוא האור השמימי והמבט האלוקי. אם הם נופלים על מישהו, סודות שני העולמות נחשפים בפניו בבירור.

לפעמים האור אינו זמין גם לאחר שחיפש אותו במשך מאה שנה, מפני שנעשות טעויות וחסרונות רבים בחיפושו. לפעמים האור הזה מושג בחמישים שנה, לפעמים בעשר שנים. יש ברי מזל שמקבלים אותו ביום אחד ולא רק בשעה אחת בעזרת אלוהים שהוא הבעלים של האור. למרות כל זאת, עבד ה' נצטווה לחתור בדרך זו ועליו לציית לציווי זה. התוצאה הסופית תלויה בגורל ובגורל. חייבת להיות בלבכם אמונה איתנה שאלוהים צודק, שהוא עושה כל מה שהוא רוצה ואיך שהוא רוצה.

אתם יכולים לומר שזה עניין קשה מאוד ומשרת האלוהים זקוק לדברים רבים. מה תהיה המטרה של כל העבודה והעבודה הקשה הזאת? אני מסכים שזה די נכון שהדרך טומנת בחובה סיכונים נוראיים. זו הסיבה שאלוהים אמר בקוראן הקדוש:

إِنَّا عَرَضْنَا ٱلْأَمَانَةَ عَلَى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱلْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَن يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا
وَحَمَلَهَا ٱلْإِنسَٰنُ ۖ إِنَّهُۥ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴿٧٢﴾

"אכן, הצענו את האמון לשמים ולארץ ולהרים, אך הם נרתעו מלשאת אותו ופחדו ממנו והאדם נטל אותו. אין ספק שהוא הוכיח את עצמו כמדכא וכטיפש". (קוראן, פרק 33, פסוק 72)

הנביא הקדוש מוחמד (עליו השלום) אמר גם הוא *בחדית'* (סיפור נבואי):

لَوْ تَعْلَمُونَ ما أعلم لبكيتم كثيراً ولضحكتم قليلاً

"אם תדע את מה שאני יודע, תבכה הרבה ותצחק מעט."

אבו בכר אל-צדיק (בן לוויה נבואי גדול) (שאלוהים ישמח ממנו) נהג לומר:

"אני אוהב את זה שהייתי צריך להיות להב עשב שחיה כלשהי הייתה אוכלת."

וזה היה מחמת הפחד מפני עונש [על עוונות בענייני העולם] שאמר זאת. מסופר מעומר (עוד בן לוויה נבואי גדול) (שאלוהים ישמח ממנו) שהוא שמע מישהו מדקלם את הפסוק הזה מהקוראן הקדוש:

هَلۡ أَتَىٰ عَلَى ٱلۡإِنسَٰنِ حِينٞ مِّنَ ٱلدَّهۡرِ لَمۡ يَكُن شَيۡـٔٗا مَّذۡكُورًا ١

"באה על האדם תקופה שבה הוא לא היה ראוי לאזכור." (קוראן, פרק 76, פסוק 1)

כששמע זאת, אמר עומר (שאלוהים ישמח ממנו):

"הלוואי שהחיים היו מסתיימים במצב הזה!"

[הוא אמר זאת מתוך יראת אלוהים]. אבו עוביידה בן ג'ראח (עוד חבר נבואי גדול) (שאלוהים מרוצה ממנו) נהג לומר:

"אני אוהב שהייתי איל בבית שלי; הבשר שלי היה מחולק והמרק שלי היה נאכל ושאני אפילו לא נולדתי בכלל".

הוא (שאלוהים ישמח ממנו) אמר גם:

"אני מקנא באלה שלא נולדו".

אתה חושב שזו משימה קשה מאוד. אכן, זה קשה ומסוכן יותר ממה שאתה יכול לדמיין. בכל מקרה, משימה זו נקבעה בהכרת אלוהים ממש בראשית הבריאה, ואותו יודע גדול של הדברים הוא זה שהוציא את התוכנית והנוהל האלה.

לפיכך, למשרת אלוהים אין ברירה אלא להתאמץ בשירותו ובעבודתו את אלוהים. עליו לסמוך על אלוהים ולהיות תמיד כנוע ועניו בפניו, כדי שירחם עליו ויציל אותו מכישלון וחורבן.

הרהרתי בעניין זה לעומק, שכאשר עובד [ה'] הולך להתמסר ולעבד את ה' וממשיך בדרך זו כל ימי חייו, האל הקדוש מעניק לו כארבעים מיני טובות. עשרים בעולם הזה ועשרים בעולם הבא. אלה [ההטבות האלוהיות על ההליכה בנתיב לגנוסיס של אלוהים] הם כדלקמן:

ראשית: האל המרומם עצמו מהלל את האיש. אתם יכולים בקלות לדמיין את צדקתו של האדם שאלוהים מהלל אותו.

שנית: האל המרומם מודה לו ומרומם אותו. כעת, חישבו איזה מקור גדול של כבוד וזכייה הוא להיות מטרה לשבח ולרוממות של אלוהים!

שלישית: האל הנשגב אוהב אותו. איזה ברכה וכבוד גדול זה לאדם להיות אהובו של אלוהים!

רביעית: האל הנשגב לוקח על עצמו את האחריות לפתור את כל בעיותיו וקשייו.

חמישית: האל הנשגב מארגן שמזונותיו יגיעו אליו ללא כל עבודה, חיפוש על חרדה מצדו.

שישית: האל הנשגב הופך לעוזרו ומגן עליו מפני כל יריב ואויב.

שביעית: האל הנשגב שומר על לב האדם מרוצה ומרוצה [זה מה שנותן לאדם שלווה ושלווה פנימית אמיתית, ושביעות רצון ואושר בלב].

שמינית: הקב"ה מעניק לו כבוד ומעמד כאלה, עד שהוא ניצל מהחרפה של שירות העולם ועם העולם. יתר על כן, הוא אינו אוהב שאפילו השליטים ונכבדי העולם משרתים אותו.

תשיעית: אלוהים עושה אותו נדיב ואמיץ. הוא אינו מזוהם בזוהמה ובזיהום של העולם או של אנשיו, ואינו מתייחס להתנהגותם ולפעולותיהם השליליות וחסרות התועלת, כשם שבני אדם חכמים מתעלמים ממעשיהם הטיפשיים של ילדים, גברים ונשים.

עשירית: האל הכול יכול מעניק לו את נחת הלב. הוא נשאר בעולם עם רמה גבוהה מאוד של כבוד עצמי [וכבוד שמגיע עם זה]. נדיבותו אינה מושפעת מתאונה או מקיפוח דבר.

אחד עשר: האל המרומם מעניק לו את אור הלב שבאמצעותו יש לו גישה לסודות העניינים [והחכמה הפנימית שמאחוריהם] שאין לאחרים גישה אליהם למרות מאמציהם ועבודתם הקשה.

שתים עשרה: אלוהים מעניק לו רוחק ראייה ושאפתנות. הוא אינו מוטרד כלל מתהפוכות הזמנים, הוא אינו נגעל מההתעללות וההתנהגות הבלתי הולמת של האנשים, או מתוכניותיהם המרושעות [שכן הוא מוגן על ידי אלוהים הן כלפי חוץ והן כלפי פנים].

שלוש עשרה: האל הנשגב מבסס בלבם של אחרים את היראה והיראה ממנו. כל האנשים הטובים והרעים מכבדים אותו והעריצים של התקופה ממשיכים לפחד ממנו.

ארבע עשרה: אלוהים בורא את אהבתו בלבבות העם. אלוהים אומר בקוראן הקדוש:

سَيَجْعَلُ لَهُمُ ٱلرَّحْمَٰنُ وُدًّا

"הרחמן (אלוהים) ימנה להם אהבה [על פני האדמה ובלבבות בני העולם]". (קוראן, פרק 19, פסוק 96)

חמש עשרה: ברכות נוצרות בכל רכושו, כלומר בדיבורו, במעשיו, בבגדיו ובביתו. האנשים מתייחסים כאל דבר קדוש מאוד לאדמה שעליה הוא הולך או למקום שבו הוא שוהה במשך יום אחד בערך.

שש עשרה: כל היבשה, הימים והאוקיינוסים של העולם נעשים צייתנים ומשועבדים לו. אם הוא רוצה ללכת על מים או בחלל, הוא יכול לעשות זאת. יש לו את היכולת לכסות את כל העולם בשעה אחת בלבד.

שבע עשרה: כל בעלי החיים, החיות, העופות וכו' נעשים צייתנים וכפופים לו, אפילו אם הם חיות פרא מסוכנות או חרקים ויצורים זוחלים. חיות פרא אוהבות אותו וחיות מסוכנות מלקקות אותו.

שמונה עשרה: הוא הופך לבעלים של אוצרות העולם. בכל מקום שהוא מניח את ידו, הוא מוצא אוצר ובכל מקום שהוא מניח את רגליו, מים זורמים משם. בכל אשר יפנה, הוא ימצא פרנסה [מאת אדונו].

תשע עשרה: אלוהים מעניק לו מקום כזה בחצרו שאנשים לוקחים אותו כמתווך (או מתווך) למילוי צרכיהם.

עשרים: תפילותיו מתקבלות בבית הדין האלוהי והוא מקבל את מה שהוא מתפלל עבורו. אם הוא מתערב עבור מישהו, התערבותו מתקבלת. באופן דומה, אם הוא נשבע, האל הנשגב מצדיק את שבועתו. אפילו ההר זז מבסיסו לבקשתו. בכל פעם שעולה משאלה בלבו, אלוהים ממלא אותה מבלי לבקש אותה מצדו.

עשרים הברכות הללו הן דוגמאות לברכות ארציות, כבוד וחסד [על ההליכה בדרך הגנוסיס של ה']. עשרים הברכות הנותרות המוזכרות להלן מתייחסות לעולם הבא:

עשרים ואחת: ייסורי המוות, שמהם ביקשו גם הנביאים (עליו השלום והברכות של אלוהים על כולם) מקלט, מקלים עליהם. עבור אנשים מסוימים, טעם המוות מבורך כל כך כמו שמים מתקבלים בברכה לאדם צמא. זה מופיע בקוראן הקדוש:

تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ . (سورة النحل : ٣٢)

"המלאכים מוציאים את נשמתם, בעודם במצב של טהרה ואדיקות". (קוראן, פרק 16, פסוק 32)

עשרים ושניים: ברכות הידע האלוהי (גנוסיס או "*מעריפה*") והאמונה ("*אימאן*") נשארות בטוחות ובטוחות עבורם. אלו הן הברכות שעל השגתן נישאים כל מיני קשיים, מצוקות, סבל וצער. האל הנשגב אמר בקוראן הקדוש:

يُثَبِّتُ اللهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ (سورة ابراهيم : ٢٧)

"אלוהים מחזק את המאמינים, באמירה נחרצת, בחיי העולם ובעולם הבא". (קוראן, פרק 14, פסוק 27)

עשרים ושלושה: הוא מקבל נחמה ושלווה בעת המוות ויקבל את הבשורה המשמחת על כניסתו לגן עדן בשלווה ובשביעות רצון. נאמר בקוראן הקדוש:

لَا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ . (سورة الصافات : ٣٠)

"אל תירא ואל תצטער, אלא שמע בשורות משמחות על גן העדן שהובטח לך." (הקוראן, פרק 41, פסוק 30).

כעת, לא יהיה לו פחד מסבל העולם הבא, וגם לא צער על השארת הברכות והנחמות של העולם מאחור.

עשרים וארבעה: הוא יזכה לאושר של חיי נצח בפרדיס.

עשרים וחמישה: בשעת המוות תאיר נשמתו והוא יתכבד ויתעלה בפני המלאכים. באשר למצבו לכאורה, גופתו תטופל בכבוד ובכבוד הראויים ותובא לבית הקברות על כתפי אנשים שנאספו כדי לחלוק

כבוד להלווייתו. מספר רב של מוסלמים ישתתפו בתפילת הלווייתו כאות כבוד גדול למתים כמו גם לעצמם. אנשים מתחרים זה בזה כדי ליישר את כתפיהם להלוויה שלו.

עשרים ושישה: קברו נעשה רחב ומואר [על ידי אלוהים]. הוא נשאר באחד מגני גן העדן עד יום הדין.

עשרים ושבעה: הוא יהיה בטוח מניסיון החקירה בקבר [על ידי מלאכים]. התשובות הנכונות [לשאלותיהם] יקבלו ממנו השראה.

עשרים ושמונה: נשמתו תהיה במצב של אינטימיות עם אלוהים. הוא יצוק בציפור ירוקה של גן עדן ונשאר עם אחיו האדוקים.

עשרים ותשעה: הוא יקום לתחייה ביום התחייה בכבוד רב ובכתר וכסא. הוא ירכב על "*בוראק*" (רכיבה שמימית שתיכנס לגן עדן עליה).

שלושים: פניו יאירו ויאירו. זה מופיע בקוראן הקדוש:

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ ضَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ. (سورة عبس:٣٨-٣٩)

"ביום ההוא יהיו הפנים מאירות, צוחקות, שמחות על הבשורה [מאדונם]". (קוראן, פרק 80, פסוקים 39-38)

שלושים ואחת: הוא יהיה מוגן מהזוועות והייסורים של יום הדין. זה מופיע בקוראן הקדוש:

أَفَمَن يُلْقَى فِي النَّارِ خَيْرٌ أَم مَّن يَأْتِي آمِنًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۚ (سورة : ٤٠)

"האם זה שנזרק לגיהינום טוב יותר או זה שמגיע בטוח ביום התחייה?"

שלושים ושניים: פנקס השטרות יימסר ביום הדין בידיהם הימניות. חלקם יהיו כאלה שיהיו פטורים מחשבון ולא יזדקקו לפנקס השטרות שלהם.

שלושים ושלוש: יהיו כאלה שהחשבון שלהם יהיה קל עבורם, ויהיו כאלה שלא יהיו כפופים לחשבון כלל.

שלושים וארבעה: בשעת שקילת המעשים, יהיה כף המעשים הטובים כבד יותר מזה של המעשים הרעים.

שלושים וחמישה: יינתן לו מבריכת ה"*קותאר* " של הנביא הקדוש מוחמד (עליו השלום) מים טהורים לאחר שתייתם, שלעולם לא ירגיש צמא שוב.

שלושים ושש: הוא יחצה את גשר "*סיראט* " בבטחה ובבטחה ויינצל מהגיהינום.

שלושים ושבעה: תהיה לו הסמכות להפגין עבור אחרים במישור התחיה, בדיוק כמו נביאי אלוהים (שאלוהים יהיה מרוצה מכולם).

שלושים ושמונה: הוא ייכנס למלכות הנצח של גן העדן ולברכות הנצח.

שלושים ותשע: הוא יזכה לכבוד ליהנות מההנאה וההערכה של אלוהים והוא יזכה לקבלה ולאישור האלוהיים.

ארבעים: הוא יזכה לברכות הגדולות ביותר של ראיית האל המרומם, מושא הסגידה של הבריאה כולה מנצח ועד אינסוף, שאין לו צורה או צורה פיזית.

פירטתי כאן את המספר הזה [של הברכות במספר ארבעים] לפי הבנתי הלקויה, עם תיאור קצר מאוד של כל אחת מהן, שכן הרחבה דורשת מקום גדול יותר לכך. לדוגמה, תיארתי את מלכות הנצח כברכה אחת. אם הייתי מתאר את הברכה האחת הזו בפירוט, היא לבדה הייתה עולה על ארבעים ברכות. שוב, הפרטים של כל אחד מאלה כה מגוונים ועצומים עד שאלוהים אינו יודע אותם. הכרזת הקוראן הקדוש

فَلَا تَعۡلَمُ نَفۡسٞ مَّآ أُخۡفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعۡيُنٖ جَزَآءَۢ بِمَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ

"אין נפש יודעת מה נסתר להם משמחה, כשכר על מה שנהגו". (קוראן, פרק 32, פסוק 17)

הנביא הקדוש מוחמד (עליו השלום) אמר *בחדית'* (סיפור נבואי): "גן העדן צויד וצויד בברכות שעין לא ראתה ואוזן לא שמעה עליהן, ואפילו לא עלה על דעתו של איש".

אלוהים אמר בקוראן הקדוש:

قُل لَّوۡ كَانَ ٱلۡبَحۡرُ مِدَادٗا لِّكَلِمَٰتِ رَبِّي لَنَفِدَ ٱلۡبَحۡرُ قَبۡلَ أَن تَنفَدَ كَلِمَٰتُ رَبِّي وَلَوۡ جِئۡنَا بِمِثۡلِهِۦ مَدَدٗا ١٠٩

"אם האוקיינוס יהפוך לדיו על [כתיבת] דברי אדוני, האוקיינוס יכלה לפני שיכלו דברי אדוני, אפילו אם נביא כמוהו כתוספת". (קוראן, פרק 18, פסוק 109)

מפרשי הקוראן הקדוש אמרו שהמילים המוזכרות בפסוק זה הן אלה שהאל המרומם ידבר אל אסירי גן העדן להנאתם ולאושרם. כאשר זהו מצבו של גן העדן, אין זה אפשרי לאף אחד לדעת אפילו את החלק המיליון של ברכותיו.

הכרחי להשיג את הברכה הגדולה הזו שמי שיש לו אומץ צריך לשאוף אליה ומי שיש לו ידע והשתכרות יעבוד למענם. ותדע שהעבד זקוק לארבע מידות:

א. ידע
ב. פעולות ומאמצים [בהתאם לידע הנרכש],
ג. כנות [במאמצים על פי הידע הנרכש], ו
ד. יראת ה' [מפני ה' שהמעשים עלולים להיכשל בעיני אלוהים בשל חסרונות שונים ולכן אינם ראויים לקבלה אלוקית].

משרת ה', קודם כל, צריך לקבוע את דרך הפעולה [להשגת התכלית האמיתית של חייו, כפי שהסברנו קודם, שבתורה מובילה לאושר נצחי ולניצחון נצחי] וזה אפשרי רק בעזרת הידיעה. חיפוש דרך פעולה ללא ידע יהיה לא יותר מאשר גישוש בחושך. לכן, עליו לפעול על פי דרישות הידע, אך ללא מעשים [ומאמצים] הוא אינו מתקדם. כל פעולה שהוא נוקט, צריכה להיות אך ורק כדי לבקש את רצונו של אלוהים [ללא כל מניעים חומריים או נסתרים]. פעולה ללא כנות לא תועיל לו, אלא עלולה לגרום לו נזק.

לאחר מכן, עליו להישאר תמיד בפחד לגבי קבילות או אי קבילות מעשיו. ללא מנת היראה [של האל, קרי, "*תקווה*"], הוא יהיה חשוף להונאה [בשל צדקנות בניגוד לענווה בפני אלוהים].

חלק שלישי: מקורות הידע להשגת התכלית האמיתית של חיי האדם והשגת אושר נצחי וניצחון אינסופי

חיבור זה עסק, בכמה פרטים, בתכלית האמיתית של החיים ובדרך להשגתה, שבתורה מובילה לאושר נצחי ולהצלחה אינסופית. נושא זה הוא עצום ואינטנסיבי עד כדי כך שכרכים נכתבו על ידי יודעים גדולים של אמיתות אוניברסליות או גנוסטיקה במהלך המאות הקודמות, על מנת להסביר אותו ולהאיר את הדרך לאנושות. חיבור קצר זה ניסה לספק הצצה לגודלו, לאור הרוחניות והכתבים של אחד הנציגים הגדולים ביותר של הידע הזה שהאנושות ייצרה אי פעם – האימאם מוחמד אל-ע'זאלי (שאלוהים ירעיף עליו רחמים עצומים). יש חשיבות עליונה למנות כמה מהעבודות הגדולות ביותר בנושא זה בעלות רלוונטיות ותועלת עצומה לכולם, שכל מחפשי האמת יכולים להפיק מהן תועלת. בנקודה זו, זה הוגן לשאול, "מהיכן ניתן להשיג את הידע הרלוונטי על תכלית החיים ועל הדרכים להשגת אושר נצחי והצלחה אינסופית, כך שהדרך תהיה ברורה, מוארת ומתרחבת עבור מי שרוצה לצעוד בה, וכאשר הוא פועל על פי ידע זה, הוא יכול למעשה להגיע לתכלית חייו וכך להיות שקוע במצב של אושר נצחי והצלחה אינסופית?" למרבה המזל, הידע הרב הזה, למרות שאינו ידוע בדרך כלל, זמין לכל מי שרוצה להפיק ממנו תועלת. את הידע על אודות הדרך להשגת התכלית האמיתית של החיים, ושל האושר הנצחי הנובע מכך והניצחון האינסופי, ניתן להשיג מן העבודות המופלאות הבאות אשר מאירות את הדרך לכל מחפשי האמת הכנים:

א. באמצעות לימוד מעמיק של הקוראן, בעזרת פרשנות טובה, לאור עשר מטרות הקוראן כפי שפירש ע'זאלי בספרו "*ג'וואהר אל-קוראן*" או "אבני החן של הקוראן" המופיעות גם הן בחיבור זה. למד את עשר המטרות הללו, הבן והפנים אותן, למד את הקוראן מתוך מחשבה על עשר המטרות הללו ויתרה מכך, למד את הספרים הבאים לאור עשרת העקרונות והיעדים הללו.

ב. ספרו של ע'זאלי "*מנהג' אל-עאבדין אילה ג'נאתו רב אל-עלאמין*" או "הדרך הטובה ביותר לעובדי האל המובילה אותם לגן עדן של אדון כל העולמים והישויות" או הכותרת הקצרה "הדרך הטובה ביותר לעובדים". ספר זה מסביר בקצרה את מטרת החיים וכיצד להשיג אושר נצחי והצלחה אינסופית. מבחר רב של ספר יוצא דופן זה נכללו בחיבור זה.

ג. ההקדמה המדהימה לספרו של ע'זאלי "*קימיה א-סעדאת*" (או "*קימיה אל-סעדה*") שכתב בפרסית או "אלכימיה או סוכן שינוי טרנספורמטיבי לאושר נצחי והצלחה אינסופית", המסבירה את האושר הנצחי והאלמוות ואת ההצלחה האמיתית של האדם. ניתן לקרוא את החלק הנותר של ספר זה כדי ללמוד את ארבעים הצעדים, בקצרה, הדרושים כדי להתקדם בדרך זו. ההקדמה המדהימה של ספר זה מוצגת באופן בולט בחלק הראשון של חיבור זה.

ד. אוסף החוכמה בן ארבעת הכרכים של ע'זאלי בשם "*יחיא אל-עולום א-דין*" או "תחיית הידע של הדרך לאלוהים" הידוע גם בשם "תחיית מדעי הדת". ספר עצום זה, המחולק לארבעים ספרים קצרים – כל אחד מהם מייצג צעד בנתיב הרוחני לגנוסיס או "*מעריפה*" של אלוהים, מציג הצגה מפורטת של תכלית חיי האדם והדרך להשגת אושר נצחי.

ה. אחרון חביב, המשורר רב-המכר של המזרח והמערב, מולאנה ג'לאל-דין רומי, הידוע בכינויו "רומי", כתב את השירה הגדולה ביותר על גנוסיס האל בכל ההיסטוריה האנושית, שנקראה "*מת'נאווי-א-מנאווי*" או "צמדים של משמעויות רוחניות עמוקות". אנא למד אותו עם תרגום טוב והסבר מלומד. ספר נפלא זה מביא את החוכמה הפנימית העמוקה של הקוראן ובעזרתו ניתן להשיג את מטרת חייו וכתוצאה מכך אושר נצחי והצלחה אינסופית.

רשימת הספרים המומלצים יכולה להיות עצומה, שכן אוצרות החוכמה הנצחיים, שהשאירו אחריהם אדוני האושר הנצחי - הגנוסטיקנים או יודעי האמיתות האוניברסליות והחוכמה האלוהית - היא עצומה. עם זאת, המסע של מיליון הקילומטרים חייב להתחיל איפשהו והרשימה הקצרה הזו, תהיה גם נקודת ההתחלה וגם השיא של המסע הגדול הזה לחיפוש אחר אושר נצחי והצלחה אינסופית. מי ייתן ותהיו מוגנים ומודרכים אלוהיים, בניווט במים הסוערים של האוקיינוס העצום והבלתי נתפס הזה של אמיתות נצחיות, במסעכם לעבר מימוש עצמי אמיתי והשגת המטרה האמיתית של החיים וכתוצאה מכך אושר נצחי וניצחון נצחי.

ספרים מומלצים ללימוד נוסף

תפסיר אל-תוסטארי (הפרשנויות הגדולות של הקוראן הקדוש) מאת סהל אבן עבדאללה אל-תוסטארי (מחבר), יוסף מרי (עורך), אנבל קילר (מתרגמת), עלי קילר (מתרגם)
מוציא לאור: Fons Vitae (13 באפריל 2011)
מסת"ב 10: 1891785192; מסת"ב 13: 978-1891785191
פרשנות זו של הקוראן לפסוקים נבחרים נכנסת למשמעויות העמוקות יותר של ההתגלות האלוהית וחושפת את אבני החן הטבועות עמוק בפנים.

המסר של הקוראן: התיאור המלא של הטקסט הערבי הנגלה בליווי תעתיק מקביל על ידי מוחמד אסד (עורך, מתרגם)
מוציא לאור: קרן הספר; מהדורה מתוקנת (1 בדצמבר 2008)
מסת"ב 10: 1904510353; מסת"ב 13: 978-1904510352
זהו פרשנות או הסבר שלם של הקוראן.

דרכם של המשרתים הסוגדים לגן אדון העולמים (מנהאג' אל-עאבדין) מאת האמאם ע'זאלי
מוציא לאור: הוצאת אל-באז ארה"ב (2011)
מסת"ב 10: 1882216261; מסת"ב 13: 978-1882216260
ספרו האחרון של האימאם ע'זאלי מתאר נתיב בן שלבים לשלמות רוחנית והארה.

אל-ע'זאלי אלכימיה של אושר 2 כרך שנקבע על ידי האימאם מוחמד אל-ע'זאלי (מחבר), ג'יי ר. קרוק (מתרגם), ללה בח'טיאר (מבוא)
מוציא לאור: Kazi Publications, Inc. (1 בינואר 2007)
מסת"ב 10: 1567446744; מסת"ב 13: 978-1567446746
יצירת המופת של האימאם ע'זאלי "*קימיה א-סעדאת*" המתארת את הסוכן הטרנספורמטיבי של אושר נצחי והצלחה אינסופית.

תחיית מדעי הדת (יחיא עולום א-דין) 4 כרכים שנערכו על ידי האימאם מוחמד אל-ע'זאלי (מחבר), מוחמד מהדי אל-שריף (מתרגם)
מוציא לאור: דאר אל-כותוב אל-אילמיה,ביירות, לבנון (2011)
מק"ט 1010021; מסת"ב: 9782745159458
http://jamalon.com/en/1010021.html
אוסף החוכמה בן 4 הכרכים של האימאם ע'זאלי מנתח כל היבט של הדרך הרוחנית המובילה להשגת מטרת החיים וכתוצאה מכך אושר נצחי והצלחה אינסופית.

מסנאווי (6 כרכים) מאת מולאנה ג'לאל-דין רומי . ר.א. ניקולסון (מתרגם)
http://www.dar-al-masnavi.org/about_nicholson.html
"*מתנאווי-א-מנאווי*" או "צמדים של משמעויות רוחניות עמוקות" מאת המשורר רב המכר בארה"ב הידוע בכינויו רומי, הוא ספר מפואר בן 6 כרכים המביא את החוכמה הפנימית העמוקה של הקוראן, משמעות עמוקה יותר ותכלית של חייו של האדם וכתוצאה מכך אושר נצחי והצלחה אינסופית. זוהי השירה הרוחנית הטובה ביותר שנכתבה אי פעם על גנוסיס ואהבה אלוהית.

חוסן, חיוביות, אופטימיות, שלווה פנימית, שלווה, אושר, אושר נצחי וניצחון אינסופי בעידן של חרדה, מערבולות וסערות
PDF בחינם: https://archive.org/details/resilience-positivity-inner-peace-and-happiness-in-an-age-of-turmoil-synopsis/page/43/mode/2up
ספר מודפס: https://www.amazon.com/Resilience-Positivity-Tranquility-Happiness-Turbulence/dp/B09B5HTJ4T

ביבליוגרפיה

[1]תרגום פרק מתוך קריטריון הפעולה של אבו חמיד אלע'זאלי (*מיזאן אל-עמל*) בעריכת ס' דוניה (הוצאת דאר אל-מראייף, קהיר, מהדורה ראשונה, 1964), עמ' 180-181. תרגום: מוחמד חוזיין. נלקח מ- http://ghazali.org/works/mizan-en.htm

[2] אל-ע'זאלי, מוחמד. תרגום לאנגלית: בילאל, מוחמד עאסם. *קימיה-אי-סעדאת* (אלכימיה של אושר נצחי). לאהור, פקיסטן: Kazi Publications, 2001. עמ' XV-XXIII.

[3] אל-ע'זאלי, מוחמד. תרגום לאנגלית: בילאל, מוחמד עאסם. *קימיה-אי-סעדאת* (אלכימיה של אושר נצחי). לאהור, פקיסטן: Kazi Publications, 2001. עמ' 1-47.

[4] אל-ע'זאלי, מוחמד. תרגום לאנגלית: בילאל, מוחמד עאסם. *קימיה-אי-סעדאת* (אלכימיה של אושר נצחי). לאהור, פקיסטן: Kazi Publications, 2001. עמ' 48-68.

[5] אל-ע'זאלי, מוחמד. תרגום לאנגלית: בילאל, מוחמד עאסם. *קימיה-אי-סעדאת* (אלכימיה של אושר נצחי). לאהור, פקיסטן: Kazi Publications, 2001. עמ' 77-90.

[6] אל-ע'זאלי, מוחמד. תרגום לאנגלית: בילאל, מוחמד עאסם. *קימיה-אי-סעדאת* (אלכימיה של אושר נצחי). לאהור, פקיסטן: Kazi Publications, 2001. עמ' 91-140.

[7] אל-ע'זאלי, מוחמד. תרגום לאנגלית: בילאל, מוחמד עאסם. *קימיה-אי-סעדאת* (אלכימיה של אושר נצחי). לאהור, פקיסטן: Kazi Publications, 2001. עמ' 141-142.

[8] אל-ע'זאלי, מוחמד. תרגום לאנגלית: אנסארי, איקבאל חוסיין. *מנהג' אל-עאבדין* (הדרך הטובה ביותר למתפללים). קראצ'י, פקיסטן: Darul Isha'at, 1998. עמ' 8-20.

[9] אל-ע'זאלי, מוחמד. תרגום לאנגלית: אבול קאסם, מוחמד. *ג'וואהר אל-קוראן* (אבני החן של הקוראן). קואלה לומפור, מלזיה: הוצאת אוניברסיטת מלאיה, 1977. עמ' 19-33.

[10] אל-ע'זאלי, מוחמד. תרגום לאנגלית: אל-שריף, מוחמד מהדי. *Ihya Uloom ad-Deen* (תחיית מדעי הדת). ביירות, לבנון: דאר אל-כותוב אל-אילמיה, 2011. כרך 3, עמ' 22-28, 35-38.

[11]אל-ע'זאלי, מוחמד. תרגום לאנגלית: אנסארי, איקבאל חוסיין. *מנהג' אל-עאבדין* (הדרך הטובה ביותר למתפללים). קראצ'י, פקיסטן: Darul Isha'at, 1998. עמ' 363-369.

[12] אל-ע'זאלי, מוחמד. תרגום לאנגלית (מתרגום לאורדו): חסן, אירפאן. *איוהל ולאד* (בני או בתי היקרים והאהובים). *Majmu'a Rasa-il Imam Ghazali* (אוסף הספרים הקצרים של האמאם ע'זאלי): קראצ'י, פקיסטן: Darul Isha'at, 2004. כרך 1, עמ' 13-17. תרגום לאנגלית נלקח מ: http://www.ghazali.org/books/My%20Dear%20Beloved%20Son.doc

[13] אל-ע'זאלי, מוחמד. תרגום לאנגלית: אנסארי, איקבאל חוסיין. *מנהג' אל-עאבדין* (הדרך הטובה ביותר למתפללים). קראצ'י, פקיסטן: Darul Isha'at, 1998. עמ' 401-411.

חיבור זה מאתגר את הקוראים להעלות שאיפות ולהמריא לגבהים של פסגת ההישג האנושי, במקום לשקוע לתהומות של ייאוש והישגים נמוכים בשל היעדר תכלית וכיוון אמיתיים בחיים, התמסרות תת מודעת ליומיומי ושביעות רצון מהרגיל. חיבור זה, המתגלה בעוצמתו ככל שהוא מתקדם, מראה את אמנות הפוטנציאל והערך האפשריים והאמיתיים של האדם, אשר בתורו מוביל לאושר נצחי ולהצלחה אינסופית לחיי נצח נצחיים. מגבלות הגוף, הנפש והאינטלקט האנושיים, הלכודים באילוצי ממדי הזמן והמרחב, מפוצות יותר על ידי נשגבות הלב והנשמה, לאחר שהשתחררו מהכבלים המחזיקים אותה. חיבור זה מוביל את האדם אל האוקיינוס הבלתי נתפס של אושר נצחי והצלחה אינסופית, מציב את האדם בחוזקה על נתיב האושר הנצחי, פותח אופקים חדשים של מודעות והארה רוחנית שלא היו ידועים קודם לכן ומגיע לשיאו בשחר האמיתות הנצחיות.